XXI. ÉVF. 1921 JANUÁR.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A BUDAPESTI ORSZ. KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, Üllői-út 77.

Ára egy évre 22 korona.
Egyes péidány 6 kor.

Megjelenik háromhavonkint.

Stephaneum nyomda r. t.

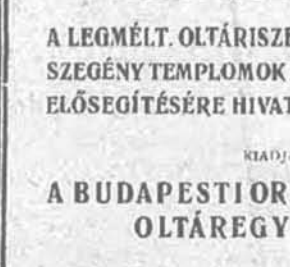

TARTALOM: *Dr. M. Gy.:* Meghalt Kánter Károly. — *Dr. Mátrai Gyula:* Az Ige testté lőn. — *Lovich Ilonka:* Pillanat az örökkévalóságból. — *Dr. Babura László:* Jézus a jászolban. (Elmélkedés.) — *Schioppa Lőrinc* justinianopoliszi érsek, pápai nuncius beszéde az Eucharisztikus kongresszuson. — *P. Bernhard Zsigmond S. J.:* Az Eucharisztia a hit titka. — *Dr. Rott Nándor* veszprémi püspök: Az eucharisztikus élet a katholikus megujhodás szempontjából. — *Mary:* A kis Jézus magas trónján. — Krónika. — Oltáregyesületi élet. — Irodalom.

Az «Örökimádás» m. t. munkatársainak és olvasóinak áldásos boldog ujévet kíván az «Örökimádás» szerkesztője és kiadóhivatala.

Lapunk egyelőre háromhavonkint jelenik meg. Előfizetési ára egy évre 22 K, egy példány ára 6 K. Az előfizetés mindig a kiadóhivatal címére küldendő: *Budapest, IX., Üllői-út 77. sz.*

A budapesti Orsz. Közp. Oltáregyesület irodájában

(IX. ker., Üllői-út 77. szám) kapható:

I. Felnőttek részére:

Örökimádás régi évfolyamok, ára à	25.—	kor.
Az Oltáregyesület félszázados története	20.—	«
Oltáregyleti útmutató (a szervezésre)	18.—	«
« vezérkönyv (magyar, német, tót nyelven) ...	10.—	«
« felvételi füzet (magyar, német, tót nyelven) ...	—.60	«
« oxidált érem	40.—	«

II. Gyermekek részére:

Jézusom, örömöm 1916 és 1917-es évfolyam à	25.—	kor.
Kis Örökimádás imakönyv	10.—	«
Fehér liliom (a tisztaság erényéről)	1.—	«
Pápai áldás levelező-lap	—.40	«
Eucharisztikus gyermekszövetségi zászló levelezőlap	3.—	«

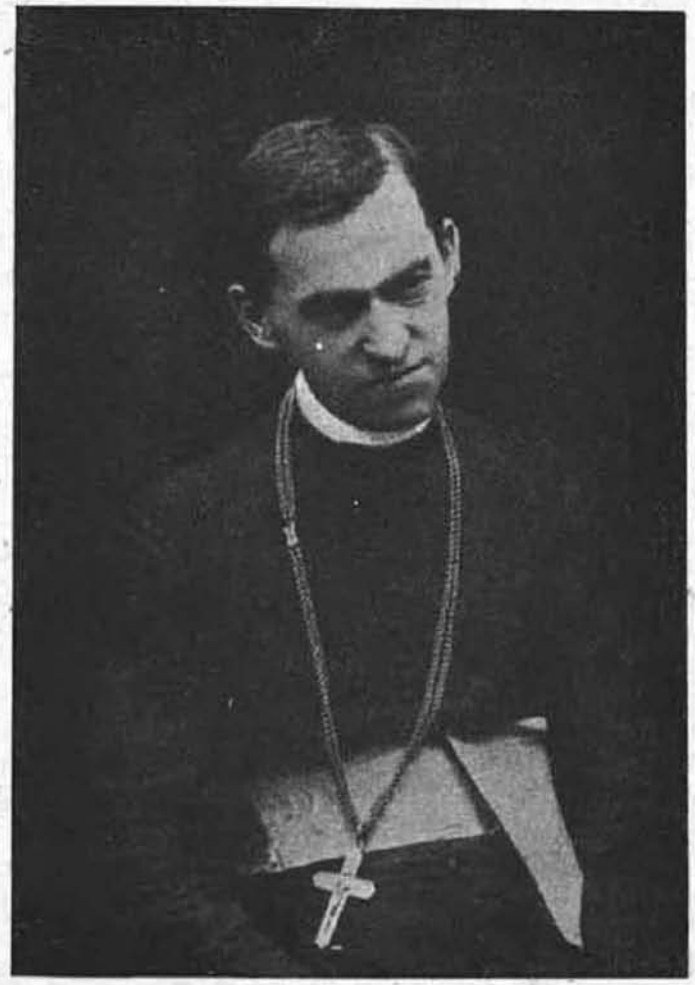

Meghalt Kánter Károly.

Az EUCHARISZTIA zászlótartója, a központi Oltáregyesület országos igazgatója, a magyar katholikus egyház eucharisztikus életének vezére, Kánter Károly lelke elszállott az égbe. Elment Jézusához, akit oly nagyon szeretett, akiért oly buzgón fáradt, dolgozott, hogy elvegye jutalmát, hogy az igazságos Birótól megkapja a dicsőség koronáját.

Életében most már befejeződött a küzdelem, a fáradhatatlan apostol most már Mesterénél pihen. Alig tudnók elhinni, ha nem álltunk volna fájó szívvel egyszerű ravatalánál. Az eucharisztikus kongresszuson még ott volt közöttünk az ő jóságos, szelid alakja s hallottuk őt a kongresszus után, amint minden szenvedéséről megfeledkezve, lelkesen szólott az oltáregyesület jövő nagy föladatairól és többször ismételte, hogy *az oltáregyesületnek most van különösen létjogosultsága és nagy hivatása;* ha nem volna — úgymond — most meg kellene alapítanunk. Telve volt dolgozni vágyó akarattal, a jövő terveivel, de az Ur Jézus már nem kívánt tőle többet, eljött az Ő jó és hív szolgájának lelkéért, hogy elvigye Ura örömébe. Sokat szenvedett fáradt teste már a farkasréti temető csendjében pihen, a lelke meg — hisszük — jubilál annak a társaságában, akit az életben is mindig keresett és szeretett. Minden munkájában, minden tevékenységével, egész életével az Ur Jézus országának munkása volt. «Dolgoznunk kell az Ur Jézusért áldozatok árán is» — mondotta nekem a kongresszus napján és azt látom én az egész életén, hogy ő hű volt ez elvhez. A legjobb részt választotta, amely el nem vétetik tőle.*

Dr. M. G.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Az Ige testté lőn...

Egyszerű, de sokatmondó szavak. Az isteni Szeretet legfönségesebb művét énekeli meg velük a szeretet Apostola. Lelkünk előtt e mondaton át az örökkévalóság távlata megnyílik: ott látjuk az emberiség megváltására kész Fiú-Istent, amint akaratát fölajánlja az örök Atyának; a mennyei Atya elfogadja e fölajánlást és mikor az idő teljessége elérkezik, a Fiú-Isten — az Ige — *a Szentlélek erejével emberi testet vesz magára: az Ige testté lőn...*

Nagy dolog történt! Bámul a föld, álmélkodik az ég: mily fölséges az Isten az ő könyörülő szeretetében! Megsajnálja a nyomorult embert, aki az örök hazától számüzötten a bűn szolgaságában él és isteni gesztussal lenyúl hozzá az égből, *hogy Magához emelje.* Az isteni dicsőség és emberi nyomorúság a megtestesülésben szövetségre lépnek, hogy közösen egyenlítsék ki azokat a nagy ellentéteket, amelyek az eget s a földet egymástól elválasztják. A harmat Gedeon gyapjára, a hófehér lelkű szűz Máriára szállott alá az égből; az Ő méhe áldott gyümölcseként jelenik meg a testté lett Ige a betlehemi szent éjjel csendjében. Nem félelmes hatalommal jön. «Princeps pacis», a békesség fejedelme Ő. Heroldjai, az angyalok, erről énekelnek a betlehemi mezőkön: «In terra pax hominibus, bonae voluntatis», békesség a földön a jóakaratú embereknek. És akiknek lelkén elömlik ez a béke, leborulnak Előtte, a szivük hódolva dobogja: «Benedictus qui venit in nomine Domini», áldott, ki az Ur nevében jön. Valóban Benne megáldatnak a föld minden nemzetségei. *A betlehemi Kisdedben megdicsőül az egész emberiség.* A kis Jézusban az Isten egyesül az Ő képmásával, az emberrel; távol tart tőle minden bűnhomályt s reászórja az Istenfiúság gazdag dicsőségét. Az új Ádámból a mindenható Isten felsége és nagysága árad ki az emberiségre. Épen ezért azt is elmondhatjuk Róla, *hogy Benne megdicsőül az Isten.* A betlehemi Kisded beleírja az emberek szivébe, hogy az Isten a szeretet. S ez új evangelium új istenimádást, új istendicséretet teremt; azok helyébe, kik Istent félelemmel és rettegéssel *szolgálták,* most új emberek jönnek, akik Istent *gyermekeiként* szeretetben s így valóban lélekben és igazságban *imádják.*

Közel jött hozzánk az Isten és miköztünk lakozék. Betlehemben, Egiptomban, Názáretben, Judea és Galilea városai és falvaiban 33 esztendőn át járt-kelt, lakott az emberek között. Azután megint a betlehemi alázatos egyszerűség elrejtettsége után kívánkozott; Betlehemmé tette hát a katholikus templomot, megalapítván a legfelségesebb Oltáriszentséget és ott él újra alázatos, elrejtett életet. *A Szentség-tartó edény: a világ végéig köztünk maradó betlehemi jászol.* Boruljunk le körülötte szűz Mária és szent József szeretetével, a pásztorok egyszerűségével és a napkeleti bölcsek mélyhitű imádatával. Nyissuk meg Előtte szivünket, hadd szórja tele az Ő édes áldó keze vigasztalással, erővel, kitartással. Ne legyünk rideg betlehemiek, akik nem tudják a kisded Jézust méltó hajlékkal ellátni; ne legyünk oktalan jordánmentiek, akik a közöttük álló Messiást nem tudják fölismerni és szavait megérteni; legyen az eucharisztikus Betlehem az új évben legfőbb gondunk, szeretetünk, ragaszkodásunk tárgya. *Legyen eucharisztikus ez évben Urangyalánk!* Amikor imádkozzuk: «és az Ige testté lőn és miköztünk lakozék», a szivünkben gyuljon ki hozzá: «Dicsértessék és áldassék most és mindörökké a legfölségesebb Oltáriszentségben».

Dr. Mátrai Gyula.

* Boldogult igazgatónk életének érdemleges méltatására januárban külön füzet jelenik meg az «Örökimádás»-ból. *Szerkesztő.*

PILLANAT AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBÓL.

Nem ért meg senki... Jövök csendesen.
Néma imádást rejtő homlokom
A padra hosszan, hosszan ráteszem.

Az oltárnál egy kicsi lámpa.
Nagy ablakivek beragyognak
A balk, megibletett homályba.

Az ajtóra, hogy zajjal ne csukódjék,
Lágyan szorítom rá a kezemet.
Megyek. — De bennem égig csap a hála.

Itt... Itt megértenek.

Lovich Ilonka.

Jézus a jászolban.

(Elmélkedés.)

Assisi kedves szentjének köszönhetjük a betlehemi jászolok fölállításának szokását. Azóta a művészek ezrei versenyeztek e téren s az ember szeme alig tud betelni azokkal a művészi remek alkotásokkal, melyeket a müncheni Nationalmuseum Krippensammlung-jában látni. Egy tiszteletreméltó mutatvány ebből nálunk is látható a budai Jó Pásztor-intézetben San Marco herceg bőkezűségéből. De mind e remek alkotások csak a külsőt rögzítették meg. Mi azért — ellenkezőleg — nézzünk a betlehemi Kisded szentséges lelkébe és iparkodjunk gondolatait, érzelmeit magunk elé állítani.

I. Mit gondolt ő az ő mennyei Atyjáról? A betlehemi Kisded szemét nem határolja a szűk istálló; ő belenéz a végtelenségbe, ő látja az Istent. Látja most emberi szemmel is és így nézve őt, azt a legfőbb Lényt, azt a legfőbb urat látja benne, akinek akaratát teljesítenie kell. Ez az ő első gondolata: *A könyvben főleg felőlem van írva, hogy a te akaratodat cselekedjem, Istenem!* (Zs. 39, 8.) Isten szent akarata volt a megtestesülés s ime, az örök Ige teljesíti azt. Végtelen áldozatról van szó, emberfölötti kinok és szenvedések eltűréséről és végre a legborzalmasabb halálról, mit ember valaha elszenvedett. De a Kisded egyre énekli: «Hogy a te akaratodat cselekedjem, Istenem!» S teszi ezt azért, hogy engeszteljen. Ez az ő másik gondolata. Kell engesztelnie, mert különben örökre zárva marad az ég. A betlehemi Kisded egész teljességében fogja föl a bűn rettenetes voltát: senki sem úgy, mint ő. Ónsúlya nyomja az ő kis Szivét. Azért dobog oly hevesen. S minden dobbanása azt mondja: Engesztelés! Hacsak kis emberi érzés is van bennünk, szívleljük meg ezt a kettős gondolatot. Isten Fia azért is lett emberré, hogy azt beleégesse lelkünkbe. Isten akarata mindegyikünkre az az élethivatás, melybe állított. Szabad-e akkor kényeskednünk amaz áldozatok láttára, melyeket hivatásunk tőlünk megkövetel? És Isten elvárja tőlünk is, hogy őt engeszteljük. Szabad-e akkor fáznunk az önmegtagadástól, az erénygyakorlatoktól?

II. Mit gondolt ő Máriáról és szent Józsefről? A barlang zordonságából kellemesen válnak ki Mária és József. A ridegségben ők meleg, a közönyösségben ők résztvevő, szerető szivek s a bűnös emberiség sötét áradatában ők tiszta, fényes, világító lelkek. Mindketten liliomot tartanak kezükben s ennek ragyogása a legkedvesebb panoráma annak a Kisednek. És mindkettőnek tiszta szeretet ég a szivükben s ez a legnagyobb gyönyörűsége az isteni Kisednek. Tiszta szivek és szerető lelkek, azért oly kedvesek az ő szemében. Hisz ő e kettőt fogja hirdetni. Liliom és lángoló tűzoszlop lesznek az ő cimere. S mikor beletekint a jövő századokba és látja a szüzek és vértanuk hosszú sorait, örömtől repes kicsi Szive és könybe lábad tiszta szeme. Sírd csak, ó Kisded, ezeket a könyeket, hisz örömkönyek! Hamar ki fognak fogyni és neked csak keserű könnyeid lesznek mindvégig, melyeket a tisztátalanság és a szeretetlenség bűnei fognak nem is szemedből csupán, hanem lelkedből kifacsarni! Az a Kisded engem is látott már ott s már akkor vajjon örömkönyet avagy keserű fájdalomkönyet fakasztott-e látásom az ő szeméből?

III. Mit gondolt ő az emberiségről? A betlehemi Kisded ellát jászolából Jeruzsálembe, el Athénbe, el Rómába. Ő mindent lát és szomorúan látja Áron papságának romlását a szinedriumban, szomorúan az emberi elme tévelyeit az areopágban, szomorúan az emberi szív romlottságát a forumon. A legszentebb részvéttel van eltelve az egész emberiség iránt s azért szent türelmetlenséggel néz a következő 33 év elé. Mikor fog már prédikálhatni, gyógyíthatni? Mikor lesz a jászolból kereszt, hogy azon vérével írja meg a mi szabadságlevelünket? Most is beteg az emberiség. Elméjére az agnosticismus vigasztalan éje borul; szivén az élvezetvágy s önzés rágódik; testét a testiség rákfenéje marja. S ami még szomorúbbá teszi a helyzetet, az a szomorú tény, hogy kevés a lelki orvos, kevés a pap. Imádkozzunk az Ur nagy kórházában dolgozókért és imádkozzunk új erőkért, hogy a beteg emberiség mielőbb meggyógyuljon sokféle nyavalyájából és meggyógyulva hálás szívvel s hivő lélekkel együtt énekelhessen az angyalokkal dicsőségről és békességről.

Dr. Babura László.

Schioppa Lőrinc justinianopolisi érsek, pápai nuncius beszéde az eucharisztikus kongresszuson.

Mint a Katholikus Anyaszentegyház Főpapjának és Jézus Krisztus Helytartójának képviselője, nem hallgathatok e tiszteletreméltó egyházi gyűlésen. Mindenekelőtt mély hálámat fejezem ki Magyarország püspökei, papsága és szerzetesrendjei iránt azért, hogy a Legméltóságosabb Oltáriszentség kultuszát fejlesztik; különösen ezen ház szerzetesnői iránt, akik életüket teljesen a Legfelségesebb Oltáriszentség dicsőséges kultuszának szentelték.

Amikor Önök Krisztust az Oltáriszentségben tisztelik, egyúttal a Szentséges Atya iránti engedelmességet is teljesítik; mert bensőséges misztikus kapcsolat van az Eucharisztia és Krisztus helytartója között. Amint az Oltáriszentséget Jézus Krisztus szeretete alapította, ugyanazon szeretet hozta létre Szent Péter székét. A Szentirás az Eucharisztia alapítását eme szeretettől áthatott szavakkal adja tudtunkra: «Mivel szerette övéit, mindvégig szerette őket». A pápaság alapítását pedig eme szeretettől lángoló szavakkal fejezi ki: «Péter, szeretsz-e engem? Legeltesd az én bárányaimat, legeltesd az én juhaimat». Amint az Eucharisztia azért alapíttatott, hogy a lelket a Jézus Krisztus szent testének vétele által megszentelje, hasonlóképen a pápaságot azért alapította Üdvözítőnk, hogy az Ő személyét, aki az út, igazság és «élet», az emberek közt képviselje, hisz Ő mondotta: «Aki titeket hallgat, engem hallgat».

Amint az Eucharisztia a jók és igazak számára a mennyei dicsőség megigért jele: «jövő dicsőségünk záloga adatik nekünk», épúgy a pápaság az ajtó, amely azáltal, hogy a hivőket vezeti és kormányozza, őket a mennyország dicsőségébe vezeti: «Amiket megkötsz a földön, meg lesz kötve az égben is, és amit feloldasz a földön, fel lesz oldva az égben is».

A pápaságban és az Eucharisztiában — ha élhetek e hasonlattal — én két tabernakulumot látok, amelyekből Krisztus világosságának fénye árad a világra: «Én vagyok a világ világossága, — ti vagytok a világ világossága». Épen azért, mikor az Önök lelkesedését magasztalom, amellyel a Legfelségesebb Oltáriszentség tiszteletét ezen eucharisztikus kongresszussal előmozdítani igyekeznek, buzdítani akarom Önöket, hogy az Oltáriszentség iránti tiszteletük és szeretetük napról-napra jobban gyarapodjék, különösen pedig bensőséges szeretettel kérem, hogy feddhetetlen keresztény életükkel legyenek méltók arra, hogy a Megváltó Krisztus és az Ő földi Helytartója megbántás nélkül, békeségesen közöttük lakhassék; és egyszersmind törekedjenek buzgó tevékeny szeretettel

Az Oltáregyesület és az Eucharisztikus Gyermekcsövetség tagjaira, az „Örökimádás" és „Jézusom Örömöm" folyóiratok szerkesztőjére, olvasóira és munkáira, és azokra akik az eucharisztikus Kongresszuson részt vettek, szívből az Apostoli áldást adjuk, azon óhajjal, hogy nagyobb eltökéltségre és mindig áldásosabb munkálkodásra törekedjenek.

+ Schioppa Lőrinc
Justinianopolisi Érsek
pápai nuncius

méltókká lenni azon lángoló szeretethez, amellyel az Úr Jézus az Eucharisztiát és pápaságot alapította.

Ime két forrás, amelyekből az emberi nem számára biztos remény sugára kél, hogy a megváltás és béke jótéteményeit és előnyeit eléri. Egyesülve Önökkel a Legméltóságosabb Oltáriszentség iránti hitben és áhitatban, mindazoknak, akik a szent test és vér miszteriumát tisztelik vagy tiszteletét terjesztik és egyszersmind a Szentséges Atyának, Krisztus Urunk Helytartójának engedelmeskednek, szívből az apostoli áldást adjuk.

◇◇◇

leges ismeretfokra is csak a kinyilatkoztatás segítségével juthat el az ember; a második fokra pedig egyáltalán föl nem hatolhat.

Hogy ottan, ahol a szem, a tapintás, az izlés, a kisérletezés s vegyelemzés a kenyér és a bor külszineit tapasztalja; hogy ottan a konszekráció szavával a kenyér és bor egész állaga Krisztus testévé és vérévé válik és válhat; hogy ez megtörténhet és tényleg meg is történik, erre az emberi elme a maga erejéből rá nem jöhet. Ezt csak azért tudom, mert Isten kinyilatkoztató szava bizonyságot tesz róla. «Ez az én testem!» — tehát ez az Ő teste. Mint a teremtés hajnalán kimondott szóra: «Legyen világosság» — lőn világosság.

Hogyan történik a titokzatos átváltozás, hogyan van Krisztus egész teste részeinek egymásbahelyeződésével szellemi módon, vagyis minden része ugyanazon a helyen és az egész test a külszínek minden parányi részében egészen; hogyan maradnak meg a szentség anyagának külszinei, kvalitativ és kvantitativ járulékai állaguk nélkül; hogyan van a mennyben alaki kiterjedtségű megdicsőült test a szentségi szinek alatt a szellemi térfoglalás azon módja szerint, melyet a bölcselet praesentia definitivá-nak nevez; hogyan van jelen egyszerre több ezer és ezer helyen? A tudományosan fürkésző ész mindeme kérdések sorára csak annyiban tud megfelelni, hogy megvédi a hitigazságot az ellenmondás vádja ellen, kimutatván annyit és csak annyit, hogy ellenmondás rá nem bizonyítható a dogmára; s ez elég, hogy az ész észszerűen hódoljon meg a dogma titka előtt. De többre itt az emberi elme képtelen.

«Ez az én testem» — mondotta az Úr isteni fölénnyel! Eszébe juthatna valakinek kérdezni: Uram, Te kijelentetted a tényt, a hit fáklyájával megvilágítottad a ὅτι ἐστι fokáig az észt; mért nem mondottad meg jelenléted ‚hogyan'-ját? Annak azt mondom: az Isten bölcs és fölöslegeset nem beszél. Hiába jelentené ki azt, amit a véges emberi elme úgysem fogna föl; aminek fölértésére mi törpe lények egyszerűen képtelenek vagyunk. Ime itt állunk a szorosan vett hittitok előtt. Vannak sugarak a természetben, melyeket hiába nézünk, hiába vesszük kezünkbe a messzelátót és hiába állítjuk be a mikroszkópot: a mi szemünk azokra a sugarakra reagálni nem tud. Korlátoltsága folytán azokat a magas rezgéseket felfogni képtelen. Így a legmagasztosabb hittitkok felfogására az emberi ész korlátoltsága vonja meg a határt! Nem a hittitokban van a hiány, nem az igazság a nem eléggé való és magában világos; hanem ellenkezőleg annyira vakító, hogy a gyenge emberi ész be nem tekinthet és annyira mély, hogy a gyarló elme beleszédül.

Mysterium fidei!

Az Oltáriszentség titka Rubikon elé állítja az emberi észt gőgjével. De aki azt átlépi, az előtt jutalmul feltárul az egész katholikus hit és

ezen hitből való boldogító katholikus hitélet. Mert az Oltáriszentség titkával vagyunk a teljes hit birtokában, míg Oltáriszentség nélkül a hitetlenség, a racionalizmus, a félhit, a csonka és következetlen keresztténység talaján maradunk! Csak aki átlépte ezt a Rubikont, aki alázatos hódolattal térdet és gondolkodó főt hajtott a Szanktisszimum előtt: az a következetes és teljesen hivő!

Ha időnk engedné, sorra fejtegetném, hogy aki az Oltáriszentségben hisz, annak minden dogmát hinnie kell; viszont aki csak egy katholikus dogmát megtagad, annak az Oltáriszentséggel is szakítania kell, mert azok benső összefüggésben vannak hitünk ezen központi titkával.

Föltűnő ez a szent Pálos szó: Mysterium fidei, μυστήριον τῆς πίστεως. Nem: egy hittitok, hanem a hitnek titka, a katexochén vett hitnek, *a* katholikus hitnek titka. A Szentirásmagyarázók szent Pál ezen szavát (Tim. I. 3, 9.) helyesen úgy értelmezik, hogy e kifejezés ott az egész hitrendszert, a katholikus hitágazatok összességét jelenti. S azért zseniálisan találónak látom, hogy az Egyház ezt a kifejezést alkalmazta az Oltáriszentségre. Amint Raffael «Disputájá»-ban a nagy festmény közepén a monstrancia áll s abban fut össze minden szemsugár, úgy a hit szeme is az összes katholikus dogmát az Eucharisztiába mint gyűjtőpontba látja összefutni. (E gondolat kifejtése a beszédben idő hiján egészen kimaradt.)

Az Eucharisztiában való hitnek megis van a jutalma, nemcsak az ész számára, mely meghódolt ezen igazságok előtt, hanem az Isten után epedő, boldogságra törekvő egész lélek számára is. Mert megadja azt a boldogító nyugalmat és tudatot, hogy egységes és következetes a hitrendszer, amelyet vallunk; hogy nem hideg tanokból és csak könyvekbe foglalt tételekből áll a vallásunk, hanem az élő Oltáriszentségben a Hiszekegy minden ágazata föl a Szentháromság titkáig, de még a természetes vallásnak legelemibb tétele is, hogy az ember a vallás révén kapcsolatba lép Istenével, életté és gyakorlati valósággá válik. Az Oltáriszentség által lesz a hit*élet* élet, megfogható és átélt veritas et vita: igazság és élet.

Talán azt várhatta volna az ember, hogy az Egyház az átváltozás pillanatában «mysterium amoris»-nak nevezze el az Oltáriszentséget. Igaz lett volna az is! Mert hisz ez a szentség az isteni szeretet non plus ultrája. De bölcsen mondja az Egyház mindenekelőtt, hogy mysterium fidei, a hitnek titka. A szeretet volt az indító isteni erő, mely kieszeltette a mindentudással és végrehajttatta a mindenhatósággal ezt a titkot; de hogy mi emberek megsejtsük ennek a szeretetnek végtelenségét, előbb a hit fáklyájánál bele kellett pillantani a titok mérhetetlen mélységébe, hogy a hittitok végtelenségével mérjük a benne megnyilatkozó szeretet végtelenségét. Mondám.

P. Bernhard Zsigmond S. J.

Az eucharisztikus élet a katholikus megújhodás szempontjából.*

(1920. X. 25. Euch. Kongr. Budapesten.)

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nehéz időknek *végén*, bizonytalan *jövőnek küszöbén* áll népünk és hazánk.

Midőn hazánk fiai az elmult években oly hősiesen küzdöttek az országnak határain túl, midőn győztek és lelkesedtek: *itthon csavarták* ki kezükből a fegyvert. Itthon *engedte népünk*, engedtük mi magunkat eltántorítani egy gonosz idegen szellemű áramlat által.

Csak a forradalmak *földrengése*, csak a temérdek *rombolás, vér és kín*, csak a megaláztatásoknak hosszú sora, gyáva ellenségnek büszke kénye és zsarnok uralma tudott *mámorunkból* újra észretéríteni s újra *visszavezetni a kereszténységhez*, amelytől idegen beszivárgás folytán elpártolt nemzetünk.

Visszatért népünknek *ösztöne azon alaphoz*, amelyről az Apostol mondja: «Más alapot, más fundamentumot senki sem rakhat le, — s pedig sem egyéni életének, sem a társadalmi békének és rendnek, sem a haza virágzásának, — mint amelyet maga az Isten rakott le Jézus Krisztusban».

De ezen *ösztönszerű, eruptiv* keresztény megmozdulásnak, mint minden lelkes új mozgalomnak, vannak *hősei*, vannak *kalandorai*, vannak *öntudatlan* és felületes szóvivői.

A hősök kevesen vannak s ha támaszra nem találnak, elbuknak a *tömeg részvétlensége* miatt; a kalandorok elvtelenek s ha nincsen kilátás gyors sikerre és egyéni érvényesülésre, elpártolnak és más lobogó alá szegődnek. Az öntudatlanul lelkes sokaságot kell tehát felvilágosítani s a keresztény életnek, ezen élet átélésének megnyerni.

Életforrást kell nyitnunk ezen öntudatlan, lelkes sokaság, a magyar *keresztény nép* számára, mely hasonlít a maghoz, mely az evangélium szerint sziklás talajra esett... gyorsan nőtt, de a nap heve alatt elfonyadt. Ezen életforrás pedig a kereszténységnek *legfölségesebb és legbájosabb titka: az Oltáriszentség!*

Az oltáriszentségről, mint a keresztény életnek igazi forrásáról akarok néhány szót szólani.

1. A világnak, annak az emberiségnek, amelyet üdvözíteni, felvilágosítani, vezetni jött az Úr: fényre és új életre van szüksége! *Új élet új idők küszöbén; új élet a betegség* és nemzeti vergődés közepette. Ezt

* Beszéd az Eucharisztikus Kongresszusról.

adja az Úr az Oltáriszentségben, melyről ő mondja: «a kenyér, melyet én adok, az én testem a világ életéért!» (Ján. VI. 52.) *Nemcsak életet ad tehát vele a világnak, de életét adja a világnak életéért!...*

Van a *világnak* élete, van nekünk és *társadalmunknak* élete, de az Apostol szerint ez nem más, mint a *szemek* kívánságának, vagyis a földi vagyon és gazdagság hajhászásának élete... a *test* kívánságának, tehát az élvezetnek és a nemtelen szenvedélyeknek élete... az *élet* büszkeségének, tehát a gőgnek, hatalomszomjnak, mások legázolására és megelőzésére irányuló nemtelen versenynek élete.

Ezzel szemben az Úr eljött a földre, hogy nekünk életünk legyen s pedig jobb, nemesebb életünk legyen, mint az, mely a muló életnek előnyeit keresi.

Oly életet akar adni, melyben értelmünk és szivünk elsősorban a vallás igazságaira s az erkölcsök tisztaságára és szentségére irányul. Tehát olyan életet akar adni, mely az Istennek *sajátos élete, nemesebb, természetfölötti élet, mely egyedül gyógyíthatja a világnak életét!*

Ezért beszél a Szentirás oly gyakran az «életnek fájáról», melyet Isten ad nekünk, hogy annak gyümölcsével táplálkozzunk; az «életnek igéjéről», melyben új igazságot közöl az Úr s új élettartalmat ad nekünk; az «életnek könyvéről», melyben új bölcsessége van az életnek, de főleg az *életnek kenyeréről, mely új vérnek*, új érzéseknek forrása az emberek szivében.

Táplálék nélkül nincsen testi élet; az Istennek tápláléka, az Úrnak teste és vére nélkül nincsen lelki élet, nincsen keresztény és krisztusi élet.

Hasztalan beszélünk tehát keresztény kurzusról, keresztény közszellemről, keresztény életről: ha nincsenek emberek, keresztények, akik keresztény, christianus, krisztusi táplálékból élnek, kik krisztusi vérrel és krisztusi gondolatokkal vannak telítve.

Enélkül vannak keresztények, kik ajkukkal mondják: Uram, Uram, de nem élnek keresztény módon, nem éreznek Krisztus Egyházával s így nem mennek be a bárányának lakodalmába...

2. Senki sem tagadhatja, hogy a *jövő* munkája *ifjúságunktól* függ, s ha az elmult évek ifjúságára tekintünk, nem kell-e nekünk is sopánkodnunk a költővel: «Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága, avagy virág vagy Te, hazám ifjúsága! Jaj az olyan kertnek, jaj még annak is mert megverte az Isten, ahol, mint Ti, magyar ifjak, ilyen virágok teremnek!» s bátran merem mondani, hogy ma nemcsak a magyar ifjak, de a *magyar leányok és hölgyek fölött is* bátran szomorkodhatnék a költő, *joggal szomorkodunk mi*, kik ezen ifjúságnak hangját halljuk, társaságát szemléljük, táncait nézzük, élvezeteit és viselkedési módját figyelemmel kisérjük...

Itt a *természet romlottságával*, az ifjúságnak *sokszoros és sajátos kisértéseivel* szemben kell az Istennek szemzése s ez az Oltáriszentség kenyere. Az apostol szerint a naturalis oleaster-t, a természetes, még vad olajfát be kell szemezni, mert nem az *oleaster*, hanem az *oliva* adja az olajat, a dús életet. — Az Oltáriszentség pedig *Krisztusnak* és az ő kegyelmének *szemzése bennünk*. A kis szem, a nemes szem magába szívja föl s megnemesíti a vad törzsnek minden erejét. A szemzés is, ha megered, a kis gyermek nemessége úrrá lesz az egész törzs fölött s a gyümölcsök a szemzésnek nemes természetét veszik föl. Igy vagyunk *Krisztus szemzésével: az Oltáriszentséggel*, az élet kenyerével. Egyedül ez képes bensőnket átalakítani. A természetes táplálék vérünkbe megy át s a test áthasonítja azt, de a *léleknek természetfölötti tápláléka épen ellenkezőleg* a lelket hasonítja át önmagához. Ezért mondja, Szent Ágoston szerint, az Úr az Oltáriszentségről s annak kenyeréről: «*Nem Te fogsz engem átalakítani*, mint azt a testi táplálékkal teszed, *hanem én foglak Téged magamhoz fölemelni és áthasonítani*». (Conf. 7, 10.)

Az Oltáriszentségben asztalt terít az Úr s ez asztalról bőlcseséget kinál s ad táplálékul az élet dőreségével szemben... Sapientia aedificavit tibi domun-muiscuit vinum et posuimensam... S vajjon van-e mai nemzedékünknek bármire nagyobb szüksége, mint a bőlcseség *asztalára és italára: Krisztus szent testére és vérére?!*

Csak a minap látogattam meg sok családot a Dunántúlon! Kettőt láttam, ahol a szülők és főleg a leánygyermekek gyakran járulnak az Oltáriszentséghez! Minő *különbség közöttük és más családok gyermekei között*. Mennyi öntudatos, okos kereszténység természetes vidámsággal, mennyi műveltség szerénységgel, mennyi előkelőség nagy egyszerűséggel és igénytelenséggel párosulva! Hiányzott bennük a gőg, a rátartósság, a rideg osztályöntudat, *a hiúság és az életnek felületessége, ami bőségesen van meg másokban.*

Aranyszájú Szent János mondja, hogy a földnek hatalmasai nem saját tejükkel, hanem *dajka emlőin* nevelik gyermekeiket! Krisztus nem így tesz! Saját istenemberi szivének vérével nevel minket, hogy gens sancta, szent nép, Istennek népe, Istennek gyermekei legyünk.

A szülők tehát jópéldával járjanak elő, vezessék gyermekeiket is az örök életnek forrásához, csak így lesz keresztény nép, keresztény család és ifjúság, keresztény kurzus és keresztény Magyarország.

3. *Erő és kitartás kell* mindnyájunknak... A magyar népet jellemzi vállalkozásaiban a lelkesedés és vele *árnyként az állhatatlanság és erőtlenség*. Baj volna, ha a keresztény *megújulás* tüzét is csakhamar fölváltaná a megingás, az állhatatlanság.

Az állhatatosság és erőnek lelkét adja tehát az Úr az Oltáriszentségben... A manna volt a puszták fiainak, a vándoroknak, *a honkeresőknek eledele!* Mi *hazát* keresünk, amelyet elvesztettünk, mi *ősi erényt* keresünk, melyet idegen, *nem keresztény befolyás alásott bennünk*. El nem érhetjük célunkat, csak úgy, ha *hazajáró*, Istennek járó, Krisztushoz járuló nemzedék leszünk...

Illés próféta a szenvedések és üldözések elől menekülve, midőn ellenségeitől megszabadult, lefeküdt a sivatagban s a halált kérte Istentől, hogy megszabaduljon a földi élet szenvedéseitől.

Az Úr nem hallgatta meg kérését, hanem egy darab fekete kenyeret adott neki, hogy megerősödjék s ezen eledel erejében fölkelt a próféta s még negyven napon és negyven éjjelen át ment az Úrnak hegyéig: Horebig.

Ez a Szentírás által említett panis fortium, *az erőseknek eledele*, szintén az Oltáriszentségnek előképe, nekünk mindnyájunknak most erőre van szükségünk, mely kiemeljen minden egyes szivet, de egész népünket is a szenvedések, a kétség, a kétségbeesés és kisértő lemondások habjaiból.

A régi frizek utódai, a mai hollandusok évszázadok óta küzdenek a tenger habjaival, mely elöntéssel fenyegeti hazájukat. A százados munka sikerrel járt s önérzetesekké tette őket. Az óriási gátak szemlélésénél, melyet ők és őseik emeltek, e büszke nyilatkozatra fakadtak: Deus mare, Batavus littora fecit... A tengert az Isten, de partjait a hollandusok teremtették. A küzdelemben sokszor győzött a tenger is, de az emberi kar ismét visszavívta a zsákmányt: az ő szeretett hazáját s azért Zeeland tartomány cimerében van a mondás: Luctor et emargo; hányattatom, de felmerülök újra.

E küzdelemhez hasonló az emberi léleknek küzdelme is in hoc mari magno et formidoloso, ez életnek nagy és vészes tengerén, mint Szent Ágoston mondja, hasonló hozzája hazánknak és népünknek küzdelme is az ellenséges népek tengerárja között...

Tenger árját legyőző isteni erő kell tehát, hogy megállhassunk e küzdelemben s ezen erőt az Egyház nagy életforrása és legfölségesebb titka: az Oltáriszentség adja meg... Ennek erejében a lélek gátat emel önmagában...

Egy régi legenda egy királyfiról szól, ki ellen föllázadtak alattvalói. Hűséges emberei azt tanácsolták neki, hogy menjen el az országból, míg ismét helyreáll a nyugalom. De egyúttal ismertetőjelet adtak neki, melylyel igazolhassa majdan, hogy ő a király, az országnak igazi ura. Egy aranypénzt ketté törtek s az egyik felét megőrizték, a másik felét átadták a királyfinak. «Őrizd meg ezt — mondották neki — s ha visszajössz, akkor arról ismerünk meg újra, hogy urunk vagy, ha e két darab-

nak törései egymásba illenek!» A nyugalom később helyreállt. A királyfi visszajött. A két fél összeillett s az alattvalók lelkesedve vezették ismét az ország trónusára.

Hasonló valami történt az emberiséggel. Az élet királyát elűzték alattvalói. De ő nem akarta őket megfosztani országának boldog életétől. Mintegy ketté törte önmagát. Elment a látható Krisztus elfoglalni örök országának trónját, de az eucharisztiában mégis velünk maradt. Valahányszor egy alattvaló ismét elkivánkozik örök Urának hűségébe, az eucharisztiához fogja mérni életét. Ha élete hozzáillik az eucharisztia tartalmához, a szerető Jézus-szívnek ezen töréséhez: akkor az Úr azt mondja: intra in gaudium Domini tui. Ha nem volt ennek szolgálatában: akkor a jegyes király nem bocsátja be az ünneplők közé: non novi te, non novi vos. Ha ez áll az Egyház minden hivére, még sokkal jobban áll a papra: az eucharisztiának sáfárára. Ha nem illik hozzá élete, akkor nem osztja meg az Úrnak boldogságát: ha hűségesen kezelte, akkor Dominus erit, qui praecinget se et faciet illum discumbere et transiens ministrabit illi. Legyünk tehát valamennyien Krisztus nagy szeretetének olyan papjai.

Dr. Rott Nándor,
veszprémi püspök.

A kis Jézus magas trónján.

A XIII. SZÁZADBAN történt, hogy Páris egyik templomában, a szentségkitétel alkalmával, az ájtatos hivek a kis Jézust látták: az élő, isteni kisdedet.

Egész Páris, minden utcája, háza irgalmas zajjal volt teli; az emberek ujongása, lelkesedése nem ismert határt; a nép ide-odarohant s zajjal töltötte el az egész várost.

Szent Lajoshoz, a nagy királyhoz is eljutott a hír. Siettek hozzá ezt ujságolni, hiszen köztudomású volt, mennyire szereti ő Jézust, az Oltáriszentséget. Hívták, jöjjön, nézze meg a csodát:

Jöjj, siess, Urunk, királyunk,
Szent ostyában Jézust látjuk!

A kis Jézus magas trónusáról mosolyogva néz le reánk s mosolyogva tárja felénk karjait áldásra, ölelésre készen.

A király felelete meglepte, bámulatra ragadta a hírmondókat. Ő a legnagyobb nyugalommal azt válaszolta, hogy nem megy abba a templomba, hová a csoda hirére a nép csakúgy tódul, mert

Hisz e csodát minden reggel
Látja szivem boldog kedvvel,
Szentmisében látom Őt!

Mi is úgy vagyunk, mint szent Lajos. Mi is látjuk az Ur Jézust minden reggel: szentmisében, áldozáskor, szentségimádáskor és látjuk egész nap s a nap minden szakában, az Örökimádás-templomában.

Hiszen, igaz, igaz, tudom én és mindenki tudja, hogy minden templomban, kápolnában, a szentségházban elzárva ott van az Ur Jézus Krisztus. Ott vár mi reánk türelemmel, szeretettel évszázadokon, most már két évezreden át. Ezt hisszük, ezt tudjuk. De azért mégis, ha az Örökimádás-templomába lépek s ott látom Őt magas trónján, ott látom a hit szemén keresztül, olyan nyugodt, olyan boldog vagyok.

Nem üres az a templom; nemcsak az örökmécs mutatja nekem, hogy ott van Ő, én látom Őt!

***

A háború elején minden megrendült. Nyugalmat, megnyugvást senki sehol sem talált, egyedül a jó Istennél, Atyánknál. Csak a templom, az ima nyugtatott meg, de sehol olyan nyugalom nem szállt szivünkbe, mint ott, ahol láttuk, hogy közöttünk a kis Jézus, ott, hol láttuk, mint néz le reánk szeretettel. Szivünk, lelkünk megnyugodott; lecsöndesedett a leghangosabb jaj.

Telt az idő s multak az évek; a sok baj s bánat súlyosabb, nehezebb lett, de mindig megnyugtatott, ha imádkozhattunk a mi templomunkban; ha láttuk, hogy nem hagyott el; hogy ott vár reánk, mint vár a többi templomban elzárva a szentségházban. De különösen megnyugtatott, amikor láttuk az Örökimádás-templomban

A kis Jézust magas trónján
Áldást osztva kis kezével,
Karjait kitárva,
Mintha az egész világot
Keblére ölelni vágyna!

Ott fogadott Ő szeretettel mindenkit; ott adta a kihallgatást. Ott térdelt előtte ifjú és agg, leány és gyermek. Ott mindenki egyenlő; biztatott, nyugtatott: Panaszold el búdat, bánatodat.

S végre a béke reménye integetett felénk. S boldogan, hálatelten siettünk templomunkba imádkozni. S újra mi vagy ki segíthetett rajtunk, mikor megláttuk, hogy minden reményünk hiú volt s bajaink még súlyosabbak? Vigaszt, nyugalmat, hol találtunk, ha nem Nála, a kis Jézusnál, amint felénk tárja kicsi karját?

De a büntetésnek és próbának már sohasem szakad vége? Mária országa mivé lett? Hit, vallás már nem is létezik! Cimerünkből a keresztet letörte a gaz, undok áruló. Mivé lett Mária országa? Undok, őrült rendetlenség, jajkiáltás, rémült iszony. Ez az új élet képe!

S hiába jöttünk templomunkba, nem várt reánk a kisded Jézus, nem láttuk Őt magas trónján.

Templom előtt nagy csoportban siró asszonyok, zokogó nők. Hiszen be volt zárva szűk börtönébe a kis Jézus! Szomorú volt az egész templom. És mi is szomorúak voltunk. Ima, könyörgés mind kevés s minden ajkon egy sóvárgás:

Mikor látunk megint, újra
Oltárunkon, magas trónon;
Egész napon, mikor vársz ránk,
Megbocsátva bűneinket.

De minden szomorúságunk mellett is tudtuk, éreztük, hogy Jézus nem hagyott el; tudtuk, hogy Ő az Atyánál könyörög mi értünk édesanyjával, szűz Máriával, hazánk édes Patronájával.

Hiszen a Regnum Marianum nemcsak a mi édes hazánk, ezer éve ápolgatott országa ez Máriának.

S kihűlt bosszúdnak tűzheve,
A tűzhevéből enyhe béke lett.
Ó, üdvünk édes Istene
E kegyben tartsd örökre népedet!*

És fölhangzott a Te Deum, Téged Isten dicsérünk! Mily öröm, mily boldogság! Ujra látjuk magas trónján a kis Jézust!

S eljutott hozzánk a béke! Istenem, milyen béke! Ezt is csak a kis Jézus, Istenem, Te tudod elviselhetővé tenni!

De ez így nem maradhat, mert a magyarok Istene, Mária, a magyarok Nagyasszonya nem nyugodhat ebbe bele. Isten nem hagyott el minket!

És ha szivünk vérzik is, megnyugszunk a Te templomodban, Uram!

Mellünket verve, alázatosan mondjuk: Megérdemeljük a megpróbáltatást, mert nem szerettünk eléggé, édes Istenünk és nem szerettük eléggé

A kis Jézust magas trónján,
Amint áldást oszt Ő kis kezével
S mosolygva néz le ránk!

Mary.

* 84. zsoltár.

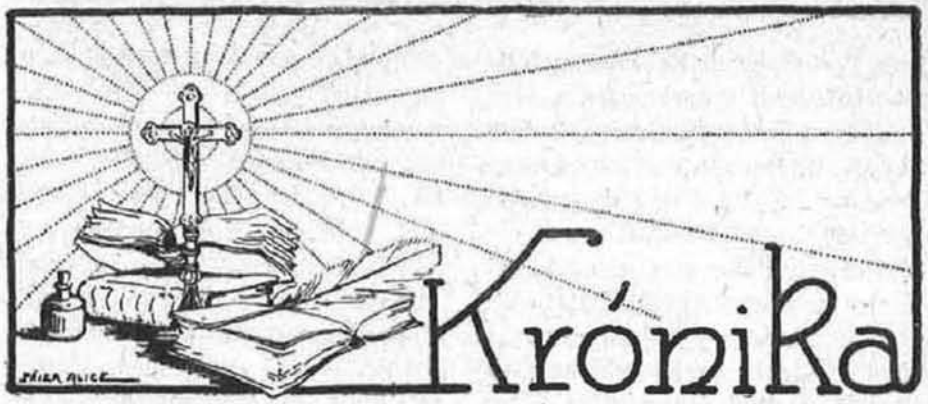

Helyreigazítás. A mult számunkban közölt Hajlékában c. költemény alátévedésből került Homor Imre neve; a költemény szerzője Lovich Ilonka.

*

A pápai nuncius. 1920. október 3. emlékezetes nap nemcsak Budapest, de egész Magyarország számára, mert akkor érkezett meg hozzánk a Szentatya követe, Schioppa Lőrinc jusztinianopoliszi érsek. Budapest még ilyen fogadtatást nem látott. Igazán fenséges, igazán királyi volt. Óriási néptömeg lepte el a Duna partját, az utcákat, amelyeken át ünnepélyes körmenet kisérte Őt az egyetemi templomba. Itt a legméltóságosabb Oltáriszentséggel áldást adott, majd a központi papnevelőintézetben berendezett ideiglenes lakására vonult. Ittléte után alig néhány nap mulva, okt. 11-én délután meglátogatta az Örökimádás-zárdát és az Oltáregyesület házát. A zárdafőnöknő és az Oltáregyesület másodelnöknője fogadták. A látottak fölött legnagyobb elismerését nyilvánította. Október 22-én pedig, a templomszentelés évfordulóján, 9 órakor csendes szentmisét mondott az Örökimádás-templomban.

*

Országos ügyv. igazgatónk jubileuma. Október 10-én ünnepelte dr. Mészáros János prelátus, érseki ált. helytartó negyedszázados papi jubileumát. A Központi Oltáregyesület választmánya, terjesztőnői és az oltáregyesületi kongregációk nevében és jelenlétében Mátrai Gyula dr., az Örökimádás-templom lelkésze köszöntötte fel a jubilánst, kiemelvén fáradhatatlan tevékenységét, amelyet Budapest hitélete és az eucharisztikus Jézus dicsőségének emelésére kifejtett. Majd az alelnöknő átnyujtotta gyönyörű miniatürfestéssel diszített lapon a lelki csokrot és bemutatta az Oltáregyesület által hálából és szeretetből felajánlott szép zöld miseruhát. A jubiláns a papi hivatás fenségességét hangoztatva, meghatottan mondott köszönetet. Pár napra rá esztergomi kanonokká nevezte ki őt a bibornok-hercegprimás. Szívből örülünk a munkás életet méltán megillető eme kitüntetésnek.

Az Eucharisztikus Kongresszus. Okt. 24-én délután 3 órakor fényes, arányaiban páratlan szentségi körmenet vezette be az eucharisztikus kongresszust. A Kossuth Lajos-utcából körülbelül egy órán át csak úgy ömlött az áhitatos hivő nép a különféle egyesületi zászlók alatt. Ott volt a Központi Oltáregyesület is Kánter Károly prelátus-kanonokkal az élén, és az Eucharisztikus Gyermekszövetség Mátrai Gyula dr. vezetésével. A szentségi Jézusnak igazi diadalmenet, a résztvevő hiveknek a bensőséges imádat hitvallása volt ez.

Okt. 25-én 1/210 órakor érkezett meg az Örökimádás-templom ivei alá dr. Csernoch János bibornok-hercegprimás. A bejáratnál Kánter Károly prelátus, mint rector ecclesiae, fogadta teljes asszisztencia élén. Miután nagy papi segédlettel ünnepélyes szentmisét celebrált, 1/411 órakor az oltáregyesületi háznak a kiállított egyházi ruhákkal ékesített nagy termébe vonult, ahol kezdetét vette a nyilvános ülés. Az elnöki asztalnál ott voltak: dr. Csernoch János bibornok-hercegprimás, Schioppa Lőrinc pápai nuncius, dr. Rott Nándor megyéspüspök, Kánter Károly prelátus, az Oltáregyesület országos igazgatója és dr. Mészáros János prelátus, érseki ált. helytartó, az Oltáregyesület ügyv. igazgató. A kongresszus résztvevői között ott láttuk: dr. Szmrecsányi Lajos egri érseket, Fetser Antal győri, dr. Hanauer A. István váci, P. Zadravecz István tábori püspököket, özv. őrgróf Pallavicini Edéné elnökasszonyt és sok buzgó egyházi és világi imádóját az Eucharisztiának, úgy hogy a terem kicsinynek bizonyult és sokan a folyosóra szorultak.

Az elnöklő bibornok-hercegprimás örömének ad kifejezést a kongresszus látogatottsága fölött, amely fényes demonstráció az Eucharistia nagy titkának megbecsülése és szeretete mellett. A kongresszust megnyitottnak jelenti ki és fölkéri P. Bernhard Zsigmond jézustársasági atyát előadása megtartására. A kitűnő dogmatikus előadást egész terjedelmében közöltük. P. Bernhard beszéde alatt érkezik a terembe Schioppa Lőrinc pápai nuncius és az elnök jobbján foglal helyet. Amint P. Bernhard befejezte előadását, a hercegprimás jelenti, hogy a nuncius úr Öexcellenciája kiván szólani. A kongresszus feszült figyelemmel hallgatta meg Öexcellenciájának klasszikus latin nyelven megírt allokucióját és megilletődötten fogadta a hercegprimás interpretációja után az apostoli áldást. Azután dr. Mészáros János prelátus, érseki ált. helytartó, az Oltáregyesület ügyvezető igazgatója szólott lelkes szavakkal az Oltáregyesületek kettős feladatáról, amelynek példaképeül a boldogságos Szüzet állítja hallgatói elé. Mátrai Gyula dr.-nak az Örökimádás lelkészének beszéde következett ezután az eucharisztikus gyermeknevelésről. Rámutatott a gyermeklélek nagy értékére, amely az Úr Jézus figyelmét és szeretetét is különösen kihivta s

ezen gyermeklelkek tisztaságának és bennük az igaz katholikus élet alapjának főerősségeként az Eucharistiát, illetve az eucharisztikus nevelést jelölte meg. Amit e cél szolgálatában álló intézményt, az Eucharisztikus Gyermekszövetséget ajánlja a kongresszus pártfogó szeretetébe. Végül dr. Rott Nándor püspök mondott klasszikus nagyhatású beszédet az eucharisztikus élet szerepéről a katholikus megujhodásban. Gyönyörű beszédét fentebb olvashattuk. Lelkes taps kisérte a távozó szónokot. A bibornok-hercegprimás megköszönve az előadók fáradságát és a kongresszuson résztvevőket az eucharisztikus Jézus szeretetére buzdítva, a gyűlést bezárja és kéri a hiveket, hogy a gyűléstermet a nyomban megtartandó papi eucharisztikus értekezletnek engedjék át.

A P. E. I. T. gyűlésén szintén Öeminenciája elnökölt. A papságnak — úgymond — most különösen szükséges az a tűz, amit az ember csak az Eucharistiából meríthet. Olyan az Eucharistia a papnak, mint a levegő az embernek. Ebből meríti a pap mindazt, mire szüksége van. Épen azért örömének ad kifejezést, hogy olyan szép számmal jelent meg a papság az értekezleten. Fölkéri dr. Babura László pápai kamarás, lelkiigazgatót, hogy tartsa meg beszédét. Szépen stilizált előadásában az Eucharistia fenséges szelleme lobogott, amikor a legméltóságosabb Oltáriszentségről, mint a lelki rekreáció helyéről, engedelmességet, tisztaságot — eme szép papi erényeket — ápoló és konzerváló erejéről szólott s az adorációs órát ajánlotta gyakorló szeretetünkbe. Ezután dr. Schütz Antal egyetemi tanár tartott előadást «A kegyeletes lélek és dogmatikai indítékai» cimen. A rendelkezésére álló rövid idő miatt inkább csak témájának első részével foglalkozhatott. Lelkes előadásban a témáját uraló tudós készültségével magyarázta hallgatóinak a kegyeletes lelkületet, amelyet a Hypsystos (Isten) elismerésében és a mult tiszteletében lát. A kegyeletes lelkülettől várja a mostani világ életrekeltését. Dogmatikai indítékaiként — az alkotó Istent, a kegyelmet, a kathokliumot, mint adottságot, az Eucharistiát és az Egyházat, a karakterrel — jelöli meg. Végül dr. Hanauer A. István váci püspök szólott mozaikszerű, mindvégig érdekes, az életből való példákkal illusztrált beszédben az oltáregyesületek nagy fontosságáról a hivek lelkiéletét illetőleg. A pap és oltáregyesület egymás nélkül el nem lehetnek, intenziv hitéletet csak intenziv eucharisztikus élettel lehet létesíteni. Az oltáregyesület tanitja meg — úgymond — a hiveket imádkozni. Az oltáregyesületben mélyül ki az ima, elmélkedő imává. Az oltáregyesület a templomhoz köti a hiveket, rászoktatja őket a gyakori szentáldozásra, megtanitja az igazi apostolkodó áhitatra, önzetlenségre nevel, mikor azt kivánja tagjaitól, hogy a szegény templomokért áldozatot hozzanak A mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatott

beszéd után a bibornok-hercegprimás az elhangzott eszmék megvalósítására buzdítja az egybegyülteket és 3/41 órakor az ülést bezárja. Délutánra az oltáregyesületi igazgatói értekezlet volt kitűzve 4 órára, azonban — sajnos — az egri egyházmegyei megbizotton kívül senki sem jelent meg s így az értekezlet helyett inkább csak hasznos eszmecsere történt. Délután 1/46 órakor Kánter Károly prelátus-kanonok, oltáregyesületi igazgató ünnepélyes áldást tartott az Örökimádás-templomban s ezzel a kongresszus feledhetetlen napja befejeződött. Az eucharisztikus Jézus kegyelme termeljen virágaiból minél több édes gyümölcsöt.

*

Országos igazgatónk ünneplése. Már ezelőtt hét évvel 25 éves igazgatói jubileuma volt Kánter Károly prelátus-kanonoknak. A Központi Oltáregyesület azóta mindig kereste az alkalmat, hogy szeretett igazgatója iránt érzett hálájának egy kedves meglepetéssel kifejezést adjon. Most végre sikerült. A kongresszust követő napon a választmány és a terjesztőnők titokban összejöttek és a minden ünnepeltetést kerülő, de most mitsem sejtő Kánter Károlyt szentmiséje után a terembe hívták, ahol özv. őrgróf Pallavicini Edéné elnökasszony lendületes, szívből fakadt beszédben fejezte ki az Oltáregyesület köszönetét, ragaszkodását és jókívánatait és gyönyörű antik szabású zöld miseruhát az összes hozzávaló fehérneműekkel nyujtott át emlékül a nagyon tisztelt igazgatónak. A miseruhát és a szép albát a fehérneműekkel együtt az Oltáregyesület tagjai készítették. Kánter Károly prelátus-kanonok meghatottan mondott köszönetet: «Az Oltáregyesületért s annak minden egyes tagjáért — úgymond — imádkozom és imádkozni fogok életem utolsó lehelletéig.»

*

Kánter Károly halála és temetése. Alig multak el a kongresszus örömei, mély fájdalom érte a Központi Oltáregyesületet. Szeretett igazgatója, Kánter Károly prelátus-kanonok nov. 20-án reggel 3 órakor befejezte munkás földi életét. Régi betegségével nem akart visszamenni otthonába, műtétnek vetette magát alá a Grünwald-szanatoriumban. Szervezete azonban már nem birta a nagy megrázkódtatást és sokaknak imája dacára a jó Isten magához vette az ő Istenért buzgólkodó apostoli lelkét. Még 20-án reggel 7 órakor requiem volt érte az Örökimádás-templomban. A mélyen sujtott Oltáregyesület a haláleset alkalmából a következő gyászjelentést adta ki:

«A Budapesti Országos Központi Oltáregyesület fájdalomtól megtörtszívvel és Isten szent akaratában való megnyugvással jelenti, hogy szeretve tisztelt Igazgatója méltóságos és főtisztelendő *Kánter Károly*, pápai prelátus, esztergomi kanonok, a főszékesegyház plébánosa és a Központi Oltáregyesület országos igazgatója életének 68-ik, áldozárságának 45-ik évében és az Eucharisztikus Úr Jézus szolgálatában — mint Oltáregyesületi igazgató — eltöltött 27 évi áldásos működés után példás türelemmel viselt súlyos szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után f. évi november hó 20-án, reggel 3 órakor nemes lelkét visszaadta Teremtőjének. A megboldogultnak hült teteme utolsó kivánsága szerint f. hó 22-én, d. e. fél 11 órakor ünnepélyes gyászmisével kapcsolatban, az Üllői-uti Örökimádás-templomban fog beszenteltetni és onnét a farkasréti temetőben a boldog feltámadásig nyugalomra helyeztetni. Az örök világosság fényeskedjék neki! Nyugodjék békében!»

Kánter Károly káplánjának megírta: «Úgy kivánok eltemettetni, mint egy kedves anya az Örökimádás-zárdából». Ennek megfelelően még nov. 20-án este 8 órakor áthozták lezárt, de üveglappal ellátott koporsóban a szanatoriumból az Oltáregyesület házába. A nagy halottat az Örökimádás lelkésze szenteltvízzel, a szerzetesnők pedig égő gyertyával fogadták és az oltáregyesületi kápolnában ravatalozták fel. A váratlan meglepetésként bekövetkezett halál hire csakhamar bejárta a várost és valóságos búcsujárás volt 21-én a megboldogult koporsójához. A litánia után a koporsót levitték a templomba, ahol a szentélyben felállított ravatalra helyezték. 22-én reggel 6 órától szüntelen requiemek voltak a megboldogultnak lelkeért. A misézők között voltak dr. Hanauer A. István váci és dr. Glattfelder Gyula csanádi püspökök is. Fél 11 órakor kezdődött a gyászmise, amelyet dr. Mészáros János vikárius pontifikált, ugyanő végezte a beszentelést is a templomban. Az Örökimádás-templomot a hivek — a jó lelkipásztor szerető nyája — zsufolásig megtöltötték. Az evangélium után dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök lépett a szószékre és hatalmas szónoki erővel fejtegette a megboldogultnak érdemeit. Kánter Károly halálakor az égből mintha jönne a szózat: Euge serve bone et fidelis... Örülj, jöjj, hű szolgám! Aki annyiszor dicsérte az Istent s magától mindig elhárított minden dicséretet, most már nem tiltakozhat az ellen, hogy őt dicsérve, tetteiről megemlékezzünk. Hirdeti dicsőségét az Örökimádás-temploma. Ő igazán elmondhatná magáról, hogy zelus domus tuae comedit me, mert mindig azon volt, hogy Isten temploma az ő dicsőségéhez méltó legyen. Ezért gyüjtötte maga köré a buzgó lelkeket, mert ő országszerte minden templom ügyét szivén viselte. Az Örökimádás-temploma pedig kiváltképen hirdeti ennek a buzgó papi léleknek kitartó, türelmes energiáját, amellyel csatasorba tudta állítani a hivőknek ezreit. Az Úr házának dicsőségéért való buzgólkodás emésztette őt meg és ezaző halhatatlan dicsősége.— De nemcsak kőből akart templomot építeni, nemcsak selyemből készült

ajándékokat kivánt szétosztani országszerte, hanem ő lelkekből is akart templomot építeni a Mindenhatónak. Lelkeket akart és tudott is felszabadítani és az ég felé irányítani. Mert az ő lelke főleg emelkedni tudott, igazán buzgó papi lélek volt. Beszélhetnének erről lelki gyermekei. Igazi karizmája volt a lelkek vezetéséhez és átalakításához. Ezeknek a lelkeknek imája és hálája tegyen tanuságot mellette és kisérje őt az örökkévalóságba.—A lelkekért végzett munka nem merítette ki buzgóságát, ott volt ő, ahol fájdalmat enyhíteni, adakozni kellett. Buzgósága elvezette a nyomor tanyáira, ahol adakozással, szóval, cselekedettel való jótékonysággal lehet csak a lelkeket csillapítani. A szentek gyülekezetében, az igazak társaságában fog bizonyságot tenni az a sok jó cselekedet, amelyet ezer és ezer lélekkel gyakorolt, hogy az igazi papi buzgóság az élet bajának is orvosa. Hisszük, hogy az örök élet dicsőségét elérte. Az örök élet fénye ragyogjon neki és áldása szüntelen áradjon reánk. Igérjük neki, hogy szellemét ápolni fogjuk: a papok, akiknek példát adott, a hivek, akiket fölemelt és velük együtt az egész ország. — A gyászmise után a beszentelés szertartása következett. A szertartást még meghatóbbá tette a királyi várkápolna énekkarának lélekemelő szép éneke. Az absolutio után a farkasréti temetőbe vitték a megboldogultnak holttestét, ahová az esztergomi káptalan képviseletében megjelent dr. Robitsek prelátuson kívül több pap és számos hivő elkisérte a megboldogult rokonaival együtt. Megható volt, mint állották körül és mint rogytak térdre többen égő fájdalommal szivükben a «jó pásztor» lelki gyermekei, lelki atyjuk sírjánál. Dr. Robitsek még egyszer beszentelte a koporsót és imát mondott a megboldogult lelki üdveért és a fáradt test leszállott a sírba pihenni! a boldog feltámadásig. Szivünket érte minden zuhanás, amelyet a sárga hantok koppanása keltett a fekete koporsón. De nemsokáig tartott. Mindig kevesebb zaj és végül előttünk állt az új sírhalom az egyszerű fakereszttel: Itt nyugszik Kánter Károly. Nyugodjék békében, kapja meg mielőbb jutalmát az Eucharisztikus Jézus szentséges Szivében.

*

Lapzártakor értesülünk, hogy a Bibornok Hercegprimás úr dec. hó 24-én a *Központi Oltáregyesület országos igazgatójává dr. Mészáros János* prelatus-érseki általános helytartót; *ügyvezető igazgatóvá pedig dr. Babura László* pápai kamarás, szemináriumi lelkiigazgatót nevezte ki. Szívből örülünk mindkét kinevezésnek. Dr. Mészáros eddigi munkássága garancia az Oltáregylet jövőjére. Dr. Babura Lászlóról pedig elmondhatjuk, hogy az eucharisztia szeretete és szelleme ihlette őt egész életén át. Beszédeiben, egész lényén a lelke, az eucharisztikus papi lélek, Istenimádatos tömjénfüstje érzik. Hisszük, meg vagyunk róla győződve, hogy Kánter Károly nyomdokain fog járni és munkásságával az eucharisztikus Jézus ügyeit az Oltáregyesületben eredményesen fogja szolgálni. Amit az Úr Jézus iránti szeretetünk óhajt, segítse a megvalósuláshoz új elüljáróink által a szentségi Jézus kegyelme.

*

Külföldről. P. Puntigam ujonnan megindított lapjából a «Der eucharistische Völkerbund»-ból tudjuk meg, hogy az egész Európában a szentségi Jézus köré sorakoznak azok, akik az igazi békét s a népek békés együttműködését óhajtják. Az «Der eucharistische Völkerbund im Hl. Geist», az «eucharisztikus népszövetség a Szentlélek oltalma alatt», (cime: Wien, IX. Canisiusgasse 16.), célja a népeket Krisztusban testvérekké tenni az eucharisztikus élet öntudatossá és gyakorlativá tételével egyesíteni a világ katholikusait és visszavezetni az Egyházba a keresztény felekezeteket. Megtudjuk azt is, hogy *Svájcban, Angliában* hatalmas szövetségi kongresszusok voltak, *Németországban* pedig a protestánsok között máris meleg érdeklődés tapasztalható a katholikus Egyház belső élete, szertartásai, aszkézise iránt. — **A Bollettino de Santi Tabernacoli,** a *római* főoltáregyesület közlönyéből megtudjuk, hogy az oltáregyesületeknek egész Európában fontos szerepe van az elszegényedett, lerongyolódott egyházi szerek pótlásában. Különösen dicséri *Belgium* 18 virágzó oltáregyletét és megemlékezik a *Budapesti Központi Oltáregyesületről:* minden évben tartani szokott fényes kiállításairól s örömmel állapítja meg, hogy az Oltáregylet a bolsevista uralomtól, amely respektálta a zárdán kitüzött idegen zászlókat, kárt nem szenvedett.

*

Amerikában lakó testvéreinkről.* Amerika buzgó püspökei nagyon jól tudják, hogy a népnek a fenyegető bolsevizmus ellen az Eucharistia a legjobb orvosság, azért kongresszusok, szentségi körmenetek, gyakori szent áldozás révén akarják a népet Jézus hatalma alá vonni. Egy ilyen fölséges körmenet tartatott október 10-én Bridgeportban, mely annyival is inkább érdemes a megemlítésre, mert az abban résztvett vagy 12 ezernyi tömeg jórészét a bridgeporti és south-norwalki magyarság képezte. A körmenet a nagy város legfényesebb utcáin át vitte az Oltáriszentség fölséges Királyát, míg végül a Port melletti gyönyörű ligetben felállított oltárnál állott meg, hol áldásban részesültek a jelenlévők.

Dicsértessék és imádtassék mindörökké a Legméltóságosabb Oltáriszentség!

* *Dr. Császik G. Istvántól.*

Budapesti Országos Központ. — *Választmányi gyűlés.* A Központi Oltáregyesület választmánya 1920. dec. 13-án dr. Mészáros János praelatus, érseki ált. helytartó, ügyvezető igazgató vezetésével gyűlést tartott. Jelen voltak: őrgróf Pallavicini Edéné elnöknő, Mária de Jérusalem anya főnöknő, társelnöknő, Kiss Aladárné alelnöknő, herceg Hohenlohe Klodvigné, özv. Heinrich Ferencné, báró Návay Kálmánné, Felmayer Vilma, özv. Kócsy Jánosné választmányi tagok és dr. Mátrai Gyula szerkesztő.

A gyűlést az ügyvezető igazgató Kánter Károly emlékének szenteli. Fájdalmasan érintette — úgymond — az oltáregyesületet ama férfiúnak elmulása, aki nemcsak az oltáregylet igazgatója, de az oltáregyleti tevékenység lelke volt. *A boldogult praelatus nagy és szent példa mindnyájunknak.* Nagy példa a papoknak, mert apostoli buzgósággal iparkodott fölépíteni a lelkekben az Uristen templomát; nagy példa a választmánynak, mert az oltáregyletet virágzóvá tette; alatta az oltáregylet zenitjét élte. De dolgozott ő az utolsó két évtized minden kath. intézményén. Valami különös fény áradt ki az ő egyéniségéből; Kánter Károly valóban az Úr Jézus legigazibb eszközei közül való. A központi háznak, a templomnak alapításával, a fényes kiállítások rendezésével valóban halhatatlan érdemeket szerzett. Lelki munkája nyomán fölemelkedés, a szivekben belső tűz támadt. E két tevékenység a papi életét koronázó munkájának legszebb két drágaköve. Nagy volt a küzdelmekben, amelyeket a békéért vivott; nagy volt a türelemben, melyet szenvedésében tanusított. Példa ő nekünk, hogy minél buzgóbban éljünk annak a hivatásnak, amelyet számunkra kijelölt. Megnyugszunk az Uristen szent akaratában, mert hisszük, hogy már boldog és onnan felülről is támogatni fog bennünket. Neve, emléke állandóan élni fog közöttünk.

A választmány elhatározza, hogy Kánter Károly lelkiüdvéért halála évfordulóján ünnepélyes gyászmisét mondat; képének is díszítenie kell az oltáregyleti ház falát és az «Örökimádás»-ból külön számot fog az

oltáregylet feledhetetlen igazgatója emlékének szentelni. Az ügyvezető igazgató jelenti, hogy január hóban 30 (gregorián) szentmise lesz az elhunytért és fölolvassa lelki gyermekeinek levelét, akik szentmisealapítványt tettek és 1140 K-t adtak össze egy *Kánter-emlékműre. A választmány* — bár véglegesen nem határozhat még az emlékműről — *a gyűjtést már most megindítja.*

Végül gróf Révay Simonnét a választmányi tagok, Bohrandt Zoltánnét, Fehér Antalnét és Suhajda Józsefnét pedig a terjesztőnők közé vette föl a gyűlés és más tárgy hiányában a szokásos imával ért véget.

Január 10-én délután 4 órakor választmányi gyűlés.

Január 17-én délután 4 órakor terjesztőnői gyűlés.

Január 22—30-ig a szentségi Jézust engesztelő kilencedet tartunk az Örökimádás-templomban. Minden nap 9 órakor engesztelő szentmise, délután 1/46 órakor szentbeszéd és ünnepélyes áldás. Siessünk buzgó szentáldozással és bensőséges imádással kárpótlást nyujtani az Úr Jézusnak, a legfölségesebb Oltáriszentségben őt ért sok megbántásokért.

Emlékképek kaphatók a Központi Oltáregylet irodájában *Kánter Károlyról.* Ára 2 K.

1920. december 8-án az oltáregyesületi kongregációk megujították fogadalmukat az Örökimádás-templomban. A szentbeszédet ez alkalommal P. Somogyi István S. J. tartományfőnök mondotta, aki a boldogságos Szüznek mint a kongreganisták eszményének szépségét mutatta be, az ünnepélyes áldást pedig Schioppa Lőrinc pápai nuncius tartotta. A litánia után őexcellenciája a kongreganisták hódolatát fogadta, megáldotta őket és többeket barátságos megszólítással tüntetett ki.

Örökimádás-imakönyv Amerikában.* A besztercebányai oltáregyesület kiadásában megjelent s Pajer Alice művésznő tollrajzaival ékesített tótnyelvű *Örökimádásból* 5000 példányt kért Amerika buzgó tótsága. Az első 2000 példány nemrég érkezett meg ide a hivek örömére s annak az egyesületnek a dicsőségére, mely ennek a munkának kinyomtatásával Magyarországból Amerikába is átvitte a nagyértékű imakönyvet tótajkú testvéreink lelki kulturájának emelésére.

◆◆◆

felejtett Istenről, aki Szivébe írta az emberek nevét, akar hűséges heroldként szólani. Ez sikerül is neki. A nagy Elfelejtettről, a második szent éjjelről, a rosszul sikerült templomrablásról, a Mester műhelyéről, a csodálatos naplementéről, a nemes időtöltésről és a mennyek országútjának útmutatójáról írt fejezetekben, az Eucharisztia fenséges theologiája, a szentségi Jézus élete, az elmélkedő lélektől felfedezett miliőben jelenik meg előttünk. Egyaránt kielégíti a kutatótudóstés a lelkiekben gyönyörködő aszkétát. Lelki olvasmány gyanánt melegen ajánljuk az «Örökimádás» t. közönségének.

Erich Wasmann S. J.: **Der christliche Monismus.** 12°. (XII+10. 1.6) Freiburg im Br. 1920. Füzve 3·20 M., kötve 5·20 M. és felár.

A modern anyagelvűség ellenfelei között jelentékeny tényező Erich Wasmann, aki a jelen *elmélkedés gyűjteményével* az Úr Jézus ama óhajának szolgálatában áll, hogy miután felmagasztaltatott, mindenkit magához akar vonzani. A hivőt hitében megerősíteni, a tévelygőnek pozitiv alapot adni, Krisztust a kegyelmi élet rendjében bemutatni törekedett a mű szerzője. S ez sikerült is neki. Igazi hiányt pótol e könyvecske, a katholikus intelligencia nagy lelki haszonnal elmélkedhetné át Wasmann mélyenszántó s magasságok felé tartó elmélkedéseit.

A budapesti központi Oltáregyesület választmánya.

Dr. Mészáros János prel., érs. ált. helynök, kir. udv. és várpléb., orsz. igazgató, Budapest, kir. palota; dr. Babura László ügyv. igazgató, IV., Papnövelde-utca; özv. őrgróf Pallavicini Edéné elnöknő, I., Verbőczy-u. 23.; Marie de Jérusalem anya főnöknő, társelnöknő, IX., Üllői-út 75.; Kiss Aladárné másodelnöknő, VIII., Mehmed szultán-út 41.; gróf Almássy Dénesné, IX., Erkel-u. 15.; özv. dr. Bangha Istvánné, Nyitra; özv. Bruzer Mihályné, VII., Kerepesi-út 28.; gróf Cziráky Luiza, IV., Ferenciek-tere 9.; gróf Cziráky-Almássy Erzsébet, Kétegyháza (Békésm.), IV., Váci-u. 48.: Fejérváry Czelesztin, VIII., Rökk Szilárd-u. 22.; Felmayer Vilma, VIII., Baross-u. 44.; Ghyczy Ida, V., Vas-u. 11., gróf Győry Teréz. IV., Szép-u. 4.; özv. Heinrich Ferencné, VIII., Üllői-út 32.; özv. gróf Korniss Miklósné, VIII., Baross-u. 10.; özv. Návay Kálmánné, I., Istenhegyi-út 40.; báró Orosdy Fülöpné, VI., Damjanich-u. 12.; gróf Pálffy Anna, VIII., Esterházy-u. 44.; özv. Reviczky Gáborné, Esztergom; Szögyény-Marich Júlia, Székesfehérvár, Kégl-u. 14.; gróf Török Hermin, Szobránc (Ungm.); báró Vécsey Eszter, VIII., Rökk Szilárd-u. 24.; gróf Zichy Luiza, Pécs; özv. Kövér Kálmánné, I., Uri-u. 3.; özv. Kócsy Jánosné, VII., Lövöldetér 2., II. em. 27.; Jankovich-Bésán Endréné, IV., Szegfű-u. 3.; herceg Hohenlohe Klodvigné, I., Vár, Uri-u. 54—56; báró Gindele Jenőné, I., Attila-körút 2.; gróf Révay Simonné, IX., Rákos-u. 5.

A budapesti központi Oltáregyesület terjesztőnői.

Az I. kerületben: Bacsa Andrásné, Ábel Jenő-u. 13.; Gálfi Gizella, Pauler-u. 11.; Kántor Vilma, Pauler-u. 2.; Karkis Malvin, Tigris-u. 2.; Lorencz Adél, Várpalota; Miskó Józsefné, Apród-u. 1.; Harer Gyuláné, Átlós-út 22.; Payer Istvánné, Naphegy-u. 13.; Németh Mária, Csörsz-u. 12.; özv. báró Skerlecz Károlyné, Uri-u. 64.; Skerlecz Cara bárónő, Uri-u. 94.; Szathmári-Illés Jánosné, Krisztina-körút 89.; Schraut Paula, Országház-u. 13.; Tóth Róza, Uri-u. 18.; Tóth Júlia, Uri-u. 18.

A II. kerületben: Blaskovics Ida, Oszlop-u. 23.; Gervay Luiza, Erőd-u. 4.; özv. Jambrikovics Lászlóné, Ibl Miklós-tér 5.; Rosner Ferencné, Ibl Miklós-tér 2.; Knapp Konstancia, Toldy Ferenc-u. 30.; Lutter Nándorné, Fő u. 42.; özv. Aigner Gyuláné, Ilona-u. 10.; Haász Emilia, Batthyány-u. 4.; Hellebronth Berta, Margit-körút 1.; özv. Zuber Kálmánné, Csaba-u. 12.; Fábry Sarolta, Fő-u. 43.

A III. kerületben: Bacher Ferencné, Bécsi-út 40.; Brédl Sándorné, Pacsirtamező-u. 35.; Debreczenyi Józsa, Zöldmáli-út 23/b.; dr. Gergelyi Ernőné, Polgár-u, 12.; özv. Stardelberg Hermanné, Ujlaki-rakpart 44.; dr. Telkessy Ivánné, Zöldmáli-út 10.; Bohrandt Zoltánné, Kolosy-tér 2.

A IV. kerületben: Fischer Róza, Váci-u. 67.; Novák Mártonné, Ferenciek-tere 2.; Tausch Hermin, Borz-u. 1.; Tóth Pálné, Városház-u. 11.

Az V. kerületben: Hámor Józsefné, Dorottya-u. 1.; Perczel Crescence, Vécsey-u. 5.: Papp Jánosné, Árpád-u. 6.

A VI. kerületben: Horváth Vilmosné, Dessewffy-u. 35.; Krammer Gézáné, Rákóczi-út 10.; özv. Lafrankó Jánosné, Erzsébet-körút 50.

A VII. kerületben: Bittera Zoltánné, Rottenbiller-u. 4/b.; Kluzatsek Rezsőné, Vörösmarty-u. 10/b.; Kormuth Gizella, Rákóczi-út 4—5., Peterdy Alice, Király-u. 102.; Steiner Mártonné, Egresi-út 96.; Várady Elekné, Dohány-u. 10.

A VIII. kerületben: gróf Batthyány Tivadarné, Horánszky-u. 4.; özv. Gosztonyi Kálmánné, József-körút 63.; Hermann Lászlóné, Német-utca 37.; Jungmayer Mihályné, Nagytemplom-u. 31.; Lafrankó Károlyné, Mária-u. 2.; Lobmayer Etelka, Szentkirályi-u. 17.; Eberling Józsefné, Üllői-út 66.; Molnár Györgyné, József-u. 25.; özv. Marjai Károlyné, Óriás-u. 40.; Murmann Alexandra, Horánszky-u. 28.; Rózsai Valéria, Sándor-u. 13.; gróf Serényi Istvánné, Szentkirályi-u. 18.; özv. Stiepek Pálné, Jázmin-u. 9.; Szilágyi Lajosné, Óriás-u. 10.; Tihanyi Béláné, Szentkirályi-u. 11.

A IX. kerületben: Kemenes Jánosné, Mester-u. 3.; Cseley Józsefné, Üllői-út 79.; Herfort Irén, Sziget-u. 5.; Feith Tamásné, Kinizsi-u. 23.; Fries Károlyné, Üllői-út 83.; Hofer Ferencné, Üllői-út 101.; gróf Keglevich Miklósné, Erkel-u. 15.; Kegl Gizella, Üllői-út 85.; özv. Marchan Jánosné, Ranolder-u. 23.; Mitskó Ferencné, Szapáry-u. 34.; Pesthy Árpádné, Bakács-u. 8.; Rumpler Gézáné, Üllői-út 85.; özv. Weisz Gyuláné, Üllői-út 101.; Suhajda Józsefné, Boráros-tér 6.

A X kerületben: Fejős Lászlóné, Bánya-u. 3.; György Lászlóné, Harmat-u. 4; Gulácsy Zsigmondné, Sziget-u. 26.; Hári Józsefné, Alkér-utca 15.; Kolompár Jánosné, Salamon-u. 7.; özv. Killermann Jánosné, Jászberényi-út 41.; Kretsmer Ilonka, Szállás-u. 19/b.; Horváth Veronka,

Halom-u. 32.; Markó Istvánné, Bánya-u. 6.; Pártl Jánosné, Szent László-tér 10.; Skopecz Gusztávné, Vaspalya-u. 5.; Skrinczi Józsa, Gergely-u. 33.; Szarka Józsefné, Liget-u. 29.; Surmann Józsefné, Apaffy-u. 24.; Szekrényessy Károlyné, Hölgy-u. 17.; Róth Erzsike, Nyitra-u. 16.; Ujváry Istvánné, Bánya-u. 3.; Wohl Magdolna, Vasgyár-u. 10.; Zöld Juliska, Korponai-u. 16.; Zapomel Jánosné, Somfa-u. 3.; Huzják Józsefné, Korponai-utca 9.; özv. Zwekits Jánosné, Jászberényi-út 36.; Halmi Gyuláné, Villam-utca 17.; Fehér Antalné, Család-u 25.

Turóssy Anna, Kispest, Fő-u. 18.; Zichy Livia Klára grófnő, Adony (Fejérmegye).

Nagybőjti lelkigyakorlatok az Oltáregylet házában az idén a következő sorrendben lesznek:

Febr. 9—13-ig: úrinők részére (az Oltáregylet választmánya és terjesztőnői, a «Keresztény Anyák,» «Szent Család» és «Hétfájdalmú Szűz» csoportja.)

Febr. 16—20-ig: fiatal leányok részére (a Virgo Reparatrix II. csoportja.)

Febr. 23—27-ig: munkásnők részére (a Szent Anna csoportja.)

Márc. 2—6-ig: munkásleányok részére (a Virgo Reparatrix III. csoportja.)

Mindazok, akik az Oltáregyesület választmánya és terjesztőnői, valamint a Virgo Reparatrix kongregació tagjain kívül a lelkigyakorlatokban részt venni óhajtanak, forduljanak az Üllői-út 77. sz. alatti portához, ahol a jegyek kaphatók.

***

Hálásan köszönjük nemesszivű jótevőink felülfizetéseit. Az Úr Jézus fizesse meg!

***

A Budapesti Országos Központi Oltáregyesület szeretettel kéri tagjait, hogy tekintettel a megváltozott viszonyokra, ne a szabályszerű 24 fillért, hanem mindenki tehetségéhez mért adományt juttasson a nehéz anyagi gondokkal küzdő központnak.

Az összegyülemlett anyaghalmaz miatt lapunk most 32 oldalon jelent meg. Ezt azonban csak úgy tehettük, hogy a 8 l. többletet a következő számból, amely remélhetőleg husvétkor napvilágot lát, le fogjuk vonni.

Felelős szerkesztő: Dr. Mátrai Gyula.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

XXI. ÉVF. 1921 ÁPRILIS.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S' SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A BUDAPESTI ORSZ. KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, Üllői-út 77.

Ára egy évre 22 korona.
Egyes példány 6 kor.

Megjelenik háromhavonkint.

Stephaneum nyomda r. t.

TARTALOM: *Dr. Mátrai Gyula:* A Feltámadottal. — *Lovich Ilonka:* Ó Krisztus (költemény). — *Németh István:* Husvéti örömünk. — *Zádor József:* A pápa mint az Eucharisztia kősziklája. — *Dr. Babura László:* Az oltáregyleti nőkhöz a férfiakért. — Hirek. — Irodalom. — Oltáregyesületi élet.

Szerkesztői üzenet. *Margaréta* írásait köszönjük. A H. G.-t helyszűke miatt nem közölhettük, de eltettük; a H.-t pedig a következő számban közöljük, ha *eucharisztikus vonatkozással* gazdagítja.

A Kánter-emlékszám rajtunk kívül eső okokból eddig nem jelenhetett meg, de már nem sokáig várat magára.

A budapesti Orsz. Közp. Oltáregyesület irodájában

(IX. ker., Üllői-út 77. szám) kapható:

I. Felnőttek részére:

Örökimádás régi évfolyamok, ára à	25.—	kor.
Az Oltáregyesület félszázados története	20.—	«
Oltáregyleti útmutató (a szervezésre)	18.—	«
« vezérkönyv (magyar, német, tót nyelven)	10.—	«
« felvételi füzet (magyar, német, tót nyelven)	—.60	«
« oxidált érem	40.—	«

II. Gyermekek részére:

Jézusom, örömöm 1916 és 1917-es évfolyam à	25.—	kor.
Kis Örökimádás imakönyv	10.—	«
Fehér liliom (a tisztaság erényéről)	1.—	«
Pápai áldás levelező-lap	—.40	«
Eucharisztikus gyermekszövetségi zászló levelezőlap	3.—	«

A Feltámadottal

Üdvözítőnk feltámadt! Meggyalázva, összetépve temetkezett el s most megdicsőülten jön elő a sírból. A nagy csodatevő Messiás magára ölti a halhatatlanság dicsfényét s úgy mutatja meg magát az embereknek.

Ez a fény, amelynek az újraélő Krisztus-test a forrása, az elcsüggedt lelkek vigasztaló reménysugára, búbánatos szivek nem várt világossága. A sír fölött lebegő győzedelmes *Jézus új életet inspirál misztikus testébe, a szunnyadó Egyházba.* A csüggedést öröm váltja fel s minél többekre esnek a dicsfény sugarai, annál több szív kezd az ihletett húsvéti énekbe: Alleluja! Hallelu-Jah!*

Júda Oroszlánja győzött! A vezér diadala bátorságot önt a lehangolt katonákba. Az apostolokban s a többi Krisztust-követőben újra megindul a kegyelem vérkeringése. Nemsokára olyan erősek lesznek, hogy erejük másokat is felkarol, hitvalló tanítványokká, vért, életet áldozó hősökké tesz. Az Egyház megérzi, hogy a feltámadt Jézus csakugyan a *«Föltámadás és Élet»* minden tagja számára; nagy apostola, szent Pál nem is habozik kijelenteni a föltámadás nagy jelentőségét: «Ha Krisztus fel nem támadt, hiábavaló a ti hitetek».

Husvét van ma is. És a csüggedtség, a bánatos lehangoltság szinte ott terpeszkednek az Egyház sok mostani tagjának a lelkén. «Nos autem sperabamus», mi bíztunk, reméltünk, imádkoztunk...

S amint panaszkodnak, amint sóhajtoznak, figyelmüket a husvéti csengő az oltárra vonja; látják, mint emelkedik a tabernaculum sírjából az élő fehér feltámadott Krisztus; a salutaris Hostia, az üdvösség Ostyája, a fehér lepel takarta Dicsőség. És mennek a sugarai mindenféle irányban. *A lelkek szeme látja, a tanítványok, a Krisztust-követők szive érzi.* Most is szól a Mester az ismert husvéti köszöntéssel: Pax vobis, ego sum! *Béke veletek, én vagyok!*

* Dicsérjétek Istent!

Ő az, akit életünkben legalább egyszer, azon a fehér első szentáldozási napon mindnyájan igazán s boldogan szerettünk, akit barátunknak, jótevőnknek ismertünk. Ugyanaz a Krisztus szól újra. Pax! Békesség! Én vagyok, aki voltam, akit ismertél, akit szerettél! Itt vagyok, hogy mindig veled legyek! Alleluja! Én is a régi vagyok, olyan akarok lenni, mint az első szent áldozás napján, felel rá a lélek.

Az eucharisztikus ország kis csapatja, az oltáregyesületek tagjai különös jogot nyertek. Ők, mint az Eucharisztia testőrei, *a Feltámadottal élnek.* Nekik külön jelent meg a Krisztus, mint Szűz Máriának, az apostoloknak és a szent asszonyoknak; ők különösen látják a feltámadás hasznát, a szegény fehér Ostyában egész életükre magukénak vallják, szivüklelkük győzedelmes Királyát. Ne legyünk sohase Tamások a kételkedésben, hanem inkább örvendő allelujás apostolai a Feltámadottnak az egész életünkben. Éljünk a Feltámadottal és osszuk szét a paxot, a krisztusi békét, hogy: *Dicsőíttessék és áldassék mindörökké a Feltámadt Jézus a legméltóságosabb Oltáriszentségben.* Alleluja! Szüntelen!

Dr. Mátrai Gyula.

Ó KRISZTUS...

Ó Krisztus, mit adtál Te énnekem,
A szeretetnek milyen tengerét,
Amelynek minden gyülölet sötét,

Ó Krisztus, Krisztus, mit adtál nekem?
A megbocsátás milyen tengerét,
Amelynek minden harag idegen?

Ó Krisztus, Krisztus, ki vagyok Neked,
Hogy szivedből a szivemre ruháztad
E lánggal-lobogó szeretetet?

Ó Krisztus, Krisztus, honnan jöttem én,
Hogy szabad égni, megtörni a lelkem
És szenvedni, mint Neked a kereszten?

Dicsérjen Téged méltótalan ajkam
A bántásért. Ma mindenkit megáldok
És átölelem Veled a világot.

Lovich Ilonka.

Husvéti örömünk

Elmélkedés: *Németh Istvántól.*

LÉLEK! Gondolj a nagyszombat estére. Megmozdul minden hivő lélek. Újra odasiet a virágdíszes, gyertyafényes szent sír elé. De azt a hófehér kis Ostyát már nem a nagypéntek fájó gondolatában nézi. Most az újraélő Krisztus legédesebb köszöntését hallja. Pax vobis, ego sum. Béke nektek, én vagyok. S a lélekből felharsog a győzedelmi himnusz: Feltámadt Krisztus e napon, Alleluja! Tovább nem tud térden állni. Az öröm visz, hajt minket s diadalmenetben kisérjük édes Üdvözítőnket végig az utcán. Ezzel lelkesen hirdetjük, megvalljuk, hogy a gyászos kereszt Krisztusát nem nyelte el a sírgödör, hanem Ő dicsőségesen köztünk él, Ő a mienk, Ő a mi örömünk.

I. Örömünk első gondolata: Krisztus él. Él a kenyérben, a szent ostyában is, melyet nekünk adott. Még akkor adta, mikor a halálba indult. Úgy adta, hogy e szentségben mindvégig szeret bennünket. Ezt igérte, mikor adta nagycsütörtök este. Jaj, de aztán oly sok történt nagypénteken. Meghalt a Krisztus. Szerető szent Szivét átszurták, már nem doboghatott. Aztán eltemették. Övéiben pedig meghült a vér. Összetört hitük, reményük. A sírba szálló Krisztussal sírba szállt mindenük. A nagycsütörtök esti ajándékra, Az Eucharisztiára nem is mertek gondolni. A nagy sírkő agyonnyomta lelkükben az örök szeretet nagy adományát is. Mily szomorúan, búsan panaszkodik a két tanítvány az emmausi úton: abban biztunk, hogy a Mester segít rajtunk, mert hatalmas volt tettben és szóban; de már harmadnapja halott... A halott Krisztus az ő bánatuk és veszteségük. Hisz egy halottól mit várjanak! Előbb mutassa meg, hogy a halálnál is erősebb hatalma, szeretete, élete! S a Mester megmutatta. Utánuk ment, megmagyarázta, hogy a halál csak fizetés volt az életért, a keserű kehely csak vételára volt az élet kelyhének, az Oltáriszentségnek. S felismerték őt a kenyérszegésben. Lett örömük, új életük! Pedig Krisztus eltünt, de elég volt erős hitük, hogy Krisztusuk él. Tehát igaz minden szava, halálnál erősebb élete, szeretete. Krisztus Isten. S a hófehér kenyérről nem csupán igérte, de be is váltotta, hogy velünk marad benne mindvégig. Ez a mi örömünk. Drága kis kenyerünk, benned az Istenember, az élő Krisztus van velünk.

II. Örömünk második gondolata, hogy a feltámadt Krisztus, mienk az Oltáriszentségben. Mienk egészen, mert teljesen ránk bizta magát a kenyér szine alatt. Tehetünk vele, amit akarunk. Ő egészen ránk hagyta magát. Ez a gondolat a husvéti örömben olyan nagyon jóleső. Szinte óhajtjuk, hogy így legyen. No mert jóvá akarjuk tenni azt a nagypénteket. Akkor is átadta magát Krisztus az embereknek. Átadta magát egy napra teljesen. Ő magába rejtette istenségét és hatalmát. Bárány-türelemmel fogadott mindent. Tehettek vele amit akartak. Jaj, de örök szégyenünk! Mi lett a Krisztusból egy nap alatt? Nézz a keresztre! Kimondani nem tudod, de a szíved összefacsarodik tőle. Tetőtől-talpig nincs benne épség s halott a Krisztus! Ide jutott Krisztus, az Istenember egy nap alatt. Hát az ember mivé lett Krisztus szabad birtokában? A bűnös ember még bűnösebb. Isten gyilkosa lett! — Ezt az örök szégyent le kell mosnunk. Krisztus újra alkalmat ad. Az Oltáriszentségben újra teljesen

a mienk ez a szerető, de meggyalázott Krisztus! Mikor a kenyérszinben adta magát, azt mondta: accipite... vegyétek, vigyetek, a tietek vagyok. Nem szabott semmi feltételt, nem kért semmi biztosítékot magának, csak ránk bizta magát. Nem egy napra, hanem a világ végéig. Ugy-e ez váratlan nagy megtiszteltetés. A nagypéntek után nem is várhat mást a mi Krisztust szerető lelkünk. S ime Ő a kezünkben van, tehetünk vele akaratunk, tetszésünk szerint. Az egyház mint legnagyobb Kincsét az oltárra emelte s elébe rakta aranyát, gyöngyét, minden drágaságát, ott virraszt előtte imájával, szeretetével, hálájával, szomjas lelkével... Hát te jó lélek, mit csinálsz az Oltáriszentséggel? Ugy-e nem engedünk több nagypénteket. Vedd szived oltárára és légy az édes Jézus megszentelt hajléka. Ő a mienk!

III. Örömünk harmadik gondolata, hogy a feltámadt Krisztus örökéletünk záloga. Sokszor kimondjuk szóval az örök életet, de igazán csak Krisztusban látjuk annak tartalmát. Krisztusnak viszonya Atyjához: ez az örök élet. Az a boldog állapot, melyben az édes atya és szerető gyermeke vannak egymáshoz, mikor közös a kincsük, közös a boldogságuk; egy az akaratuk, egy az életük. Krisztus testvérünk lett, hogy megoszthassa minden kincsét, amit csak megoszthat, tehát az örök életet is, Atyjához való gyermeki viszonyát. Természetes, született gyermekké nem lehetünk, azért örökbe fogadott gyermekké tesz minket, mikor közli velünk kegyelmét s rásegít Atyjának, mint a mi édesatyánknak tiszteletére, imádására, tökéletes szolgálatára s a szeretetben való benső összeforrásra egy egész örökkévalóságon keresztül. Persze ez a boldog állapot a maga teljességében csak az égben érvényesül. De ezt az életet nem a mennyország kapujában adják. Ez az élet innen a földről nő fel az égbe. Hisz az üdvözült lelkek is nem a mennyország kapujában születnek, hanem innen a földről szállnak fel. Azért a boldog örök életnek is itt a földi életben van a gyökere. Krisztus is az ő emberi lelkét innen a földről vitte fel az égbe, a boldog örökkévalóságba. Földi emberi élete nem rekedt meg a sírban, új életre kelt, feltámadt. Ezzel azt mondta nekünk: testvéreim, a halálon átvezetlek titeket is az örök életbe. Csak itt ki ne száradjon lelketekből az örök élet gyökere. Ez az örök élet gyökere, mondja ő, hogy ismerjük Istent és Őt szeretetben szolgáljuk. S hogy ez sikerüljön, lelkünkbe száll a szentáldozással, közli velünk az Ő életét. Rásegíti akaratunkat Isten hódolatos szolgálatára. Kegyelemben és szeretetben összeforraszt már itt a földön Istennel — hogy vele lehessünk örökre. Szent áldozás, örök életünk forrása vagy!

A pápa, mint az Eucharistia kősziklája.

X. Pius volt nagyszivű feltalálója a mindennapi áldozásnak. Az ősi kőszál az Oltári Szentségének is sziklabérce. Krisztus szavai innen zsongnak a nagy világba szerteszét. «Ez az én testem» — csak vele együtt hangozhatik el százezer ajakról naponként. «Vegyétek és egyétek» s «Béke veletek!» — abból a szentélyből harsoghat e szó, melyet a legmélyebb titok, az ámulat csodás varázsa von be már két évezred óta.

«Neked adom a mennyország kulcsait.» Hát király-e a pápa, főpap-e ő?! — Igen. De valójában a pápa több ezeknél: atya, szentséges atya!! Olyan szeretetnek részese, melyhez csak atyának, szülőnek van joga. Annak az igazi szeretetnek, mely a megpróbáltatások között is érvényesíti erejét. Nem a világ ragaszkodása ez, mely a jóléttel együtt szünik meg, hanem a Kálváriát járó Krisztus kevés barátjának szeretete ez, mely a kicsi számú szívben is többet ér, mint egész tömegeknek lanyha érzelgőssége.

Annyi fájdalom dacára ez teszi a pápa címei között a «boldog» titulust fényessé. Mert szeretni a jólét verőfényében könnyű és nem ritka, de hűnek maradni a megvetés, az árulás, az elhagyatottság idején, ez nemcsak gyönyörű, de isteni vonás. Pedig hány modern vértanú, üldözött főpap, lelkes ifjú tesz e martir szeretetről ma is bizonyságot, aki éjt-napot dolgozik, azután felsóhajt: bizony szegény vagyok, de a *Péter fillérek* között azért ott lesz az én garasom is.

Hol vannak az ökölbeszorult kezek, a fényes pallósok, az üldözők fegyverarzenáljai? A szerető atya, az ősz agg, a fegyvertelen gyöngédség itt van, szól s az egész világ ráfigyel. Pedig hány omladozó vár, üres tömlöc rejteget rémes titkokat azokról a gyötrelmekről, melyeket, azok szenvedtek végig, akiket elhagyott minden, akik ellen mégis lehetetlen volt minden, mert róluk szól az ének, hogy a pokol kapui nem vesznek erőt rajtuk.

S az üres börtönök szentegyházakká lettek nekünk s örök emlékei azoknak, akik azért szenvedtek emberfölöttieket, mert szerették az igazságot s gyülölték a gonoszságot. Diadallal futották meg töviskoronás Mesterüknek azt az útját, melyet számukra a vértanúhalál, a megkövezés, a vízbefojtás, a szinköri vadállatok csattogó, véres foga jelzett. Bíborpalástjukat évszázadokon át vértócsákon huzzák keresztül, valósággal véres láncolatot alkotnak ők, a szelid aggastyánok.

S mégis, mikor a pápa szól, az eucharisztikus Krisztus szavának tartják szózatát. Vegyétek és egyétek *ma*, egyétek *holnap* és *mindennap* s tódul szavára a félvilág ahhoz a szent asztalhoz, melynek alapja megint

csak ő, a Pápa. Itt érzi a lélek, hogy a szenvedések vértengerének hullámcsapásai között kipróbált s a fájdalmak viharában megedzett *kettős* kősziklának az oltalmába jutott: Krisztus és a Pápa. S kitör belőle az áhitat, a csodálat s lelkesültség ereje: Uram, nem vagyok méltó... és Tartsd meg Isten, szent Atyánkat, Krisztusnak helytartóját! — aki hallotta e szavakat: legeltesd bárányaimat...

Mi nem láthatjuk Krisztust, nem csókolhatjuk szent lábait, forró könnyeket nem sírhatunk áldó kezeire, de ki megtette ezt Péter lábainál, az nemcsak érti, de érzi is e szavak életerejét: «Az én békémet adom nektek». Ott hallja, az Eucharistiában érzi a lélek ugyanazt.

Zádor József.

Az oltáregyleti nőkhöz a férfiakért.

Szent Ceciliát akarata ellenére kényszerítették szülei Valeriánnal, az előkelő patriciussal való házasságra. «Én angyalnak oltalma alatt állok, Valerián! — mondá férjének — ne nyúlj hozzám, hogy Isten haragja ne érjen.» Amaz fogadkozik, hogy meg is tér Krisztus hitére, ha szemeivel láthatná azt az angyalt. Cecilia azt feleli, hogy ez csak úgy lehetséges, ha előbb megkeresztelkedik. Valerián rögtön felkeresi Orbán pápát a Via Appián levő katakombában és ott megkeresztelkedik. Mikor hazaér, imába elmerülve látja feleségét és mellette az Úr angyalát. Nemsokára reá mindketten vértanúságot szenvedtek. Most egymásmellett nyugosznak azokban a kőkoporsókban, melyeket elsőrangú művész faragott ki márványból abban a kápolnában, melyet Rampolla bíboros újíttatott meg fejedelmi bőkezűséggel. Egyek voltak a hitben, egyek a hitből táplálkozó tiszta életben, egyek a halálban, hogy együtt legyenek a mennyei boldogságban is!

Ime, a nő fenséges hivatása: megnyerni férjét Krisztusnak s rávezetni őt a krisztusi életre, fel ennek táborhegyi magaslataira. Az ő szive természettől hajlékonyabb minden jóra s nemesre; az ő lelke finomabb, érzékenyebb a kegyelem feladatai, az isteni malaszt áramlatai iránt. Úgy illik, hogy e többletből másoknak is juttasson, elsősorban férjének, kivel a házasság szentségében egygyé lett. A krisztusi élet különben is nem csupán a nőnemnek való: a férfinemnek is azt kell élnie! Krisztus Urunk elsősorban férfiaknak hirdette evangéliumát, amint a szent irók is csak a férfiak számát örökítették meg feltünőbb csodák elmondásánál. «Előbb kellett meggyógyítani azt, aki előbb volt teremtve» — mondja egy szentatya. Szent Pál a család fejének mondja, kinek a feleség is alá van vetve.

De akkor úgy illik, hogy mindenben első is legyen, tehát a vallási gyakorlatokban is. Az élet valóban azt mutatja, hogyha a családfő mélyen vallásos, ha a krisztusi hit benne nemcsak szóvallomás a Credo elmondásában, hanem élet és valóság, mely következetesen megnyilatkozik minden cselekedetében, akkor az egész családot ugyanez a vallásos szellem hatja át s élteti.

De van-e istenibb forrás e krisztusi élettel való töltözésre, mint épen a legméltóságosabb Oltáriszentség? Következőleg nincs is más mód ez élet felkeltésére és fenntartására, mint minél bensőségesebb egyesülés, lelki összeforrás ugyanazzal a Szentséggel. Ezt a célt szolgálja épen az Oltáregyesület. Ha azt akarjuk, hogy a háborúokozta lelki pusztulásból feltámadjunk, hogy eltünjenek azok a szomorú elváltozások, sőt elfajulások, melyeket a háború okozott a lelkek világában; ha azt akarjuk, hogy újból tiszta erkölcsök uralkodjanak a közéletben csak úgy, mint a családi- és magánéletben, akkor bele kell állnunk az oltárból fakadó Golf-áramba, bele kell kapcsolódnunk a krisztusi élet villanytelepébe, melyet oltárszekrényeink őriznek. Senkisem maradhat távol, mindkét nemnek szüksége van újjászületésre, a férfivilágnak még inkább, mint a női világnak, mert a világháború vérözönében amaz gázolt hat rémes éven át, a lövészárkok miazmás levegőjét amaz szívta magába és hozta is haza — sajnos — a családba, a mindennapi életbe. Lelki eltorzulásából neki kell elsősorban kiemelkednie, lelki sebeiből neki elsősorban kigyógyulnia. A háború alatt a nők ápolták őket; kötözték sebeiket és belemosolyogták csüggedő lelkükbe az élet szeretetét. Folytassák ez áldásos munkájukat a lelkivilágban. Tisztogassák a gennyes sebeket és a mankókon vánszorgókat vezessék el karjukon — Jézushoz a legméltóságosabb Oltáriszentségben! Ha minden oltáregyleti nő csak egy férfit vezetne fehér zászlónk alá, micsoda tábor volna ez! S mily örömet szereznének hódításukkal e tábor isteni vezérének, Jézus Krisztusnak!? Így hálálnák meg legméltóbban az ő husvéti nagy ajándékát: a megváltást.

Dr. Babura László.

A LEGMÉLTÓSÁGOSABBNAK.

Aranyam nincs, se biborbársonyom,
Se kincsem, amit áldoznék Neked,
Csak az vagyok — a szürke köntösökben,
Egyszerű lelkű asszonygyermeked.

De ami nekem legdrágább e földön,
Ó, azt egészen Neked áldozom,
Kezemben itt a kis fiam kacsója,
S szivemben az ő kis szivét hozom.

B. Baum Mária.

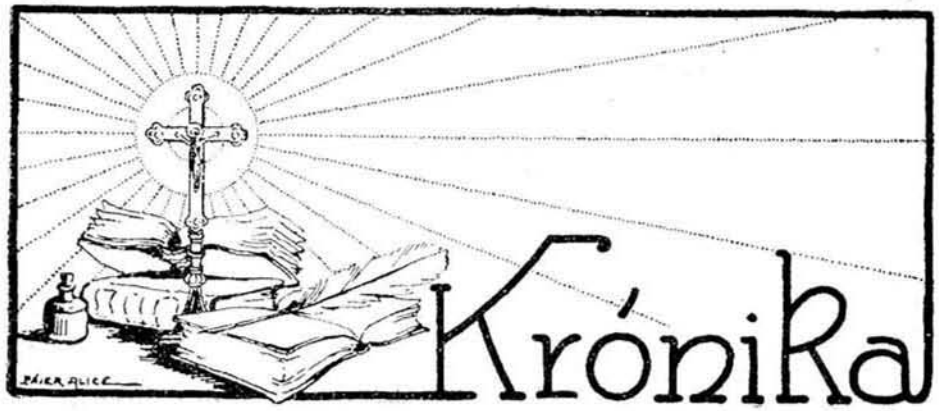

Az engesztelő kilenced. A január 22—30-ig megtartott engesztelő kilenced az idén különösen sok hivőt vonzott az Örökimádás-templomba. Mégis csak érzik a lelkek, hogy ennek a szentélynek különös hivatása a szentségi Jézus engesztelése, mert az Úr Jézus elől sohase fogytak el ezen napok alatt azok a lelkek, akik szivükben szeretetet és engesztelést hoztak magukkal. A délutáni szentbeszédeket a megnyitás napján dr. Csernoch János bíbornok-hercegprimás, a 2. napon dr. Babura László p. kamarás, üv. igazgató, a 3., 4., 5. napon dr. Breyer István prelátus, min. tanácsos, a 6., 7., 8. napon P. Zadravecz István tábori püspök, a 9. napon dr. Mészáros János prelátus, érseki helytartó, igazgatónk tartották. Ugyanők adták a szentbeszéd utáni áldást, kivéve az utolsó napot, amikor dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök tartotta a Te Deumos litániát. A kegyelem munkásainak az Úr Jézus kegyelmekkel fizessen, az elhintett magvakból pedig bő gyümölcsöt termeljen.

Febr. 6. eucharisztikus nap. Dicsőséges napja volt az Eucharisztiának. A szentségi Jézus hirnökei bejárták a várost, megjelentek minden templom szószékén és arra buzdították a katholikus testvéreket, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentség köré csoportosuljanak, Oltáregyesületbe tömörüljenek, férfiak, nők egyaránt. Mérhetetlen sok lelki kincs jutott a lelkiszegényeknek. E nap eredményeként az Oltáregyesületek az összes budapesti plébániákon megalakultak s a szegény templomok felsegélyezésére kb. 16.000 K gyült össze a gyüjtőperselyekben. A buzgó apostolok nevét jegyezze fel az Úr Jézus szentséges Szivébe. Örülünk szívből az erkölcsi sikernek, mellyel az eucharisztikus nap végződött. A gyüjtött összeg is valami. Bár azt mondhatnók: quid hoc ad tantam sitim? Mit ér a vízcsepp akkora szomjúságban, mikor egy egészen egyszerű miseruha a szabályszerű anyagból készítve 10.000 K-ba kerül, s mikor a Központba a folytonos templomrablások és háborús leron-

gyolódások következtében oly sok kérvény érkezik. Az ajándékozott tárgyakról az utolsó számban közlünk statisztikát.

*

Imádkozzunk. A «Les nouvelles Religieuses»-ben olvasunk arról a manőverről, amelyet az Y. M. C. A. (Young Mens Cristian Association), az amerikai sokszinű protestáns felekezetek felekezetközi szövetsége indít az Egyház ellen. Az amerikai protestánsok az Y. M. C. A. céljaira 1,000.000 dollárt, vagyis 38 milliárd koronát adtak össze. Ezzel a pénzzel dolgozik a propaganda, amely ajándékozásokkal szinte megvásárolja a lelkeket, kezükbe nyomja olvasmányait, amelyek a szentségekhez járulásról, főleg a szentáldozásról akarják leszoktatni a katholikusokat. Az ellenséggel szemben, akármilyen hatalmas legyen is, mindig biztos eszköz az *imádság*. Az Úr Jézus barátai ne hagyják az Eucharisztia szent ügyét. Becsüljék az élet Kenyerét és tanítsák meg vele élni elsősorban a saját gyermekeiket. Mert aki kiskorában megízlelte a gyakori szentáldozás gyönyörűségét, azt később semmi és senki el nem tántorítja az Úr Jézustól.

*

Az eucharisztikus nevelés legalkalmasabb eszköze a *Jézusom Örömöm* havonkint megjelenő képes eucharisztikus folyóirat. Nem más ez, mint az «Örökimádás» a gyermekek számára. A lapocska a gyermekek barátja s lelki kalauza. Adjuk gyermekeink kezébe. Megrendelhető a Központi Oltáregyesületnél (Budapest, IX., Üllői-út 77). Előfizetési ára egy évre 28 K.

*

Lelkigyakorlatok. A Központi Oltáregyesület házában a lelkigyakorlatok nagy összeszedettségben, rendben, látogatottságban és — hiszszük — gazdag eredménnyel folytak le. A lelkigyakorlatokat jezsuitaatyák tartották. A látogatottságra jellemző, hogy pl. az első lelkigyakorlaton 173-an, összesen pedig kb. 600-an vettek részt. Még egy lelkigyakorlat van hátra: a két gyermekkongregáció tagjai számára márc. 20—23-ig.

Lapunk egyelőre háromhavonkint jelenik meg. Előfizetési ára egy évre 22 K, egy példány ára 6 K. Az előfizetés mindig a kiadóhivatal címére küldendő: *Budapest, IX., Üllői-út 77. sz.*

Dicsértessék és imádtassék mindörökké a Legméltóságosabb Oltáriszentség!

Budapesti Országos Központ.

Választmányi gyűlések voltak I. jan. 10., II. febr. 14., III. márc. 14-én.

Az I. választmányi gyűlésen dr. Mészáros János prelátus-kanonok, érseki helytartó, igazgató bejelenti országos igazgatóvá való kineveztetését és a Bíbornok-Hercegprimás azon kegyes intézkedését, amellyel a Központi Oltáregyesület üv.-igazgatójává dr. Babura László p. kamarás, a központi papnevelő igazgatóját tette meg. Maga és a választmány nevében a legőszintébb örömmel üdvözli az új üv.-igazgatót. Megköszöni neki, hogy az új állást szives volt elfogadni. Rámutat azon akadályokra, amelyekel az Oltáregyletnek meg kell küzdenie: az eucharisztikus élethez szükséges előzékeny, nemes lelkület megfogyatkozott, a másik akadály pedig a jelenlegi nyomorúság, a nehéz anyagbeszerzés. Az emberek erkölcsi és anyagi nyomorát, sajnos, eucharisztikus Jézusnak is meg kell éreznie. A megkevesbedett seregnek (Csonka-Magyarország) a megnövekedett akadályokat nagy buzgósággal és áldozatkészséggel kell legyőznie. Az embereket közel kell vinnünk az Eucharisztiához az oltáregyesületek révén. Egyesülésben az erő! Az Oltáregyesületekben is ápolni kell az összetartást. — A beszéd után dr. Babura László, az új üv.-igazgató megköszöni a szives fogadtatást. Nehéz lesz — úgymond — pótolni a drága boldogultat, de az eucharisztikus Jézus segítségével reméli, hogy sikerülni fog. A választmány a terjesztőnők közé fölveszi: Gróf Apponyi Albertnét, Szegedi-Maszák Aladárnét, Forster Istvánnét és Reiner Irmát. Végül a pénztár állapotról szóló jelentést veszi tudomásul, 104.000 K bevétellel szemben az elmult évben 93.000 K volt a kiadás. E pontnál az üv.-igazgató indítványára a választmány elhatározza, hogy febr. 6-án Budapesten eucharisztikus napot rendez az Oltáregyesület lelki és anyagi javára.

A II. választmányi gyűlésen az igazgató beszámol az eucharisztikus napról. Kétségkívül hozzájárult az

euch. szellem emeléséhez. Az anyagi eredmény még nem ismeretes, de a fő az erkölcsi eredmény: oltáregyesületek alakultak az euch. nap kapcsán a Bazilikában, Terézvárosban, megalakulóban van az Erzsébetvárosban, Józsefvárosban, Alsóvizivárosban a kapucinus atyák templomában és a Verpeléti-úton. Hangoztatja, hogy ezen új alakulatok csak úgy érnek célt, ha a központtal való kapcsolatot mindig megtartják. Elhatározza a választmány, hogy kérelemmel fordul a Bíbornok-Hercegprimáshoz, legyen kegyes a mélt. püspöki kar közül valakit az oltáregyleti ügyeknek a püspöki konferenciában való képviselésére kinevezni. Örömmel veszi tudomásul a választmány a pannonhalmi Főapát úr őméltóságának kegyes rendelkezését az oltáregyletek megalakításáról és dr. Schermann Egyed főapáti vikárius úrnak egyházmegyei igazgatóvá történt kinevezésétől.

A III. választmányi gyűlést dr. Babura László üv.-igazgató vezette be szent Józsefről való megemlékezéssel. Szent József a Szentirásban, csak úgy, mint a valóságban, mindig háttérben áll, Ő az Istenséget tolja előtérbe. Az első századok irodalma ennek megvédésével foglalkozik. Már a 9. században bent van szent József a Martyrologiumban; a 14. sz.-ban külön ünnepe van. A 15. század sokat tesz a szent József tiszteletéért a tudós professzor, Gerson, majd szent Teréz és Szalézi szent Ferenc. IX. Pius az anyaszentegyház védőszentjévé választja, X. Pius megírja a szent József litániáját és most XV. Benedek a patrocinium ötven éves jubileumára triduumot rendelt el e nagy szent tiszteletére. Indítványozza, hogy az Oltáregyesület, mint egylet, szintén helyezkedjék szent József oltalma alá. Hiszen ugyanaz a hivatása az Oltáregyletnek az Úr Jézus körül, mint volt szent Józsefé. A választmány örömmel teszi magáévá az indítványt és elhatározza, hogy ápr. 13-án, szent József pártfogásának napján, ünnepélyesen pártfogójává választja szent Józsefet. Felolvassa a levelet, amelyben a váci püspök úr őméltóságától, a vácegyházmegyei oltáregyesületnek a Központtal való újraegyesítését kéri. Elhatározza a választmány, hogy tömeges terjesztés céljaira az oltáregyletről szükséges tudnivalókról kis nyomtatványokat készíttet. Felolvassa P. Zadravecz István tábori püspök úr őméltóságának és több egyházközségnek köszönőlevelét, az ajándékozott egyházi felszerelésekért.

*

Április 13-án, szent József védnöksége ünnepén, a budapesti Országos Központi Oltáregyesület szent Józsefet ünnepélyesen védőszentjének fogja választani.

E napon az Örökimádás-templomban:

Reggel 6, 7, 8, 9 órakor szentmisék.

D. u. 1/46 órakor szentbeszéd, felajánlás szent Józsefhez, ünnepies áldás.

Az Oltáregyesület tagjai mind ott legvenek szent József palástja alatt az Örökimádás-templomban.

Április 10-én az Oltáregyesület közös istentisztelete:

Reggel 8 órakor szentmise, közös szentáldozás.

Délután 1/46 órakor szentbeszéd és áldás.

11-én délután 4 órakor választmányi ülés.

18-án délután 4 órakor terjesztői ülés.

Májusi ájtatosság. Az Örökimádás-templomban mindennap 1/46 órakor szentbeszéd, utána ünnepies áldás.

Május 2-án, Virgo Reparatrix ünnepén, reggel 7 órakor a kongregációk közös szentáldozást tartanak.

Délelőtt 9 órakor ünnepi nagymise; délután 1/46 órakor szentbeszéd, amelyet követ a felajánlás megujítása és ünnepélyes áldás a pápai nuncius Őexcellenciája által.

A kongregáció kötelékébe tartozó leányok ez alkalommal — szokás szerint — fehérruhában jelennek meg.

Május 8-án az Oltáregyesület közös istentisztelete:

Reggel 8 órakor szentmise, közös szentáldozás.

Délután 1/46 órakor szentbeszéd és áldás.

Pünkösd előtt 9 napon át a 7 órai szentmise után nyilvánosan elmondják a «Jöjj el Szentlélek Úristen» kezdetű himnuszt az eretnekek megtéréseért.

Május 9-én délután 4 órakor választmányi ülés.

15-én, Pünkösdvasárnap, 10 órakor ünnepi nagymise.

26-án, Úrnapján, kezdődik az Örökimádás-templomban az Eucharisztikus Triduum a gyakori szentáldozás terjesztésére.

27-én és 28-án reggel 7 órakor ünnepélyes szentmise. Mindhárom nap délután 1/46 órakor szentbeszéd és ünnepies áldás.

29-én, vasárnap reggel 7 órakor szentmise, közös szentáldozással; délután 1/46 órakor záróájtatosság, körmenettel, Te Deum és áldás a legmélt. Oltáriszentséggel.

A körmenet az Üllői-úton, Viola-, Tűzoltó- és Bokréta-utcán át fog haladni.

Kérjük szépen a fentnevezett utcák lakóit, hogy házaikat és ablakaikat az Úr Jézushoz méltóan feldiszíteni és kivilágítani sziveskedjenek.

Június hóban minden este 1/46 órakor rövid ájtatosság Jézus szentséges Szive tiszteletére.

Június 3-án, Jézus szentséges Szivének ünnepén, reggel 7 órakor szentmise, közös szentáldozással, délután 1/46 órakor szentséges áldás.

12-én az Oltáregyesület rendes istentisztelete:

Reggel 8 órakor szentmise, közös szentáldozás.

Délután 1/46 órakor szentbeszéd és áldás.

13-án délután 4 órakor választmányi ülés.

20-án délután 4 órakor terjesztői gyűlés.

Kérdések és feleletek.

I. Mily feltételek mellett nyerhetők meg az Oltáregyesület búcsui?

Felelet: 1. Ha vezeték és keresztnevét a központi törzskönyvbe iratja.

2. Ha *havonkint* egy imádási órát végez. Lehet két fél órát is végezni és bármely templomban, ahol a legfölségesebb Oltáriszentséget őrzik. Betegség, vagy más fontos akadály esetén az imákat otthon is lehet megtartani.

3. Ha *évenkint* valamely adományt ad a központnak a szegény templomok segélyezésére.

II. Milyen méretűnek kell lenni a corporálának?

Felelet: A corporálé és a többi fehérnemű, melyet a szentmisénél használnak, kizárólag csak *vászonból* készíthető, nem pedig siffonból stb.

A méretek a következők:

Corporale vagy miseabrosz 50×50 cm. a szegéllyel együtt.

Purificatorium vagy kehelytörlő 45×35 cm.

Lavabo vagy kéztörlő 35×25 cm.

Palla vagy kehelyfedő 15×15 cm.

Humerale vagy vállkendő 80×80 cm.

Alba és rochetumokhoz szivesen szolgálunk mintával.

*

Az esztergomi oltáregyesület szokásos évi közgyűlésén az eucharisztikus Jézus iránt mély hálával zárta le a munkaévet. Az egyesületben folyó lüktető életet igazolja, hogy a tagok száma az elmult évben száznál többel szaporodott. Ájtatosságait a rendes havi egésznapos szentségimádás mellett gyarapította a havi szent óra megtartásával. Különösen kedves ájtatossága az egyesületnek a lefolyásában oly változatos, céljában és tartalmában oly magával ragadó engesztelő szent óra az első pénteket megelőző csütörtök estén. Az egyesület tisztikara, választmánya és terjesztői csoportja havonként külön konferenciára gyült össze az eucharisztikus szellem mélyítésére és az egyesületi élet megbeszélésére. Az imát a munkával kapcsoltuk össze. Heti két délutánt áldoztunk a munkának. Mert szegénység és anyaghiány miatt újat nem alkothattunk, azért a szomszédos templomok elhasznált foszlányokban heverő egyházi ruháit szedtük össze. Ebből alkottak a szerető női kezek nagy türelemmel, áldozattal és szorgalommal párosult buzgalommal szinte újat. Az elkészült ruhákból a közgyűlés alkalmával nagyon látogatott kiállítást rendeztünk. Maga a bíboros-hercegprimás is megtekintette a kiállított tárgyakat és magas elismerésének nemcsak szóval, hanem az egyesülethez intézett kegyelmes leiratában is kifejezést adott. A főpásztori elismerés is lelkes buzdítás mindnyájunkra, hogy a megkezdett úton az eucharisztikus Jézus dicsőségére tovább dolgozunk.

Esztergomi.

IRODALOM

P. Szendei Ágoston O. F. M.: **Lelki élet.** (Rövid útmutatások a benső élet gyakorlására. II. kiadás. Budapest, 1921., 78 l. Ára 16 K. (Kapható a Központi Oltáregyesület irodájában, Budapest, IX., Üllői-út 77.) Mint a szerző előszavában írja: «Ez a kis könyvecske könnyen áttekinthető módon, röviden mutatja be, hogy miben áll a valódi lelki élet, mi mindent kell egy jól rendezett lelki életbe beállítani». A könyvecske főértéke, hogy néhány pontban megadja a legszükségesebb és mégis elégséges irányítást a lelki életre. Az első részben a lelki élet mibenlétét és eszközeit mutatja be, a második részben a *megtisztulás, felvilágosulás* és *egyesülés* útján vezeti a lelket a keresztény tökéletesség felé. Nemcsak a kezdők, de a már lelki életet élők is sokat tanulhatnak e hasznos kis műből.

P. Donelly S. J.: **Eine Stunde der Anbetung,** Freiburg in Br. 1921. Herder; 197 l. Ára 12 márka. A gyakori szentséglátogatóknak akar segítségükre lenni Donelly könyve. Hogy a szentséglátogatás, a szentségimádás sohse váljék gépiessé, idejét elmélkedő imával kell kitölteni. Ilyen elmélkedéseket tartalmaz e könyv. Tartalmas, friss, a figyelmet állandóan lekötő pontjai vannak. Aki szeret elmélkedni az Úr Jézus előtt, e könyv használatával lelke sok örömmel lehet gazdagabb. Szivesen ajánljuk olvasóinknak.

P. Zadravecz István tábori püspök úr: **Liturgiai konferenciák az Oltáregyesülethez** c. művére különösen felhivjuk m. t. olvasóink figyelmét. «Jézus munkásaihoz», a munkaórákat tartó oltáregyesületi hölgyekhez intézett nagyértékű liturgikus oktatások. Különösen becsesek a szentmiseáldozatról szóló konferenciák, amelyek a mű második felét foglalják le. Teljes miseszöveget is ad magyar fordításban, parallel a latinnal s így a laikust is közel hozza, egészen beavatja a szentmise-imák szépségeibe. Minden oltáregyleti tagnak a legmelegebben ajánljuk figyelmébe. Kapható a Központi Oltáregylet irodájában: Budapest, IX., Üllői-út 77. Ára 20 K.

Az «Eucharisztikus Értesítő» a Magyarországi Papi Imaegyesület és Eucharisztia-Társulat lapja XXXVIII. évfolyamának első száma szintén megjelent a következő tartalommal:

Az Eucharisztia-Társulat országos igazgatójának felhivása. — Az Eucharisztia-Társulat hivatása ma. — Eucharisztikus értekezlet Sopronban. — Eucharisztikus értekezlet Budapesten. — A szerkesztőkiadó üzenete a tagtársakhoz és az előfizetőkhöz. — Kánter Károly. — Társulati ügyek. — Memento. — Irodalom.

A pártolástól és előfizetéstől függ a lap jövője is. A ft. lelkész urak b. figyelmébe és szeretetébe ajánljuk e lapocska felkarolását. Előfizetési ár nincs rajta. A szerkesztő — *Wagner Mihály lelkiigazgató Győr* — az Értesítőben **adományokat** kér a ft. uraktól, hogy a lapot a jövőben megjelentethesse.

Felelős szerkesztő: **Dr. Mátrai Gyula.**

Stephaneum nyomda r. t. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

XXI. ÉVF. 1921 JULIUS. 3

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A BUDAPESTI ORSZ. KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, Üllői-út 77.

Ára egy évre 22 korona.
Egyes példány 6 kor.

Megjelenik háromhavonkint.

Stephaneum nyomda r. t.

TARTALOM: *Dr. Mátrai Gyula:* A Mester kopogtat. — *Lovich Ilonka:* Zsoltár (költemény). — *Neszmélyi dr.:* Jézus Szentséges Szive a tökéletesség útjának Napja (elmélkedés). — *Aquinói szent Tamás* irásai az Oltáriszentségről. Az ószövetségi áldozatok, mint az Oltáriszentség előképei; fordította: *Eőri János.* — *Babura László dr.:* Felajánló imádság szent Józsefhez. — *Bn.:* Eucharisztikus bepillantás Fráte Angelico és Páter Desiderius Lenz művészetébe. — *Reviczky Aladár:* A limpiaszi csodálatos feszület. — *Lovich Ilonka:* Quo vadis. — Oltáregyesületi élet. — Irodalom.

A Kánter emlékszám végre megjelent. 56 oldal terjedelemben foglalkozik megboldogult igazgatónk nagy egyéniségével. A különszámba *dr. Csernoch János* bibornok hercegprimás, *dr. Glatlfelder Gyula* csanádi, *dr. Hanauer István* váczi, *P. Zadravecz István* tábori püspök, *dr. Rottenbiller Fülöp* államtitkár, *dr. Breyer István* prel. kanonok, miniszteri tanácsos, *dr. Mészáros János* prel. kanonok, érseki helytartó, *dr. Wolff Károly,* az udvari zárlati biróság elnöke, *dr. Babura László, dr. Tiefenthaler József, dr. Saly László, dr. Makay Lajos, Loczner Gusztáv, H. S.* és *dr. Mátrai Gyula* irtak. Benne találhatók *a megboldogulttól való velős mondások* és fényképek (8 drb) a megboldogult életéből. Az érdekes különszámot melegen ajánljuk mélyen tisztelt olvasóink figyelmébe; kérjük, hogy *ne mulasszák el ismerőseiknek ajánlani. Megrendelhető a kiadóhivatalban a pénz előleges beküldése mellett. Ára: 20 K darabonkint.*

Itt említjük meg, hogy Kánter Károly halála alkalmával kiadott emlékképek a Központi Oltáregyletnél még mindig kaphatók. Ára 2 K darabonkint.

***

M. t. olvasóinkhoz. Az előfizetés a jelen számmal lejárt. De hogy mikor és hogyan fogjuk a jövőben lapunkat kiadni, azt az Oltáregylet jelen nehéz anyagi helyzetében még nem tudjuk megmondani.

A budapesti Orsz. Közp. Oltáregyesület irodájában

(IX. ker., Üllői-út 77. szám) kapható:

Örökimádás régi évfolyamok, ára à	25.—	kor.
Az Oltáregyesület félszázados története	20.—	«
Oltáregyleti útmutató (a szervezésre)	18.—	«
« vezérkönyv (magyar, német, tót nyelven) ...	10.—	«
« felvételi füzet (magyar, német, tót nyelven) ...	—.60	«
« oxidált érem	40.—	«

A Mester kopogtat.

Az események és jócselekedetek belső értéke és külső szépsége ösztönzőleg hat az emberi akaratra. Innen van az, hogy minden ember lelkében nyílik, legalább egyszer, ha még oly rövid életűen is, valamelyik erény virága és még a legromlottabb szív is kész olykorolykor szánalomból inspirált jócselekedet gyakorlására. Az ilyen erények azonban csak rövid ideig virulnak, az ilyen jócselekedetek csak injekciót adnak. Mikor jő a perzselő nap, a hosszan égető kitartás után kiáltó megpróbáltatás, akkor kitünik, hogy a virágnak éltető nedvesség nélkül szűkölködő sziklás a talaja s a jócselekedet üdítő cseppje nem forrásból fakadt, hanem az egykori tavasznak a szikla szivében megmaradt harmatcseppje csak. Hány ember lelkében zörgeti a szél az erény elszáradt kóróját, hány ember szivének kopársága kiált a megpróbáltatás tüzében elpárolgott harmatcsepp után!

Igen sok elhervadt erény s még több félbenmaradt jócselekedet hirdeti, hogy az ő otthonukban hiányzott a nedvesség, hiányzott az erény- és jótett-gyakorlatához szükséges *áldozatkészség.* Napjainkban ezen igazságnak klasszikus példáit találjuk. Az áldozatok, amelyeket a háború és a nyomában járó borzalmas kataklizmák követeltek, mintha kiszívták volna a szivekből az áldozatkészséget. Pedig még most is nagy szükség van reá.

Most, amikor már nem dúl a háború pusztítása s a romok helyén újra családi fészket raknak az élni akaró nemzetek, tekintetünk előtt *a tépett palástú Krisztus jelenik meg, a háborús évektől elnyűtt ruhában s elvetemült kezektől megrablott, összetépett palástban.* Templomunk lakója az Eucharisztikus Krisztus lebeg előttünk. *Szivünkön kopogtat a Mester.* Az a csendes, végtelenül nyugodt Jézus a legméltóságosabb Oltáriszentségből hallgatagon könyörög. Körüljár kérő tekintete: *«részvétet vár Szivem»* — olvassuk néma panaszát; a háború alatt minden egyházi felszerelés lerongyolódott és a megromlott szivekbe bujt ördögi

gonoszság most feltöri a templomok portáját, felfeszíti a tabernákulumok szentséges ajtaját, ruhát edényt visznek, a Szentséges Ostyát földre szórják. Ezen a bajon, a Krisztus baján csak az Oltáregyesület segíthet. *A földreszórt Krisztus-testet az Oltáregylet tagjainak szivükben kell elhelyezniök, a ruháiból lerongyolódott, illetve kifosztott Krisztusnak nekik kell újat varrniok s kelyhet aranyoztatniok.* Az Oltáregyletek ugyanis nemcsak imádkozó egyletek, hanem második főcéljuk az, hogy szegény templomokat a szentségi Üdvözítőhöz illő egyházi szerekkel ellássanak. Az Oltáregylet tagjainak azon kell lenniök, hogy imádságuk mellett a kezük munkájának fénye is ott csillogjon az oltáron lakó Mester körül. Az ő munkájuk is imádkozni akar; a szivekből fakadt imák őszintesége mellett tanuskodva megmutatja a Mesternek, hogy az előtte adoráló édes muzsikájú szív nem üres cimbalom, hanem a húrjaiban annak a szeretetnek zenéje zsong, amelyről Ő azt tanította, hogy akkor igazi, ha cselekszik is az Isten akarata szerint.*

Az Oltáregylethez mind sűrűbben érkeznek az egyházi ruhákat kérő folyamodványok és a munkáskezekben sem volna hiány, *de anyag nincs*, mert nincs az Oltáregyletnek pénze, amin vásároljon.** Most egy kazulához való előírásszerű anyag 8000 K-ba kerül. Az adományok pedig nincsenek arányban a 100—200-szoros anyagárakkal. Nincs más mód, mint hogy az Oltáregyletek tagjai apostolai lesznek a kopogtató Mesternek, szószólói a némán tűrő szentségi Jézusnak. Apostolkodjanak, agitáljanak azon emberek között, akik szeretnek olyan kincseket gyűjteni, amelyet a rozsda és moly meg nem emészt, tolvaj el nem lophat, mert az örök életre szólnak. Azok között, akiknek a jó Isten tehetséget adott, *csak lesznek még olyan emberek is, akik* nemcsak olyan helyeken adnak, ahol nevüknek az emberi elismerés tömjénez hizelgő frázisokkal, vagy akár a történelem tisztes lapjai beszélnek nemességéről az utókornak, hanem *becsülik azt a láthatatlan megörökítést, amelyet az isteni Mindentudás vés be kitörölhetlenül a legfölségesebb Oltáriszentségben dobogó Szív vérpiros falába. Az örök boldogságnak ez a legbiztosabb kötelezvénye.* Ha az emberek ezt tudnák, nem kétlem, hogy lelkükben megértenék az Úr Jézus szavát. Nemcsak saját adományával sietne mindenki erőihez mérten az Úr Jézus ügyének támogatására, de megismertetné másokkal is azt az intézményt, amely oly fönséges célt szolgál, amelynek minden buzgó tagja számára szól majd az Úr Jézus jutalmazása: jöjjetek Atyám áldottai, mert mikor fogoly voltam meglátogattatok, mikor mezítelen voltam felruháztatok, most minden visszaméretik nektek!

Dr. Mátrai Gyula.

* Mt 7, 21. ** Az 1920-ban kiosztott tárgyak értéke 36.230 K, alamizsna pedig csak 13.966 K volt.

ZSOLTÁR.

Én szép akarok lenni előtted, Jézusom.
Szebb, mint az összes csillagok sora,
Mint a hegyeknek minden fátyola.

Én szép akarok lenni előtted, Jézusom.
Szebb, mint az erdők bársonyos feje,
Szebb, mint a Föld sok fükrös tengere.

Én szép akarok lenni előtted, Jézusom.
Szebb, mint az élet zengő dallama,
Szebb, mint a gyermek ajkán az ima.

Én szép akarok lenni előtted, Jézusom.
Szebb, mint a szőlőn hamvadó gerezd,
Szebb, mint a dómok tornyán a kereszt.

Én szép akarok lenni előtted, Jézusom.
Szebb, mint a szentek összefont keze,
Szebb, mint a mártiroknak éneke.

Én szép akarok lenni előtted, Jézusom.
A lemondásban (vérezve szeliden),
Sápadt arcomat azért ékesítem.

Lovich Ilonka.

Jézus Szentséges Szive a tökéletesség útjának Napja.

(Elmélkedés.)

I. *Előgyakorlat:* Magam elé képzelem a tökéletesség göröngyös, meredek útját sok Scilla és Carybdisszel és látom, hogy erre az útra Jézus Szentséges Szivéből ömlik a világosság.

II. *Előgyakorlat:* Jézus Szentséges Szive világíts, fakassz *életet*, erősítsd lelkemet és reményemet a tökéletesség útján.

1. pont. *Jézus Szive a tökéletesség útjának világossága.*

A Napnak első legfontosabb szerepe a világítás. «*Legyen világosság!*»* Ha világosság nem volna, nem is tudnók mi a szép. (A vakok tapogatása.) Ez a Nap *esztetikus értéke.* Hiába volna erőnk ahhoz, hogy valamely úton járjunk, ha nem láthatnók annak az útnak göröngyeit, akadályait nem tudnók elkerülni és a sok energiapazarlásba előbb-utóbb belepusztulnánk. *(A napvilág hasznossági értéke.)*

Ilyen a lelkiéletünk Napjának, Jézus Szentséges Szivének szerepe a tökéletesség útján. *Világosságot* vet reá: sok virág (erények), tájak (az örömök és küzdelmek egy-egy csoportja) gyönyörűeknek tűnnek fel előttünk. *Esztetikus haszon:* Hogy látni tudjuk, hogy fölfogjuk a szépségeit. (Mindig szükségünk van erre a fölemelő megvilágításra, mert hiába: az ember láthatatlan, természetfölötti dolgokat csak Isten kegyelmével — amelynek Jézus Szive a forrása gyűjtópontja — tudja fölfogni.) Jézus Szentséges Szive a tökéletesség útján járt. Szív; annak az útnak a nyomai, veszélyes helyeinek a fotográfiái, a nehézségek legyőzésének

* Gen. 1, 3.

fönséges diadalai ott ragyognak az isteni Szívben. Őtőle tanuljuk meg, az Ő világító példája mutatja, hogyan kell átevezni a Scilla és Carybdis között, hogyan lehet az életet összeegyeztetni az Isten akaratával; az életben, hogyan kell keresztülvinni minden körülmények között az «Atyám, legyen meg a Te akaratod» elvét. — Jézus Szive, én milyen kevésszer fordultam lelki problémáimmal Tehozzád, milyen kevésszer jártam a Te világosságodban, ellenkezőleg: mindjárt azt hittem, ha akadály előtt állottam, hogy besötétedett, hogy vége mindennek, abbahagyom a küzdelmet.

Feltétel: Mostantól fogva minden lelkiügyemben számítok Szentséges Szived fölvilágosítására; hozzá mindig a legnagyobb bizalommal fogok tanácsért fordulni.

2. pont. *Jézus Szentséges Szive életet fakaszt s a meglevőt fönntartja,* erősíti, virulóvá tesz.

A Nap másik hatása a világosságon kívül, hogy sugarai a megindítói sok szunnyadó életnek. Amikor tavasszal a Nap felfokozza sugarainak világító erejét s bennük melegéből is juttat a földre, a télen át szunnyadt rügyek felélednek, életük növekvést, fejlődést, gyarapodást mutat. S ebben a fejlődő gyarapodásban a napsugár adja az erőnek egy részét, (egyrészt a földből szívnak és magukból merítenek, de ez csak sárga, halavány, haldoklásra hajló erő, az acélosságot a napsugár kölcsönzi nekik). A *napsugár* zöldelést, virulást okozó *erőforrás.*

Jézus Szive is így működik a tökéletesség útján haladó Szívben. Amikor a lélek feléje fordul, életet fakaszt benne. Jézus Szive világosságával együttjár az Ő szeretetének melege, ennek nem tud ellenállni a lélekben szunnyadó jóravaló készség. Tevékenny életté válik. — *(Jézus Szentséges Szivének indításai.)* Mikor megvan bennünk már az élet, nem lehet protestáns módon elzárni az Úr Jézustól — (csak higgyél, ne szeress), — akit szeretsz, azt keresd; mert a szív anélkül, ha nem visszük Jézus Szive elé, olyan, mint a pincében növesztett virág. Sápadt, haldokló, ellentálló erő nélküli.

Mi eddig? (Hogyan éltünk ezen igazsággal szemben.)

Feltétel: Jézus Szive, kitárom Előtted a lelkem, hogy benne életet fakassz; megmutatom sokszor a lelkem életét, ezt a tökéletesség útján küzdő szivet, hogy mikor reátekintesz Szent Szived ereje érje s erővel energiával töltse el.

3. pont. *Jézus Szentséges Szive jövőnk reménye.*

A Nap az emberiség földi jövőjének egy föltétele. (Gondoljunk csak a tudósok ijesztő jóslására a Nap kihüléséről s a világ megszüneséről. Nem kell tőlük tartanunk, mert ez a természetes processzus igen hosszú lefolyású. Csak az Úristen beavatkozása húzhatja keresztül számításainkat. Ő meg Gondviselőnk.)

Jézus Szentséges Szive az emberiség örök jövőjének föltétele.

Beborulna örökre leáldozna a Nap a tökéletesség útján, ha nem volna *állandó* a Szent Szív irgalma.

Mi eddig? Az Úr irgalma — mely Jézus Szentséges Szivében székel — mentett meg eddig a pusztulástól.*

Feltétel: Jézus Szentséges Szive, bizom Tebenned!

Neszmelyi dr.

◇◇◇

II. Miért is kellett az ószövetségi áldozatoknak megszünniök? Elégtelenek voltak: egyrészt Istennek nem tetszettek, másrészt nem volt bűntörlő erejük. «*Égő áldozataitok nem kedvesek, és egyéb áldozataitok sem tetszenek nekem*» — mondja az Úr Jeremiásnál. (6_{20}.) Viszont azonban az Írásnak más helyén meg ezt olvassuk: «*Hogyha a föld népe közül valamelyik lélek bűnbe esik... egy hibátlan kecskét mutasson be... és az oltáron égesse meg az Úrnak gyönyörűséges állatul... és megbocsáttatik neki*». (Lev. 4_{27-31}) Tehát úgylátszik, hogy a régi áldozat mégis tetszett Istennek és az áldozatokért bűnöket bocsátott meg. E látszólagos ellenmondás eltünik, ha figyelembe vesszük az áldozatnak három momentumát: magát az áldozatot, az áldozatot bemutandónak személyét és a bűnbocsánatot. Mindahárom tényező az áldozat alkalmával a föláldozott állat húsára és vérére irányult, de ezenkívül még valami sokkal jobbra; tudniillik ama lelki dologra, amely itt jelképezve volt, mint például ahogyan a borjúban vagy a bárányban, Krisztus, a kecskében a bűnbánat, a tulokban az erős és tevékeny élet, a madárban a szárnyaló és szemlélődő élet stb. Az áldozatot bemutatók személye is kétféle volt: méltók és méltatlanok. Méltatlanok azok voltak, akik az áldozatot csak testi értelemben akarták. Méltók pedig azok, akik lelkileg akarták és az azokban jelképezett Krisztust vagy kimondottan, vagy beleértve hitték és e lelki gondoskodás szerint rendezték be életüket. Végül ott szerepelt a bűnbocsánat, amely vonatkozott vagy a büntetésre, amennyiben valaki a törvény által megjelölt szabályszerűtlenségbe került, vagy a vétekre, azaz amennyiben valaki a lelkiismeretét szennyezte be. Ezeknek szemmeltartásával könnyen megoldhatók az Írásnak látszólagos ellenmondásai az áldozatokról. Való igaz, hogy amaz áldozatok önmagukban véve mint véghezvitt cselekedet, mint húsa és vére a bakoknak, sem nem tetszettek Istennek, sem ezért bűnt, mint ilyent, meg nem bocsátott, a lelkiismeret szennyét le nem törölte, de mégis az emberek szemében mint bűntörlő eszköz volt, jóllehet csak a törvényszabta büntetés elengedéséről volt szó. Épen azért, amit az Apostol az egyik helyen mond: «*Lehetetlen, hogy a bakok vére elvegye a bűnöket*». (Zsid. 10_4) — a lélek vétkére vonatkozik; amit pedig ugyancsak ő egy másik helyen mond: «*Majd minden tisztulás vér által történik a törvény szerint*» (Zsid. 9_{22}) — azt a testi büntetésre érti. Eme mondatában is: «*A bakok és tulkok vére és az üszőnek elhintett hamva a fertőzötteket megszenteli a test megtisztulására*» (Zsid. 9_{13}), a «megszenteli» vagyis «a bűntől megtisztítja» kifejezés annyit jelent, hogy a büntetéstől szabadítja meg az illetőket, s nem a lélek, hanem a test tisztulására szolgált.

Mindazonáltal az igazak áldozatai tetszettek Istennek, nem ugyan önmagukban, mint föntebb láttuk, hanem a Megváltóba vetett hit következtében, akiről hitték, hogy az áldozatokban el fog jönni s pedig a világ megváltására. Ily értelemben az ő áldozataik nemcsak az említett törvényszabta büntetés, hanem maga a bűn eltörlésére is szolgáltak. «*A törvény cselekedete által nem igazul meg az ember, csak a Jézus Krisztus hite által.*» (Gal. 3_{11} s k.) «*Ábel hit által mutatott be Istennek méltóbb áldozatot, mint Kain.*» (Zsid. 11_4.) Méltóbb áldozatot, azaz kedvesebbet és többet érőt. Megértette és hitte, hogy a bárányban, melyet föláldozott Istennek, egy jobb áldozat, azaz az Üdvözítő is benne van valamiképen, amit Kain és a többi méltatlanok nem hittek. «*Az Úr kedvesen tekint Ábelre és ajándékára.*» (Gen. 4_4.)

III. Mivel az ószövetségi áldozatokat Isten rendelte, aki semmit sem tesz ok nélkül s mivel mégis meg kellett azoknak változniok, kérdezhetjük: miért is voltak hát elrendelve? Röviden azt felelhetjük: bár önmagukban véve bűntörlő erejük nem volt, mégis nagyon hasznosak voltak az igaz hit szolgálatában. Mint jobb dolgoknak jelképei adattak bizonyos időre ama «szolga»-nemzedékeknek s mint a könyv betűi a gyermekeknek, hogy az áldozat bemutatásának sajátságaiból és különféle módjaiból megtanulják az igaz hit fegyelmét, hogy ha majd megtanulták az igaz tudományt, ne legyen többé gondjuk az elemiekre s hogy ha majd megkapják a valóságot, megszünjön a homály és jelkép. «*Vegyétek ez igéimet szivetekre, kössétek azokat jelül kezetekre s írjátok azokat az ajtófélfákra és a kapukra.*» (Deut. $11_{18, 20}$.) Vegyétek szivetekre a törvényt, amennyiben az erkölcsre vonatkozik, amit mindig meg kell tartanatok, kössétek azt jeléül kezetekre, amennyiben kézzel készített sátrakról és ehhez hasonlókról van szó, amelyeknek idővel el kell tűnniök, írjátok az ajtófélfákra és kapukra az áldozatokat vagyis a tulkokat és juhokat, mint betüket a gyermekek elé, sok jót kell azokból tanulnotok nevezetesen az Üdvözítőbe vetett hitet, az erkölcsi szabályt és a mennyország reményét. Az Üdvözítő *hitét* megtanulhatták a bárányáldozatokból: «*Mint az áldozatra vitt bárány megsebesíttetett a mi gonoszságainkért, megroncsoltatott bűneinkért*». (Iz. 53.) Mikor a bárányt áldozták föl, megtanulhatták az igaz hitből az Üdvözítő ártatlanságát, szelidségét s az emberi nem megváltását, mely Krisztus halála által történt. — A tüzes kemencébe vetett ifjúnak imája, vonatkozással az égő áldozatokra, az örök *erkölcs* tanítása: «... *törödelmes lélekkel és alázatos szívvel lévén, fogadj be minket. Mint a kosokból és tulkokból s ezer kövér bárányokból való égőáldozat, úgy legyen most kedves a te szined előtt a mi áldozatunk*». (Dán. 3_{39-40}.) Amikor a szarvasmarhákat hamuvá égetve feláldozták, megtanulhatták akkor, hogy a gonosz lelkeknek és a bűnnek ellene kell állniok, hogy ők maguk égjenek az Isten és felebarát szeretetétől s hogy testestül-lelkestül alázatosaknak kell lenniök. —

A mennyország *reménye* Mózes és szent Pál apostol szavaiban jut kifejezésre: «Ezen állatoknak vérét a főpap a szentélybe viszi a bűnért, testét pedig elégetik a táboron kívül». (Lev. 4. Zsid. 12.) Az állatok vére az igazak lelkét jelenti. Ez áldozati szertartásból megtanulhatták az örök dicsőség reményét abból, hogy az áldozatí állat testét a táboron kívül elégették, azt, hogy a hivő léleknek a világ gyönyöreitől és élvezetektől távol kell tartania. «*Igaz beszéd ez: mert ha vele együtt meghaltunk,* — vagyis bűnbánatot tartottunk — *együtt élünk is* — elnyervén az örök életet; *ha szenvedünk, együtt országlunk.*» (2. Tim. 2_{11-12}.) «*Nem méltók a jelen idei szenvedések a jövendő dicsőségre, mely bennünk ki fog jelentetni.*» (Róm. 8_{18}.) Ime, bűnbánatot tartani s a világ bajait elviselni, mennyit ér a mennyei dicsőség elnyerésének reményére! Abból, hogy a főpap a szentek szentjébe vitte az állat vérét, megtanulhatták, hogy az igazak lelke ezen élet után Krisztus jóvoltából az egekbe jut. «*Ismét eljövök és magamhoz veszlek bennetek.*» (Já. 14_{3}.) «*Hová ment a te szerelmesed? oh legszebb asszony.*» A bold. Szűzzel azt feleli a hivő lélek: «*Az én szerelmesem lement kertjébe a füszerek táblájához, hogy a kertekben legeltessen és liliomokat szedjen*» (Ének. Én. 5_{17}, 6_{1}), azaz a boldog, mert szüzies lelkeket elvigye e földről az égbe. — Végül abból, hogy a főpap által a szentélybe vitt állati vér az emberek bűneinek megbocsátását célozta, megtanulhatták az ószövetség hívei, hogy a Krisztus által még mennybevitt jó lelkek közbenjárnak a világban maradt számkivetettek bűneiért. «*Meghallgatom az egeket s azok meghallgatják a földet*» (Oz. 2_{21}), vagyis a szentek esedezései folytán, kik a mennyben vannak, üdvözülnek, kik a földön laknak. Ime, hogyan kelt reményt a szentek imádsága! «*És a jó illatszerek füstje a szentek imádságaiból fölméne az angyal keze által Isten elé*» (Titk. Jel. 8_{4}), azaz a szentek fölajánlják érettünk imáikat Krisztusnak, Krisztus pedig Atyjának, hogy bűnbocsánatot nyerjünk és társaságukba eljussunk.

Fordította: *Eőri János.*

Felajánló imádság szent Józsefhez.

Hozzád jövünk, dicsőséges szent József! a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevelő atyja és egyházának fővédnöke s leborulva előtted atyai szeretetedbe és hathatós pártfogásodba ajánljuk egyesületünket, a Központi Országos Oltáregyesületet s a vele együttműködő összes Oltáregyesületeket drága hazánkban minden tagjaival összesen és egyenként. Azzal a hívő tisztelettel, melyet Irántad mindnyájan érzünk és szivünkben táplálunk, *példaképül* és *pártfogóul* választunk Téged abban a szent

munkában, melyre mint az Oltáregyesület tagjai áldozatos szeretettel vállalkozunk.

Amint Te örömmel borultál le a betlehemi jászol előtt és alázatos hittel imádtad az isteni Kisdedet, — úgy akarjuk mi is rendíthetetlenül mély hittel imádni ugyanazt az Úr Jézus Krisztust a legméltóságosabb Oltáriszentségben.

Amint Te áhitatos buzgósággal szorgoskodtál a betlehemi barlangban, hogy eltüntetve ridegségét azt lakhatóvá tegyed, — úgy akarunk mi is áldozatos szeretettel a legméltóságosabb Oltáriszentség szolgálatába állani és méltó lakást készíteni Jézusnak a legszegényebb templomban is.

Amint Te erős kézzel védelmezted meg a kisded Jézust Heródes hóhérai ellen, kik életére törtek, — úgy akarjuk mi is katholikus hitünk drága kincsét, a legméltóságosabb Oltáriszentséget megvédeni nyilt és alattomos ellenségeink minden támadásai ellen.

Miként Te Názáretben izzadságos munkával gondoskodtál Isten Fiáról, hogy a szükségesekkel el legyen látva, — úgy akarunk mi is serényen dolgozni, hogy munkánkkal megszerezzük és biztosítsuk az isteni tiszteletnek szükségleteit.

Miként Te buzgóságoddal és áldozatos szeretetszolgálatoddal kárpótoltad Jézust ama bántó ridegségért s részvétlenségért, mellyel őt a választott nép fogadta, — úgy akarjuk mi is áhitatos imádásórákban engesztelni az oltárainkon trónoló végtelen szeretetet ama bántalmakért és sérelmekért, melyekkel a hálátlan emberek ép e szentségben illetik.

Ó szent József! Tekints le kegyesen mennyei dicsőségedből egyesületünk minden tagjára s áldd meg jószándékainkat, hogy azokat meg is valósíthassuk. Mária után Te állsz legközelebb a minden kegyelem kimeríthetlen kútforrásához, Jézus isteni Szívéhez, mely irántunk való végtelen szeretettel dobog a legméltóságosabb Oltáriszentségben. Emeld fel hát hathatós szavadat értünk Jézusnál és esdj ki számunkra alázatos hitet e Szentség imádásában és áldozatos szeretetet annak szolgálatában. Terjeszd ki atyai szereteted védő palástját édes mindnyájunkra és hallgasd meg bízó könyörgésünket az élet minden bajai között.

Ha nehéz megpróbáltatások szakadnak reánk, esdj ki számunkra erőt és kitartást, ó «*erőslelkű József!*» és taníts meg érdemszerzően tűrni Te, ki «*a béketűrés mintaképe*» vagy.

Ha nélkülözés és szegénység köszönt be hozzánk, vigasztalj és bátoríts Te, ki «*a szükölködőknek vigasztalója*» vagy és taníts meg a szegénység szeretetére, ki «*a szegénység kedvelője*» vagy, hogy szent megadással, zokszó nélkül viselve el sorsunkat, egykor mi is részesüljünk az Isten szegényeinek nagy jutalmában.

Ácsműhelyben dolgoztál, nehéz munkában álltál egész életeden át;

taníts meg újból szeretni a munkát, hisz' Te vagy «*a kézművesek mintaképe.*» Jöjj el és áldd meg műhelyeinket, hogy munkára, nemzetmentésre feszüljön minden kar s a Te kegyes oltalmad alatt siker is koronázza minden munkánkat.

Jöjj el családainkba is. Sok tűzhelyet rombolt szét a háború pusztító förgetege, sok özvegy s apátlan árva siratja az elmult családi boldogságot. Jöjj és taníts meg megadással sírni s rendületlenül bízni, Te, ki «*a családok erőssége*» vagy.

Ha betegséggel látogatna meg az Úr, látogass meg Te is, ki «*a betegeknek reménysége*» vagy, hogy bajból, betegségből is érdemet kovácsoljunk magunknak az örök életre.

S ha alkonyodik majd életünknek napja, ó el ne hagyj minket, szent József! ki «*a haldoklóknak szószólója*» vagy. Te, ki oly szerencsés voltál Jézus és Mária szerető karjai közt meghalni, segíts meg minket is e nehéz órában, hogy Jézus kegyelmében léphessünk át a másvilágba s így örökké boldogok legyünk. Igy akarunk mi élni, így akarunk meghalni. Erre tanít minket a Te fenséges példád, ó dicsőséges szent József! Erre segítsen atyai pártfogásod! Erre nevel viszont az Oltáregyesület. Azért Neked ajánljuk, a Te hathatós pártfogásod alá állítjuk egyesületünket. Fehér zászlónkat a Te áldott, jóságos kezedbe adjuk! Vezess minket szent József! ez életben, hogy a Te vezetésed alatt eljussunk az örök boldogságba. Amen.

Nihil obstat. Dr. Joannes Drahos censor dioecesanus. Nr. 1068. Imprimatur. Strigonii, die 9. Aprilis 1921. Joannes card., Aeppus.

◇◇◇

és dolgoztat jelenleg is, pedig már a 90 év felé jár. Alapítója és vezetője az európai hirű «*schola Beuroniana*» művészi iskolának. Művei előtt könnyes meghatottsággal áll a szemlélő, a lelke haza talál s megpihen az Isten karjaiban.

Páter Desiderius Lenz minden műve ilyen, a Liturgia földöntúli báját lehelő. A «Consummatum est», avagy a «Bethlehem», avagy a «Deliciae Benedictinorum», avagy a «Crocifisso e Santi», avagy a «S. P. Benedetto, S. M. Scholastica ed Angeli», stb. stb., több mint művészet, avagy ha művészet, akkor az Isten bírásának művészete. Amit korunk nagy benedictinusai, a két Wolter, Santer, Herwegen, Guérangier, Hajdú Tibor, Morin Festugière stb. stb. szóval s tollal fejeznek ki, azt Páter Lenz az ecsetjével. Műveit állandóan a Tabernákulum előtt fogalmazza, az eucharisztikus Úr Jézussal mintegy «megbeszélve» és sohasem hibázza el, «Szent Benedek őrködik az ecsetje fölött». P. Desiderius Lenz boldog benedictinus a Rendjéért él-hal s lelkének ez a mindent odaadó boldogsága ott sugárzik az ő benedictinus szentjei homlokán is. Senki nálánál jobban nem tudta vászonra varázsolni a «*vita Benedictina*» örök-szépségeit úgy, hogy az ő művei már sokaknak adtak életprogrammot.... Művészetéről Róma hivatalosan is nyilatkozott, X. Pius Pápa sajátkezű levelével tüntette ki a Beuroni Apátságot.

* * *

Ezzel egyelőre be is fejezzük mondanivalónkat a «*cultus Divinus*» ez eucharisztikus lelkületű két művészéről, akiket a Santissimo e Divinissimo Sacramento avatott a boldogság művészeivé. *(Bn.)*

A limpiászi csodálatos feszület.

Hazánkban még nagyon kevesen tudják, hogy mi történik a spanyolországi kis faluban: Limpiászban. Részint ezért irok erről a dologról, részint pedig azért, hogy az Úr Jézusban való hit és az iránta való szeretet minél jobban terjedjen hazánkban is.

Limpiász a biscayai öböl partján fekszik. Kis község 1500 lakossal. Eddig a világ még a hirét sem hallotta. Ma mindenki emlegeti s naponkint a hivek ezrei keresik fel.

P. Limbrock, a zambézi misszió főnöke, 1919. szeptember 24-én látogatta meg e legújabb búcsújáróhelyet és a «Steyler Missionsbote» cimű misszió-folyóiratban számol be tapasztalatairól. Ez után közlöm én is a csodás feszület rövid történetét.

1919. március 30-án fejezték be Limpiászban a kapucinus atyák a

missziót. A közös szentáldozás után több hivő észrevette, hogy a főoltáron levő és Krisztus haldoklását ábrázoló nagy fafeszület arcvonásai élni kezdenek. Az egész templom így kiáltott fel: Milagro, milagro! Csoda, csoda! Az Üdvözítő megtört szemével végigtekintett a térdeplő

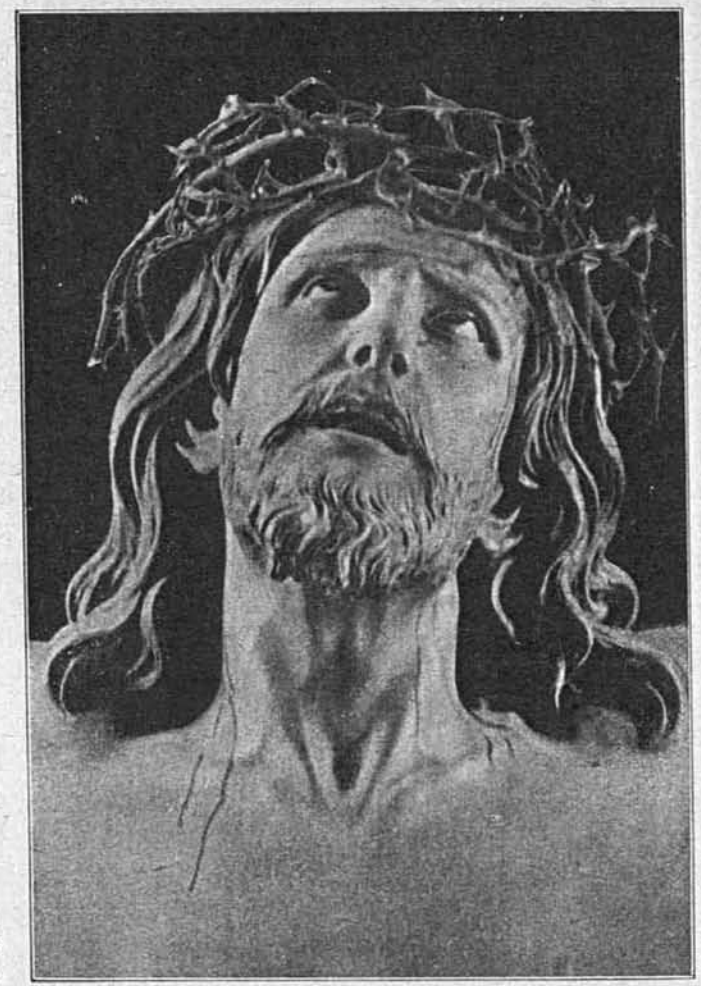

hiveken és végtelen szeretettel nézett mindegyikre. Az emberek elragadtatásukban csak ennyit tudtak mondani: Milagro, milagro!

A csodának csakhamar hire ment az egész országban. Limpiász máról-holnapra búcsújáróhely lett, hova az első öt hónapban 75 ezer ember zarándokolt.

A nagyon gyakran megismétlő csodáról nem szándékozom hosz-

szasan írni, csak négy eseményt sorolok el. A spanyol sajtóban legelőször egy bilbaoi gazdag és tekintélyes polgár kezdte terjeszteni a csoda hirét. Ő maga személyesen győződött meg a jelenésről. Első cikke, mely a «Gazeta del Norte» cimű lapban látott napvilágot, mindenütt általános feltünést keltett. A közönyösek és a hitetlenek mosolyogtak, a hivek pedig várakozó álláspontot foglaltak el. Az író egyik barátja, egy orvos, felkereste őt s így szólt hozzá: «Kérlek, ne tedd magad az egész világ előtt nevetségessé, hisz az egész csak babona». De a bátor férfiú nem tántorodott meg és tovább hirdette a sajtóban azt, amit saját szemeivel látott, sőt orvos barátját is rábeszélte, hogy jöjjön vele Limpiászba. Egy óráig nézték már a csodás feszületet, de semmi különöset nem vettek rajta észre. Másodszor is megjelentek. Ekkor már látta az orvos azt, amit eddig nem akart hinni. «Tanuságot teszek, amellett, — így írja le ő maga a sekrestyében kitett könyvben, — hogy a haldokló Úr Jézust ábrázoló feszület ajkai mozogtak, száját többször kinyitotta és becsukta, mintha egy egytagú szavat ejtett volna ki, szemeivel rám tekintett, arcvonásai elváltoztak. Itt nem lehet optikai csalódás, mert a csodás jelenet után sokáig néztem még a feszületet különböző távolságból szabad szemmel és nagyítóüveggel, de semmiféle változást nem tapasztaltam. A jelenséget nem okozhatja fényhatás. De nem lehet ez alanyi, lélektani szuggesztió sem, mert lelki nyugalmamat, hidegvérűségemet teljesen megőrizni tudtam, sőt elfogultan: a csodának hitelt nem adva, léptem a templomba. 1919. május 18. «Del Hoyo.»

A csodát számtalan tanú bizonyítja, kik a társadalom valamennyi osztályát képviselik. Vannak közöttük püspökök, papok, ügyvédek, orvosok, mérnökök, művészek, tisztek, hivatalnokok és a nép egyszerű gyermekei: férfiak és nők. 1919. szeptember 24-ig 500 tanú eskü alatt bizonyította a csoda valóságát.

Az Üdvözítő egyszerű halászoknak jelenik meg. Augusztus első napiajban az Azon folyón felfelé evezett tíz egyszerű halász. Fogadalmukat váltották be, midőn Limpiászba elzarándokoltak. Alig léptek be a templomba, hogy leboruljanak a csodás feszület előtt, máris nagy meglepetésükre megújult a csoda s látták a feszület arcának elváltozását. Ez egy teljes óráig tartott. A feszület mesterséges megvilágítás nélkül volt, csak a nap fénye szűrődött be az ablakokon és a gyertyák halaványan pislogtak. Az Üdvözítő ajkai mozogtak, mintha imádkozott volna, szemeit az ég felé emelte, majd letekintett a zarándokokra. Tekintete olykor igen komoly volt, mintha szemrehányást akarna tenni, aztán irgalmas és szeretetteljes. «Az Üdvözítő ránk tekintett, — vallották eskü alatt egyhangúan — de oly édesen, szeliden, oly istenileg szeretetteljes és határozott módon, hogy térdreestünk és zokogva imádkoztunk, mert

nagy irgalmasságát velünk, szegény bűnösökkel éreztette. Bocsánatért esdekeltünk hozzá és hálát adtunk nagy kegyéért.»

Mit látott egy püspök?

A cubai püspök Rómából haza felé utaztában egy ideig Santanderben tartózkodott. Elhatározta magában, hogy elzarándokol a közelfekvő Limpiászba, hogy kifejezze imádságos hódolatát az édes Üdvözítő előtt. Hiszen már az egész világ beszél a limpiászi csodás dolgokról. Nem a saját épülésére zarándokolt oda, hisz volt neki mélységes hite s ő az Oltáriszentségben is szemlélte az Úr Jézust és a szent evangéliumból jól ismerte őt, hanem szerette volna terjeszteni a csodában való hitet és az embereket közelebb hozni az Úr Jézushoz. «Augusztus 27-én indultam el — írja a püspök — Limpiászba, hova dél előtt 1/212-re érkeztem. Leszálltam a plébánia előtt. Gyenge egészségem és az utazás fáradalmai miatt rendkívül bágyadtnak éreztem magamat. Ezen időben egy zarándoklat ájtatoskodott a templomban. Helyet foglaltam a szentélyben és letérdeltem az imazsámolyra. Nem tudtam összeszedett lenni. Álmos voltam. Úrfelmutatás után feltekintettem a feszületre és egész világosan láttam, hogy az Üdvözítő a száját majd kinyitja, majd becsukja. Ez a jelenet semmi különösebb hatást nem gyakorolt rám. Nem akartam hinni szemeimnek. Újból figyelni kezdtem a feszületet s ekkor fejét majd jobbra, majd balra fordította. Ez lassan történt. Az arc elváltozott s egy haldokló vonásait vette föl. Végtelen fájdalom vonult át rajta, amilyent csak a halál előtt lehet látni. Ezen pillanatban láthattuk a fejnek rendkívül szép és fönséges arcvonásait, míg a templombalépéskor a feszületen semmi rendkívülit nem vettünk észre. A szentáldozásnál teljesen elmerültem az imában s felajánlottam egyházmegyémet. Nem láttam semmi különöset. Egyszerre az Üdvözítő szemei mozogni kezdtek. Egyik oldalról a másikra tekintett. Ez egy pillanat alatt a legnagyobb felindulásba hozta lelkünket. Alig tudtunk lélekzeni. Szivünk hevesen dobogott, az idegek feszültek s mintegy önkívületi állapotba, elragadtatásba estünk. Miért okozta ezt a hatást? Miért rendültünk meg egész valónkban, midőn a szemek mozgását tapasztaltuk? Hisz tekintete nem találkozott a mi tekintetünkkel. Miért nem történt ez velünk az első két jelenetnél? Hiszen előbb is ugyanazon benyomás alatt állottunk s mindhárom jelenet egy haldoklónak utolsó perceit varázsolta szemeink elé...

Ezt láttam. Szent Jánossal azt mondom: «És aki látta ezt, bizonyságot tett róla és az ő bizonysága igaz.» (Ján. 19. 35.) «Amit láttunk és hallottunk, azt hirdetjük nektek, hogy ti is egyesülve legyetek velünk és mi egyesülve legyünk az Atyával és az ő Fiával, Jézus Krisztussal. És ezt azért írjuk nektek, hogy örüljetek és a ti örömötök teljes legyen».

(Ján. I. 1. 3—4.) Igen, mi tanui voltunk a fönti csodás eseményeknek és ezt azért közöljük a hivekkel, hogy az Úr Jézus dicsőségére és az emberek lelki üdvösségére szolgáljon. Isten művelhet csodát és tett is csodát a limpiászi feszületen.

A hivatalos egyház még nem nyilatkozott. Nem hamarkodhatja el az ügyet. Vár. Szigorú vizsgálatot fog indítani. A cubai püspök sem akar e vizsgálatnak eléjevágni, de mint szemtanú nem hallgathat. Beszél és ír a csodás dologról. Hiszen nemcsak ő, hanem ezren látták.

Mi az Üdvözítő szándéka e csodás eseményekkel? A püspök ezt a választ adja: «Krisztus a világot közelebb akarja hozni magához; meg akarja valósítani eme igéket: «Ha egyszer fölmagasztaltatom, mindeneket magamhoz vonzok». (Ján. 12. 32.)

Hogy minket bűnbánatra és megtérésre indítson: szeretete találékony. Rendkívüli eszközöket vesz igénybe, mert a rendesek már nem használnak s mert az emberek gonoszsága rendkívül nagy.

Vajjon Limpiász nem lesz-e a modern világnak nagy búcsújáróhelye? Lehet, hogy Lourdes a hajnali csillag. Limpiász pedig a felkelő nap.

Rendkívüli megtérések már eddig is történtek ott — sőt csodás gyógyulások is.

Egy különlegességet kell felemlíteni: nem minden jelenlevő látja a csodát. Egyik nap csak egy-kettő, másik nap valamennyi zarándok látja. Néha a hivő lelkek nem látnak semmi különöset, a bűnösök, az eltévedt bárányok pedig részesülnek abban a kegyelemben, hogy a jó pásztor irgalmas tekintetével megtéríti őket. De mindenki, ki ott megfordul — ha nem is látta a csodát — az Isten kegyelmeiben bőven részesülve hagyja el a limpiászi szentélyt. *Reviczky Aladár.*

QUO VADIS?

— Uram, hová mégy? Hátadon kereszt van,
Vér gyöngyözik minden lépéseden. —
(E fehér arcot... ezt már láttam egyszer!)
Uram, hová ez alvó reggelen?

Uram, hová mégy? Töviskoszorúdat
Vérben köríti hullámos hajad...
Felelj! Mely átok sápasztja halálra
Másodszor immár szent homlokodat?

Uram, megállj! Mi vétek szült világra
Hogy e jaj-órát másodszor megértem?
Másodszor... Oh a keblem megszakad tán!
Mit... mit feleltél? Mégy szenvedni — értem?

Ah!! — Szűk aréna, császár, kikacagtak!
Jaj ne, ne tépd fel drága öt sebed!
Uram, fordulj meg... Add azt a keresztet!
Ha szenvedni kell, majd én szenvedek!

Lovich Ilonka.

Budapesti Országos Központ. *Választmányi gyűlések.* A Központi Oltáregyesület választmánya ápr. 13-án tartotta IV. rendes gyűlését. A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után dr. Babura László üv. igazgató mondott beszédet. Rámutat arra, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentség a hit szentsége. — Az igazi mély hit példaképeként Szent Józsefet állítja a választmány elé: Szent Józsefnek álmában szól az angyal és ő mégis hisz és engedelmeskedik. — Bethlehemben minő szegénység veszi körül az újszülött Messiást és ő — bár a zsinagóga talaján áll — mégis hisz. Hite alázatos hit. Mindig a hivő ember szemével nézi a kisdedet; ő valószinűleg nem látott csodát. — A názáreti udvarra nem hullott le manna, neki fáradságos munkával kellett a mindennapi kenyeret megszereznie. — Szent Józseféhez hasonló hit kell nekünk is. Nagy és alázatos hit azon kis szentostyában levő Úr Jézus iránt. A XX. század embere nem szeret hinni. Pedig a hit nem lealázó hanem felemelő valami. Különös próbaköve és legjobb ápolója, az alázatos hitnek az Eucharisztia. — Szent Józsefhez az alázatos hit példaképéhez kell fordulnunk, hogy pártfogásával olyan hit és szeretet legyen szivünkben az Eucharisztia iránt, mint volt az övében a kis Jézus iránt. — Ezután Bodnár Istvánné, Győry Emilné és Végh Gyulánénak a terjesztőnők közé való felvételét ajánlotta, amelyhez a választmány szivesen hozzájárult. — Felemlíti a fiókoltáregyletek berendezésében tévedésből előfordult szabálytalanságokat és pártolja azt az indítványt, hogy a fiókoltáregyletek bélyegzőit a központ csináltassa meg. — Jelenti továbbá, hogy az Örökimádás templom monstranciája karbantartására, a multkori indítványa értelmében teendő alapítvány érdekében máris akcióba lépett, melynek eddigi eredménye 6700 K. Az alapítványhoz még nem elég, épen azért az eucharisztikus papsághoz — amelynek ajándéka maga a gyönyörű monstrancia — fog fordulni, hogy aki közülük teheti 1000 K-ás adománnyal vegyen részt az Úr Jézus dicsőségének emelésére teendő ezen alapítványban. Az adományozók neveit, az alapítvány megtételekor hozza nyilvánosságra az Oltáregyesület. Nagy örömmel jelenti, a Rómából épen a mai ünnepünkre érkezett hírt, hogy t. i. a Szentatya engedelméből az Örökimádás templomban a legméltóságosabb Oltáriszentség előtt mondani szokott fohászok közé Szűz Mária dicsérete után beilleszthető az: «Áldott legyen az ő tisztaságos jegyese Szent József»

fohász. Felolvassa Özv. Bruzer Mihályné kimentő levelét és jelenti a X. ker. tisztviselő-telepi fiókoltáregyletnek megalakulását. A tagok száma 50. Előterjeszti a keszthelyi irgalmas nővéreknek a városi kórház kápolnája felszerelésére vonatkozó kérelmét. A választmány ezután az ülésteremből a templomba vonult, ahol **az Oltáregylet magát Szent Józsefnek pártfogása alá helyezte.** A szentbeszédet ez alkalommal dr. Mészáros János prelátuskananok, érseki helytartó, országos igazgatónk mondotta. Szent József tiszteletének történetét, az Anyaszentegyház védelmében való szerepét fejtegette és azon okokat sorolta fel, amelyek különösen aktuálissá teszik az Oltáregyesület elhatározását, Szent József patrónussá választását. — Majd a szószékről elimádkozta az üv. igazgató által szerkesztett egyházilag jóváhagyott imát. — A szentbeszéd után ugyancsak ő tartott fényes segédlettel ünnepélyes áldást. Feledhetetlen emlékű napja lesz az Oltáregyletnek ápr. 13-ika. Szent József pártfogására a mostani nehéz helyzetében különösen szüksége van. Hiszszük, hogy nem is fog az hiányozni. Az V. választmányi gyűlés május 9-én volt a Központiház ülésterében. A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után dr. Mészáros János országos központi igazgató beszélt. Az utolsó választmányi gyűlésen — úgymond — hálával kell megemlékeznünk a szentségi Jézus előtt arról, hogy most már tényleg mindenütt megalakult a budapesti plébániákon az Oltáregyesület. A lelkészek tapasztalni fogják, hogy elsősorban saját templomuk hitéletére hat áldásosan az Oltáregylet működése. Virágzó oltáregyletek, virágzó hitéletet teremtenek. — Mégegyszer vissza kell térnünk arra a veszteségre, amit Kánter Károly elvesztése okozott az Oltáregyletnek. Emlékét megőrizzük, sírját gondoztatni fogjuk. Indítványozza, hogy a nt. főnöknőanya kapja meg a felhatalmazást, hogy az Oltáregylet költségén lelki gyermekei útján mindig gondoskodhassék sírjáról. Indítványa egyhangú helyeslésssel találkozik. — Szóba került újból a megboldogult hamvainak az Örökimádás templomba való áthozatala. Az eszmecserének eredményeként a választmány elhatározta, hogy beadvánnyal fordúl a székesfővárosi tanácshoz, amelyben az áthozatal engedélyezését fogja kérni. — Jelenti a soroksáriúti kisegítő kápolna kiraboltatását és segélykérését. A választmány elhatározza, hogy az Oltáregylet részéről az erőihez mért segítséget fogja nyujtani. — Az üv. igazgató előterjeszti az őrhalom és hugyagi hitközségek kérelmét. — Majd indítványozza, hogy Szmrecsányi Lajos egri érseket, 70-ik születésnapja alkalmával, az Oltáregyesület is üdvözölje. Az indítványt a választmány nagy lelkesedéssel teszi magáévá. — Igazgató jelenti, hogy a terjesztőnői gyűlés a közbeeső pünkösdi ünnepnap miatt máj. 23-án lesz. A gyűlés a szokásos imával ért véget.

*

A húsvéti szentáldozások. Az oltáregyletek megalakulása és fölvirágoztatása kapcsán mindenfelől azon örvendetes hírt halljuk, hogy az idén a húsvéti szentáldozások száma tetemesen gyarapodott és a gyakori áldozók is napról-napra többen lesznek. Vajha minden katholikus megízlelné «mily édes az Úr», mily boldogság a jól végzett szentáldozás és mekkora — az Úr Jézusnak nyujtott vigasztalás kapcsán — annak haszna a lélekre.

Úrnapi körmenetek. Az oltáregyleti tevékenység és lüktető eucharisztikus élet másik eredménye az úrnapi körmenetek szépsége. Az Oltáregyesület buzgó tagjai minden plebánián azon voltak, hogy a szentségi Jézus dicsőségét minél jobban emeljék; a körmenet alatt a rend föntartásával, példás részvétükkel nagyban járultak hozzá a hívek áhitatának emeléséhez. — Az úrnapi körmenetek között külön kell megemlékeznünk az *Örökimádás*-templom úrnapi körmenetéről. Úrnap nyolcada alatti vasárnap délutánján 1/46-kor indult el az örökimádási trónjáról az édes Jézus. A folyton fenyegető felhők, melyek egy órával előtte hatalmas záporral öntözték meg Budapest utcáit, széjjeloszlottak, amikor az «igazság Napja» járt alattuk. — Mondhatni a régi fény és a régi időkből megszokott nagyszámú hívő sereg imája kisérte Üllői-út, Gyep-, Tüzoltó-, Bokréta-utcai útján a legméltóságosabb Oltáriszentségben közöttünk élő isteni Mestert. Megható volt, amint minden fordulónál az adandó áldásra az egész menet megállott és a csengetyű szavára, mint egy ember borult térdre, hogy a szentségi Jézus szent áldását fogadja. Amint a körmenet a templomhoz visszaért, a körmenetet tartó P. Vargha Damján egyet. m. tanár felvitte a legfelségesebb Oltáriszentséget a templom bejárata fölötti gyönyörűen diszített emelvényen elhelyezett oltárra és onnan adott áldást azon hívekre kik a templomba be nem fértek. — A menetben a Központi Oltáregyesület tagjai, összes kongreganistái és az Eucharisztikus Gyermekszövetség tagjai vettek részt; a legméltóságosabb Oltáriszentség után az ájtatos hívők és legvégül a vadászzászlóalj zenekara haladt. A körmeneten mindenki épült, mert minden az Úr Jézus dicsőségét szolgálta.

*

Kimutatás a budapesti Országos Központi Oltáregyesület által 1918. évben soronkívül ajándékozott tárgyakról.

Nagyvárad, Józsefszanatóriumban működő Szent Fer. r. irgalmas nővérek kápolnája: 1 velum, 2 alba, összesen 110 korona értékben.

Budapest, tisztviselőtelepi főgimnáziumi kápolna: 1 fehér casula, 1 alba, 1 oltárcsipke, 1 oltárterítő, 2 palla, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, összesen 169 kor. értékben.

Lask, gör. kath. plébánia: 1 felonion 80 kor. értékben.

Magyar-Óvár, kórházi kápolna: 1 velum, 1 ciboriumköpeny, összesen 50 kor. értékben.

Kaposvár, helyőrségi kórházi kápolna: 1 ciboriumköpeny, 1 oltárlámpa, összesen 30 kor. értékben.

Budapest, krisztinavárosi kisegítő kápolna: 1 zöld casula, 1 alba, 1 karing, 1 palla, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, összesen 161 kor. értékben.

Az albániai missziók részére: 1 fehér casula, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 1 palla, összesen 95 kor. értékben.

Kimutatás 1919. évben soronkívül ajándékozott tárgyakról.

Budapest, Római-fürdő kápolna: 1 viola casula, 1 alba, 1 karing, 1 palla, 3 corporale, 3 vállkendő, 3 purificatorium, 3 lavabo, összesen 161 kor. értékben.

Budapest, Hermina-uti plébánia: 1 alba, 1 karing, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 palla, 3 purificatorium, 3 lavabo, összesen 94 kor. értékben.

Budapest, tábori kápolna: 1 taber-

naculum, 1 fafeszület, 1 casula, 1 alba, 1 karing, 3 vállkendő, 3 lavabo, 3 purificatorium, 3 corporale, 1 palla, összesen 640 kor. értékben.

Kimutatás a budapesti Országos Központi Oltáregyesület által 1920. évben soronkívül ajándékozott tárgyakról.

Budapest, Ferenc-József kereskedelmi kórház házi kápolnája: 1 alba, 1 karing, 1 velum, 1 oltárterítő, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 2 palla, összesen 2535 kor. értékben.

Szeged-Alsóközpont, tanyai kápolna: 1 fehér casula, 1 alba, 3 vállkendő, 3 purificatorium, 3 corporale, 3 lavabo, 3 palla, összesen 2750 kor. értékben.

Budapest, kelenföldi iskola kápolnája: 1 alba, 1 karing, 1 vállkendő, 1 casula, összesen 2950 kor. értékben.

Szolnok, kórházi kápolna: 2 casula, összesen 3000 kor. értékben.

Szemeretelep: 1 oltárterítő 250 kor. értékben.

Ujhartyán: 2 casula 3000 korona értékben.

Budapest, V. ker. fiúiskola kápolnája: 1 fehér casula, 1 alba, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, összesen 2750 kor. értékben.

Kistétény: 1 zöld ornátus 1500 kor. értékben.

Lődös: 2 casula, 1 ciborium, 1 betegl. készlet, 1 kehely, 1 alba, 1 karing, 1 cingulum, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 vállkendő, 3 palla, 3 lavabo, összesen 9250 kor. értékben.

Budapest, Jézus szents. Szive Népleányai ujonczházi kápolnája: 1 casula, 1 alba, 1 karing, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 palla, 3 lavabo, összesen 3350 kor. értékben.

Érd, Jézustársasági Atyák rendháza kápolnája: 2 casula, 2 alba, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, összesen 4895 kor. értékben.

Kimutatás a budapesti Országos Központi Oltáregyesület által 1921. évben ajándékozott tárgyakról.

Esztergom főegyházmegyében:

Bakabánya: 1 misekönyv, 1 oltárkereszt, összesen 1200 kor. értékben.

Dorog: 1 fekete pluviale, 2 dupla stóla, 1 ciboriumköpeny, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, összesen 2850 kor. értékben.

Aszós: 1 fekete pluviale, 4 palla, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, összesen 2450 kor. értékben.

Hontszele: 1 misekönyv, 6 purificatorium, 3 corporale, 3 vállkendő, 3 palla, 3 lavabo, összesen 1540 kor. értékben.

Budapest, Római-fürdő kisegítő plébánia: 1 fekete és 1 fehér pluviale, 2 ministránsruha, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, összesen 4750 kor. értékben.

Egri érseki egyházmegyében.

Bélapátfalva: 1 mennyezet, 1 viola pluviale, 2 min. ing, 4 palla, 2 vállkendő, 2 corporale, 2 purificatorium, 2 lavabo.

Mikófalva, Borsodszentmárton és Monósbél filiák: 1 ostyasütő vas, 2 alba, 2 cingulum, 1 dupla stóla, 6 corporale, 6 vállkendő, 6 purificatorium, 6 lavabo, 6 palla, összesen 20.830 kor. értékben.

Szombathely egyházmegyében:

Nagyszentmihály: tabernaculum bélés 200 kor. értékben.

Pinkaszentkirály: 1 missale, 1 készlet kánontábla, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, összesen 1500 kor. értékben.

Kassa egyházmegyében:

Hernádnémeti: 1 casula, 1 betegl. szentségtartó, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, 2050 kor. értékben.

Tiszalucz filia: 2 ministránsruha, 2 min. ing, 1 duplastóla, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, 1050 kor. értékben.

Székesfehérvár egyházmegyében:

Solymár: 1 viola pluviale, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 palla, 3 purificatorium, 3 lavabo, 1950 kor. értékben.

Vác egyházmegyében:

Pusztamérges: 1 alba, 1 karing, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, összesen 1850 kor. értékben.

Ujhartyán: 1 fekete pluviale, 1 fehér casula, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, 3450 kor. értékben.

Erzsébetfalva: 2 alba, 2 karing, 1 duplastóla, 3 palla, egyes tárgyak javítása, 2955 kor. értékben.

Vecsés: 1 viola pluviale, 1 fehér casula, 1 alba, 1 karing, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, 3300 kor. értékben.

Mezőtur: 1 velum, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 palla, 3 purificatorium, 3 lavabo, 950 kor. értékben.

Szolnok, Szent Fer.-R. Plébánia: 1 alba, 1 karing, 1 beteglátogatási felszerelés, 1 fehér casula, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 palla, 3 lavabo, összesen 3800 kor. értékben.

Csanád egyházmegyében:

Makó-Ujváros: 1 fehér pluviale, 1 fekete casula, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 palla, 3 lavabo, összesen 3750 korona értékben.

Pécs egyházmegyében:

Bikal: 1 fehér és 1 fekete casula, 1 fekete pluviale, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 palla, 3 lavabo, összesen 4950 korona értékben.

Erdély egyházmegyében:

Gr. Majláth G. erdélyi püspök úrnak: 1 alba, 1 karing, 6 vállkendő, 12 purificatorium, 12 corporale, 12 lavabo, 12 palla, összesen 2900 kor. értékben.

Csikszentgyörgy: 1 alba, 1 oltárterítő, 6 vállkendő, 1400 kor. értékben.

Veszprém egyházmegyében:

Ihász: 1 fekete és 1 vörös casula, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, összesen 3450 kor. értékben.

Kápolnák.

Tábori kápolnák részére: 3 casula, 3 alba, 3 karing, 6 vállkendő, 6 palla, 6 corporale, 12 purificatorium, 12 lavabo, 1 tábori casetta, összesen 15.960 kor. értékben.

Léva, irgalmas nővérek: 1 casula, 3 vállkendő, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 corporale, 3 palla, összesen 2050 kor. értékben.

Budapest, III. Irgalomház: 1 velum, 1 oltárterítő, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, összesen 1250 kor. értékben.

Budapest, Soroksári-úti kisegítőkápolna: 4 min. ing, 6 vállkendő, 6 corporale, 6 purificatorium, 6 lavabo, 6 palla, 1 cingulum, 1 alba, 1 karing, 1 oltárterítő, összesen 3400 kor. értékben.

Budapest, tanoncotthon: 1 fehér casula, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, összesen 1950 kor. értékben.

Budapest, kamaraerdei Szegényház: 1 zöld casula, 1 velum, 1 kis ciborium, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, összesen 3250 kor. értékben.

Budapest, IX. ker. Szent-Imre-Kollégium: 1 fehér casula és kis fehérnemű, 2450 kor. értékben.

Budapest, X., tisztviselőtelepi áll. főgimnázium kápolnája: 1 oltárterítő, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, összesen 700 kor. értékben.

Budapest, Köztemető-kápolna: 1 ciborium-köpeny, 1 beteglátogatási burza szentség- és olajtartóval, összesen 750 kor. értékben.

Budapest, törökőri kisegítő-kápolna: 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, 450 kor. értékben.

Szent József és Szent Lőrinc-Otthon, Karmelita Nővérek: 1 alba, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla 1050 kor. értékben.

Kimutatás az 1921-ben soronkívül ajándékozott tárgyakról:

Keszthely, Irgalmas Nővérek kápolnája: 3 vállkendő, 3 corporale, 3 purificatorium, 3 lavabo, 3 palla, 450 kor. értékben.

Auguszta-telep: 1 alba, 700 kor. értékben.

Hugyag: 1 vörös casula, 1 kehely-velum, 1500 kor. értékben.

Budapest, Gyáli-úti kisegítő-kápolna: 1 alba, 3 vállkendő, 950 kor. értékben.

Kistétény: 1 pluviale és 1 casula átalakítása.

IRODALOM

KÖNYVTÁRA

Jézus Szentséges Szivének kis breviariuma. Franciából fordította *Reiner Irma* Budapest 1921. A Szent-István-Társulat kiadása. Kis zsolozsmákat tartalmaz a hétnek minden napjára. Van benne igen szép szentmiseájtatosság és külön kilencnapi előkészület a Jézus Szive péntekjére. A bentfoglalt imák mind Alacoque szent Margit életének és az általa nyert kinyilatkoztatásoknak hiteles kivonatai. E kis könyvecske különösen alkalmas arra, hogy lelkünkkel a Szentséges Szív iránti ájtatosságot megkedveltesse, de azoknak, akik már ismerik, tisztelik, szeretik Jézus Szentséges Szivét, szinte megbecsülhetetlen eszköze a Jézus Szíve ájtatosságban rejlő szépségek fölfedezésének és az általa nyerhető számtalan kegyelemnek. A tetszetős kiállításban megjelent művecske ára fűzve 20 K; szép bőrutánzatú papirkötésben 30 kor.; vászonkötésben 50 K. Megrendelhető a Központi Oltáregylet irodájában (Budapest IX., Üllői-út 77).

Dicsértessék és imádtassék mindörökké a Legméltóságosabb Oltáriszentség!

Felelős szerkesztő: Dr. Mátrai Gyula.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

AZ
ÖRÖKIMÁDÁS
KÜLÖNSZÁMA

1853 június 7 — 1920 november 20.

KÁNTER KÁROLY
EMLÉKÉNEK

KIADJA A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET
Budapest, IX., Üllői-út 77.

BIBLIOTHECA JOANNIS CARD. SIMOR ESZTERGOM.

BIBLIOTHECA JOANNIS CARD. SIMOR ESZTERGOM.

KÁNTER KÁROLYRÓL.

KÁNTER Károly legbuzgóbb papjaim közé tartozott. Buzgósága nemcsak az esztergomi főegyházmegyében volt ismeretes, hanem az egész országban. Buzgósága az Oltáriszentségből táplálkozott. A «mysterium fidei»-nek, hitünk eme fölséges nagy titkának szentelte minden gondolatát, vágyát, egész tevékenységét. Ez adott neki erőt, hogy egészségében már megtörve még résztvehetett az eucharisztikus gyűlés tanácskozásain. Mélységes részvéttel néztem őt ott az elnöki emelvényen. Lázban égő arca, tűzben villogó szemei elárulták testi szenvedéseit, de lelki örömeit is. Látni lehetett rajta, mennyire örült, hogy a hosszú időn át ápolt eucharisztikus vetés mily nemes gyümölcsöt terem. Maga a jelenléte többet tesz egy lelkesítő beszédnél.

Néhány nap mulva már a szanatorium kórágyán találkoztam vele. A facies hypocraticán meg lehetett látni, hogy az áldozatos élet földi pályájának végére érkezett. Tisztában volt helyzetével. Tekintete az előtte lévő kereszten és Jézus szentséges Szivén függött. A kezemre nyomott csók búcsucsókja volt főpásztorától és a földi élettől. Néhány nap mulva kilehelte nemes lelkét s megtért Jézusához, akit annyira szeretett. De mindenkori főpásztorát is féltő szeretettel vette körül. Végrendeletén fölül utolsó akaratára vonatkozólag még különféle utasításokkal látta el káplánjait. Ezekben azt is meghagyja, biztosítsák főpásztorát mindenkori hűségéről, szeretetéről és ragaszkodásáról. Qualis vita, mors est ita. Aminő volt élete, olyan volt a halála. Szent volt és hisszük, hogy a szentek közé költözött. Épüljünk rajta és tanuljunk tőle, mert defunctus adhuc loquitur.[1]

Dr. Csernoch János,
bibornok, hercegprimás,
esztergomi érsek.

[1] Halála után is beszél.

Kánter Károly élete.

Szeretnénk sokat hallani róla, mert élete mindig rejtve maradt a világ előtt; magáról csak igen ritkán mondott el valamit. Ő a Keresztelő szent János szerepét játszotta. Rámutatott a Mesterre: ime a Megváltó, ime az Üdvözítő: «Életünk, boldogságunk, nemzeti nagylétünk az Eucharisztiától függ.» Hozzá akarta láncolni a lelkeket. A szentségi jelenlét öntudatos életére akart nevelni. Az Eucharisztia közelében volt az ő iskolája; ott tanította az igazi krisztusi életet. Nem keresett dicsőséget mást, mint az Úr Jézus dicsőségét. De ennek a szolgálatában állott valóban egész élete.

Kánter Károly 1853. június 7-én született a komárommegyei Tatán. Atyja szíjgyártó volt. Édesanyja buzgó katholikus, atyja lutheránus. Édesanyja élő hitére vall, hogy minden gyermekét a katholikus templomban keresztelik s az ő buzgósága viszi odáig a lutheránus apát, hogy minden vasárnap ott van a barátok templomában a szentmisén, megtartja a pénteket, úgy mint a katholikusok, imádkozik, mint a legjobb katholikus. S ezt azért teszi, mert tudja, hogy a családapa gyermekeinek nemcsak atyja, de példaképe is. Kánter Károly sokszor emlegette, hogy édesatyja példakép előtte még papkorában is. «Csak ismerték volna, milyen derék, jószívű ember volt apám!» Gyermekeitől szigorúan megkövetelte a rendet. A nagy szeretet, amellyel az ő kedves Károly fián csüngött, nem tartotta őt vissza a testi fenyítéstől sem. Mint emlegette: «csintalan gyermek voltam; apámtól sokszor kikaptam, Isten áldja meg érte!»

Szülei a legkedvesebb fiúkat az orvosi pályára szánták, nem is gondolva arra, hogy a jó Isten a lelkek orvosává fogja avatni gyermeküket. Pedig már akkor észrevehetők rajta a papi hivatás jelei. Komolyan imádkozik, szereti és áhitattal vesz részt a templomban minden ájtatosságon. Amint a gimnáziumba kerül és megtanul ministrálni, a legkedvesebb játéka lesz a misézés. Otthon kis oltárt készít, a nővére lesz a ministráns, aki még most is emlegeti, milyen komolyan tanította őt Károly a ministrációra. A piarista gimnáziumban nemsokára ő lesz az első ministráns. Markovics direktornak ministrál, aki süteménnyel sokszor megtraktálja pontos és ügyes kis oltárszolgáját. Szereti a szabad természetet; az erdőt, madarat, virágot. Sokszor tesz kirándulást a tatai hegyekbe diáktársaival.[1] Tatán akkor még csak algimnázium volt. A IV. után Esztergomba megy. Alig kezdte el az V. osztályt, megbetegszik.

[1] De első mindig a tanulás volt neki; föl-alá járva szobájában, egy darab kenyeret rágva, csendesen tanul.

Hastifusszal kerül vissza a szülői házba. Súlyos lefolyású betegsége alatt szülei már lemondanak a reményről, hogy őt fölnevelhessék. De az Úr Isten máskép intézkedett. Két hónap mulva ijesztően megnyúlva s szánalmasan gyengén kelt föl a betegágyból. Ezután már nem is nőtt, csak erősödött. A gondos édesanyai ápolás csakhamar talpraállította s olyan erőhöz juttatta, hogy visszamehet Esztergomba tanulmányai folytatására. Közepes tanuló volt. Csak a festésben, rajzolásban volt kiváló. A VI. osztályban rajzaiért jutalomképen kétforintos lázsiást kapott. Büszke is volt rá: «Lám azért nem nyiratom le a hosszú hajamat, mert művész vagyok», mondotta tréfásan, mikor nagy haja miatt évelődtek vele. A zenét nem szerette. Szülei igen erőltették, hogy zongorázni tanuljon, de sehogysem lehetett rábírni.

A gimnázium VI. osztálya végén fontos lépésre határozta el magát Szülei egyszercsak levelet kapnak tőle, amelyben beleegyezésüket kéri ahhoz, hogy a szemináriumba léphessen, mert ő pap akar lenni. Édesapja, bár más terveket szőtt fia jövőjéről, nem ellenkezik. «Legyen, amit választott», mondotta. Ekkor Tatán minden második házban volt egy kispap. A vakációt már ezeknek a társaságában tölti.

A papnevelőbe igen nagy örömmel megy. Már alig várja, hogy felvehesse a buzavirágszinű reverendát. A szemináriumi élet megviseli, mindig gyengélkedik, de azért sohasem panaszkodik.[1] Gimnazista kispap korában éri a nagy csapás, 1870-ben szeretett édesatyja meghal. Ugyanazon évben leteszi az érettségit. Praematurus lett. Simor kardinális a Pazmaneumba küldi. Körülbelül másfél évig lehetett ott, mikor egészségi állapota annyira megrendül, hogy kénytelen hazamenni hosszabb pauzára a szülői házba. Olyan gyengegyomrú volt, hogy édesanyjának külön kell számára főznie. Amint megerősödött, tanulmányait Esztergomban a hittudományi főiskolán folytatja tovább. Még ezután is sokszor betegeskedik. Többször 2—3 hónapra haza kell mennie, hogy erőt gyűjtsön a tanuláshoz.

Az áldozatos munkában, a szenvedésselteljes életben, mindig béke van a lelkében. Ő Istennek él. Látszik rajta, hogy papnak született. Egykori kispaptársa megjegyezte róla, hogy már akkor is igen szeretett hosszasan időzni a tabernaculum előtt s nagyon érdekelték őt a templomok. Boldog volt, ha tiszta, jól fölszerelt templomba mehetett: Dilexi decorem domus tuae.[2] Jézus szent Szive kultuszának lelkes apostola volt nemcsak társai között, hanem kint az életben is. Ha pappal találkozott, sokszor ajánlotta a Jézus Szive-ájtatosság terjesztését, amely annyi kegye-

[1] Pedig a koszt ellen ugyancsak lehetett volna kifogása.

[2] Szerettem házad ékességét. P. Zsolt. 25, 8.

lemmel gazdagítja a hivők lelkét. A sok szenvedésokozta megpróbáltatások, amelyekben az Úristen különös kegyelme volt vele, kialakítják jellemét, amelynek férfias kitartás az alapvonása. Mint végzett theologus hitoktató lett Esztergomban. Most már epedve várja a pappá szentelést.

Az ifjú Kánter Károly két barátjával.

Végre elérkezik az a nap, mely az ő vállára is ráteszi a sacerdotium édes jugumát.[1] 1876. január 2-án papszentelés volt az esztergomi bazilikában. Kánter Károly is ott térdel a szentelendő leviták között. Lelkében hallja az Úr szavát: «én választottalak és küldlek benneteket, hogy gyümölcsöt teremjetek és a ti gyümölcsötök megmaradjon.»[2] A Szentlélek a lelkére égeti az egyházi rend karakterét: «Spiritus Dei unxit me».[3] S ezt a küldetést, ezt a hivatást egész életén át őrzi; soha nem járt mellékutakon, csak mindig a szent papi hivatás égbevezérlő ösvényén.

Primiciáját az ősrégi Bakács-kápolnában tartja. Talán erre a választásra is nagy magyar szive ösztönözte. Nem is gondolja, hogy valamikor még e kápolna plébánosa lesz. A pályáján is mindig a magyar tradiciókért, magyar erkölcsökért lelkesült s nem hiányzott belőle az egykori nagy primásnak, Bakócz Tamásnak uri nagylelkűsége és vendégszeretete sem. Ezen az első szentmiséjén csak édesanyja volt jelen. A primiciát követő napon hazautazik. Az út nem kis megpróbáltatás volt reá nézve. A beteges, gyengélkedő újmisés, akkor még nem lévén az Esztergom—Almásfüzitői vasút, a hideg télen, nagy hóban szánkón indul a 40 km-es útra. Piszkén azonban az óriási hóvihar miatt kénytelenek megállapodni, mert 2 m. magas hófuvásban nem haladhatnak előre. Az út viszontagságai annyira megviselik, hogy hosszabb időbe kerül, míg annyira összeszedi magát, hogy elfoglalhatja első kápláni állomását. Főpásztora ugyanis Ipolyvarbóra küldte.

[1] Terhét. [2] Ján. 15., 16.; [3] Az Úr Lelke kent föl engem. Luk. 4. 18.

Mint pázmánita.

Ipolyvarbón mutatta meg először papi lelkét. Az emberek lelkesedtek érte. Alig néhány hónapot töltött közöttük s máris elhalmozták szeretetük sokféle jelével. A nyári időben mindenféle ételtel s a legszebb gyümölccsel kedveskedtek neki. Ezt a kedves első állomást nemsokára ott kell hagynia. Újra erőt vesz rajta a betegség. Megint a szülői házba tér pihenőre. Édesanyja kosztján két hónap alatt elég erőt gyűjt arra, hogy újból dolgozhasson az Úr szőllőjében. Simor primás most (1877-ben) Kéméndre disponálta. A fiatal pap az újmisés örömével és buzgóságával foglalja el a második helyét is. Kéménd filiája, Bény volt Kánter különös működésének helye. Az a lelkes odaadás és fáradhatatlan

munkásság, mellyel hivatásának élt, a község szeretetét és bizalmát szerezte meg neki. Prédikációját egyszer külön megdicsérték a jó bényi gazdák. Búcsunapja volt Bényben. A káplán úr prédikált. Nem mondott új dolgokat, de úgy mondta el a búcsun szentbeszédét, hogy amikor kijött a templomból, a község férfiai megálltak az ajtóban és a «biró» volt az elismerés tolmácsa: «káplán úr, már hatszor prédikáltak erről, amit most hallottunk, de még így nem beszélt senki a templomunkban. Isten fizesse meg! S a káplán urat nekünk sokáig tartsa meg».

Ez a kívánságuk teljesült is, mert 5 évig volt kéméndi káplán. A két község apraja, nagyja rajongott a jó lelkipásztorért, aki mindig kész volt lelkipásztori szolgálatot teljesíteni; akármikor hivták beteghez, neki sohasem volt alkalmatlan; prédikációra mindig szivesen vállalkozott, sok vasárnapon kétszer is prédikál.

Ez a buzgó működés felhivja rá a főpásztor figyelmét. A sok energiának nagyobb érvényesülési teret akar adni, azért 1882-ben a kéméndi káplánt hasonló minőségben Óbudára küldi. Buzgósága itt is sokakat vonz a templomba. Szeretik hallgatni az imádságos lelkű pap prédikációját s iparkodnak követni a templomban sokszor adoráló káplánjuk példáját.

Működési köre ismét tágul, mikor 1884-ben a nagy Lipótvárosba kerül segédlelkésznek. A kápláni teendők mellett az V. kerületi reáliskola hittanára is egyúttal. Előadásaira nagy gonddal készül. A gyermekekkel igen sokat foglalkozik; meg is nyeri bizalmukat és szeretetüket. Káplánszobájában majd minden tanítványa megfordult. Ő akarta ezt így, hogy minden diákjának lelkéről is gondoskodhasson. Szép pasztorációs munkájában itt sem maradhatott el a kereszt. Vakbélgyulladást kap. Dr. Kovács egyetemi tanár hajtja végbe rajta a műtétet. Az operáció sikerült s hamarosan felépült. — Kántert működése protezsálja. Amint 1890-ban megüresedik egy belvárosi kapellánia, őt nevezik ki arra. Igy Pest centrumában a főplébániára kerül. A Belváros volt akkor a hitélet középpontja, de különösen azzá tette Kánter Károly működése. Prédikációit mindig tele templomban mondja, gyóntatószéke a késő esti órákig állandóan sűrűn látogatott. De ő is megy az emberek után. Felkeresi a betegeket és segítségükre van minden ügyes-bajos dolgaikban. Emellett még hittanár is a IX. kerületi gimnáziumban. 1893-ban érzékeny csapás éri: meghal édesanyja. Betegségében utolsó időben mindig azt kérdezte: a Károly nem jön? De a Károly csak nem jött. A temetésnél egy imádkozó papot látnak a tataiak a koporsó után lépdelni levett kalappal, kezében a breviáriummal, amint a Misereret imádkozza. Édesanyja halála, bár igen fájdalmasan érinti őt, de nem zavarja munkáját. Tatára ezután is ellátogat, testvéreit mindig a jóra inti szóval és példájával. Érdekes, hogy a tatai nagy-

templomban egyszer sem prédikált. Mohl apát-plébános, aki igaz tisztelettel volt eltelve Kánter Károly személye iránt, többször tolmácsa volt a tataiak óhajának, akik szerették volna már egyszer hallani városuk nagy szülöttjének prédikációját, de erre sehogysem lehetett rábirni. Először azt a kifogást tette, hogy a nagy templom magas szószékéről elvész az ő hangja; úgysem értenék. Ekkor a plébános, meg akarván őt lepni, külön fa-szószéket állíttatott fel a padok között s meghívta őt, most már nincs semmi akadály, jöjjön és szerezzen örömöt a tataiaknak. De semmiképen sem volt rá kapható. Szülővárosában sohasem prédikált.

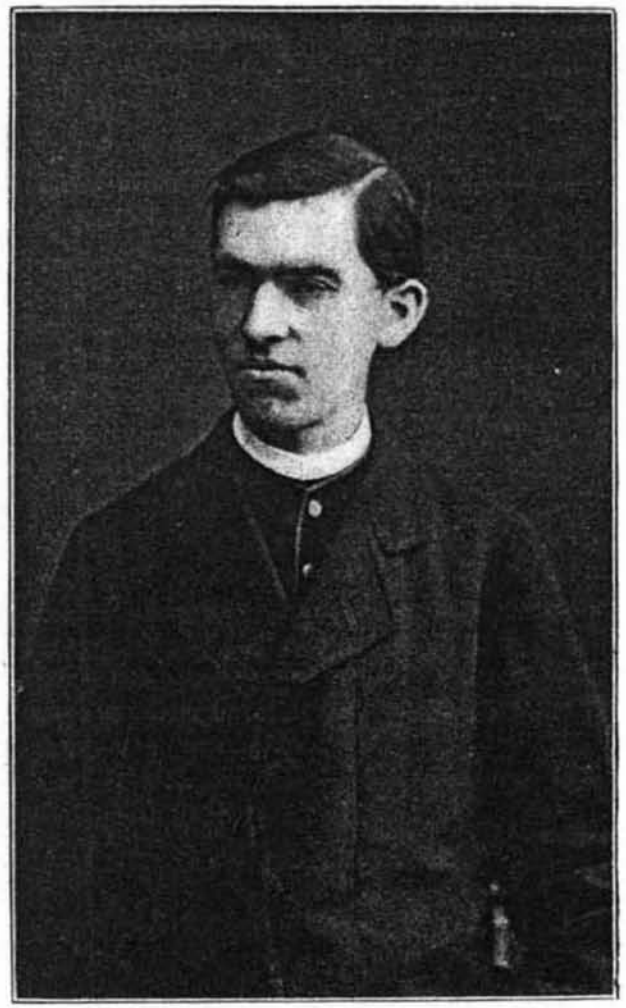

Első kápláni évéből.

A kilencvenes évek eseményei mindinkább életre keltik a katholikus öntudatot. Ennek az öntudatnak bátor hitvallói között ott látjuk Kánter Károlyt. Azt mondhatnók róla, ő az ébredő katholicizmus karizmás vezére. Úgy jelenik meg a krisztusi élet küzdőterén, mint akinek missiója van. «Spiritus Domini unxit me. Az Úr lelke kent föl engem, hogy hirdessem a szegényeknek az evangéliumot.»[1] Ott van mindenütt, ahol dolgozni kell az Úr Jézus ügyéért. A kor szükséglete egymásután hozza létre a különféle jámbor társulatokat. Kánter Károly mindegyikben ott van az első sorban s fennen hirdeti, hogy minden társulás csak akkor éri el célját,

[1] Iz. 61, 1.

ha a legméltóságosabb Oltáriszentségben köztünk élő Úr Jézussal kontaktusban marad. *Az volt a meggyőződése, hogy semmiféle egyesület sem tudja a hiveket igazán egyesíteni, ha nem egyesíti őket előbb a szentségi Jézussal a szentségi imádás és szentáldozás csodálatos ereje.*

Ezen meggyőződését minden szentbeszédében hangoztatta. Ahol s amikor csak tehette, lelkébe véste hallgatóinak az ő életének ezt az igaz principiumát.

Prédikációra mindig kapható volt. S mivel szentbeszédei egészen meghódították a lelkeket, igen sokszor kérték őt fel ünnepi szónoklatok tartására. A belvárosi plébánia területén levő Angolkisasszonyok templomában gyakran prédikált. Itt ismerte meg az ő lelkéből lelkezett egyesületét, az Oltáregyletet, melynek az Angolkisasszonyok zárdája volt a bölcsője. Maga is többször meghallgatta Trautwein igazgatót, elbeszélgetett s együtt lelkesedett vele az Oltáregyesület eszméiért. 1893-ban a «Magyar Állam»-ban fulmináns cikket ír az Oltáregyesület jelentőségéről és felséges hivatásáról. Cziráky grófné elnökasszony ettől kezdve figyelemmel csüng Kánter Károlyon. Mikor Trautwein 1893 októberében meghal, őt szemelik ki igazgatónak. A hercegprimás szivesen bizza Kánterre az Oltáregyesületet, ő meg szinte repes az örömtől, olyan, mint a hal, amikor elemébe, a vízbe teszik; örül, hogy ennek az Istentől kapott «második hivatásának», az Oltáregyesület eszméjének szentelheti munkásságát. — Kánter Károly ettől fogva elsősorban az Oltáregyleté. Ez az ő kedvenc egyesülete. Amikor másutt elfárad az oltáregyleti munka a pihenése, szórakozása, lelki felüdülése.

A tevékeny Cziráky grófnéval hozzálát az Oltáregyesület kiépítéséhez, az Országos Központ megalkotásához. Szervez, rendez, tanulmányoz, utazik, míg ismereteit felhasználva erőssé, virágzóvá nem teszi az Oltáregyesületet.

Ettől fogva még inkább eucharisztikus szellemben dolgozik. Prédikációinak csakhamar hire megy egész Budapesten. Zarándok-templom lesz a belvárosi, jönnek a budaiak, pestiek hallani a legfelségesebb Oltáriszentség lánglelkű szónokát. A templom mindig tömve. A hivek szivesen állnak — sokszor másfélórás — prédikációi alatt. *Nem a külső forma, de a lélek ragadja meg lelküket.* Gyóntatószékét valósággal megostromolják. Néha a késő éjjeli órák is ott érik őt a gyóntatószékben. Azt tartotta, ha a gyónói nem unják meg a várakozást, neki sem szabad megunni a gyóntatást. A lelkeket tudta vezetni, mert a saját lelke erősen állott; a tökéletesség útján neki már biztosra taposott ösvénye volt, azért tudott rajta másokat is biztosan vezetni.

A pasztoráció s oltáregyleti ügyek igen lekötötték s ez az oka, hogy a plebánián mindig elkésik. Kollégái emiatt sokat csipkedik, de ő

csak mosolyog, nem haragszik érte. Különben a «kedves Karcsit» mindnyájan szerették. Bakács [1] káplántársa egyszer azzal lepi meg, hogy a nagy szobát átadja neki, «hadd örüljön neki» mondotta. És ő csakugyan örült, mert szeretett rendezkedni, bútorait úgyszólván minden hónapban máskép helyezte el szobájában. Ha valami nem sikerült akár az Oltáregyletben, akár másutt, többször meglelték őt kollegái a szobájában az imazsámolyán egészen elmerülve, még az ajtónyitást sem vette észre — ott a kereszt tövében kereste a vigasztalást.

Az Oltáregylet életében a rendre és a külső megjelenésre is sokat adott. Lelkes igyekezettel ő van leginkább rajta, hogy az Oltáregyesületnek értékes, diszes zászlója legyen, amely alatt a körmeneteken az első helyet biztosította az Oltáregyesület számára.[2] Ezzel is felhivta az egyesületre a hivek figyelmét. S ha aztán valaki egyszer eljött meghallgatni az Oltáregyesület igazgatóját, az buzgó tagjává is lett az egyesületnek. Olyan meggyőző erővel tudott az Oltáregyletről beszélni, hogy érveinek nem állhatott ellent senki. Ezek a szónoklatok kizárólag a szentségi Jézus ügyét szolgálták. Önmaga igazán elveszett az Úr Jézus dicsőségének szolgálatában. «Illum oportet crescere».[3] Az Úr Jézusnak kell a lelkekben megdicsőülnie, önmagára a világ előtt sohasem gondolt. Csak folytonos gyomorbaja kényszerítette őt az evésben óvatosságra. Ezért is meg kellett szenvednie. Voltak, kik nem hittek neki, inyencnek tartották és csipős megjegyzéseikkel iparkodtak őt molesztálni. Törekvésük Kánter türelmén persze mindig hajótörést szenvedett.— Türelmét egyszer alaposan próbára teszi egy koldusasszony, aki többször hallotta prédikációját. Betegségében magához hivatja Kántert. A buzgó pap lelkes örömmel siet a beteg pincelakásába. Amint belép, a beteg koldusasszony parancsolólag lép föl vele szemben s követeli, hogy a keresztény szeretet nevében őt mindennel ellássák. És az angyali lelkű káplán nem veszti el türelmét, gondoskodik róla; az ő jótevő diakonisszáit egymásután küldi hozzá; maga is többször fölkeresi, segélyezi a goromba és sokszor szemtelen koldusasszonyt, míg azután fáradozásának s türelmének jutalmául megmenti és a megszentelő kegyelemmel gazdaggá teszi a koldus testénél százszorta koldusabb lelkét. A megvadult juhocskából, a halálos ágyon Kánter kezes báránykája lett.

Az Oltáregyesület vasárnapjain mindig az angolkisasszonyok templomában prédikált. Apostoli lelkében ilyenkor különösen magasra csapott

[1] a volt belvárosi plebános.

[2] Az Oltáregyesület most is a legközelebb van a körmeneteken a legfölségesebb Oltáriszentséghez.

[3] Ő neki növekednie kell, nekem pedig kisebbülnöm. Ján. 3, 30.

az Eucharisztia szeretetének lángja; e szeretetláng minden hallgatójának szivében örökmécsest gyújtott a szentségi Jézus tabernakuluma elé. Az örökmécsesekbe az olajat is ő adta mindenkinek példájával, imájával s a kegyelmi eszközök buzgó kiszolgáltatásával. A legegyszerűbb embertől a legmagasabb rangúig mindenki szivesen hallgatja. Ott voltak szentbeszédein nemcsak a szegények, a küzdők, a szenvedők, hanem a mágnásvilág hivő tagjai is. Igy jut el a Kánter Károly hire Mária Valéria főhercegnőhöz, aki az udvarhölgyektől hallja Kántert szüntelen dicsérni; ő meg viszont felséges atyjának mondja el egy itttartózkodása alkalmával, hogy mennyi szépet beszélnek Kánter Károlyról. A király gondol egyet: Látni akarom Kántert! És az egyszerű, alázatos belvárosi káplánt meghívják audienciára. A királyra mély benyomással volt Kánter egyenes lelkületre, apostoli buzgóságra valló megjelenése és tudtára adta neki, hogy a várplébániának elárvult vezetését reá fogja bízni. Kánter alázatosan köszönte meg a kegyet. A kitüntetésről nem szólt senkinek, sokkal alázatosabb volt ennél. Mindenki örült a kinevezésnek.

Ettől fogva (1898.) a várplébánia centrummá lett: Kánter plébános a pasztorációnak valóságos országos központjává tette.

Bár mindössze 40 lelket számlált plébániája, mindig elég dolgot adtak neki, akik messziről jöttek lelkiorvosságért a lelkek biztos kezű orvosához. Nem tartotta vissza gyónóit semmiféle fáradság, akárhova kellett érte menni, mindenüvé követték.

Működési köre mindjobban tágul. 1898-tól a Papok Eucharisztikus Társulatának is igazgatója. Többször gyüjti maga köré e társulat tagjait és iparkodik őket megnyerni az oltáregyesületi munkának. Számosan fordulnak hozzá levélileg és kérik ki tanácsát lelki és más pasztorális ügyeikben. Mindenkinek felel. Még pedig érdemlegesen. Aki az ő tanácsára hallgatott, sohasem bánta meg.

1899-ben beheli c. apáttá nevezik ki. Bármilyen alázatos volt, mégis örült e kitüntetésnek. Egyszerűen azért, mert nagyobb fényt fejthetett ki az Úristen dicsőségének szolgálatában. Már pedig ő ezért mindenre képes volt. Azért tette szivesen fejére az apáti süveget is.

Mint várplébános sorra látogatta csekélyszámú hiveit és módot talált arra, hogy őket megismervén, a kontaktust velük mindig megtartsa. De saját hivein kívül az egész városban voltak neki hivei, betegjei lelki és testi szegényei, akiknek ő volt a támasza s Isten után egyedüli vigasztalója. Még azt is megtette, hogy fát aprított s maga fűtött be egy-egy elhagyott beteg lakásán.

Lelkipásztori működése mellett az Oltáregyesületben nagy tervek megvalósításán dolgozott. Az eucharisztikus Jézus dicsőségére és örökös

imádására már Trautwein és gróf Czirákyné templomot és zárdát akartak építeni egy szentségimádó apácarend számára, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentségnek állandó trónja, az Oltáregyesületnek pedig a zárdával kapcsolatos házban állandó otthona legyen.

A beheli c. apát.

Kánter Károly bátran magáévá teszi ez eszmét. Bizottságot alakít s országos gyüjtést szervez. Ebben erőslelkű munkatársa az új elnökasszony, őrgróf Pallavicini Edéné. Majdnem minden katholikus községben van helyi gyüjtőcsoport; a mozgalmat sikerül országossá tenni. Az építendő Örökimádás-templomot Erzsébet királyné emlékének szenteli s így még inkább biztosítja az áldozatkészségre alapozott sikert.

Nem várja meg, míg a zárda elkészül, már 1900-ban behozza Rómából a Mária Reparatrix szentségimádó szerzetesnőit, akik a Rákos-utcai gróf Révay-kastélyban lelnek ideiglenes otthonra. Már a kastély kápolnájában megkezdik az örökös imádást a legméltóságosabb Oltáriszentség előtt. Az Oltáregylet tagjait a szerzetesnők buzgósága és az imáik révén kapott kegyelem hathatósan segítik szent céljai felé való törekvésben.

1900-ban fényes zarándoklatot vezet Rómába XIII. Leó jubileumára. Visszatérve újra az örökimádás eszméjének él. Kánter Károly fáradhatatlan kitartása odajuttatja a templomépítés ügyét, hogy már 1904. máj.

18-án letehetik a király jelenlétében az «Oltáregyleti-Erzsébet-Örökimádás»[1] templom alapkövét.

A zárda és az Oltáregyleti ház már 1905-ben elkészült. A Mária Reparatrix szentségimádó szerzetesnői beköltöztek kedves új otthonukba s az Oltáregyleti ház első emeletén levő nyilvános kápolnában már folyik a szentségimádás. Hogy mennyire várják a hivek a templom elkészültét, annak legjobb bizonysága az oltáregyleti kápolna nagy látogatottsága.

Kánter Károlyé az építés gondja, az anyagiak nehéz előteremtése. De ő bízik. «Az Úr házáért való buzgóság»[2] ösztönzi, sarkalja őt, míg csak át nem hidalja a nehézségeket.

A templomépítés nehéz gondjai mellett egyebütt is ott van szellemi, erkölcsi és anyagi támogatást nyujtva, közbenjárva mindenütt, ahol a katholicizmus szent ügyéről van szó.

1908-ban elkészült az Örökimádás-templom. Szept. 10-ike volt a felszentelésének napja. Ott volt a király, az ország szine-java s alig lehet megtalálni Kánter Károlyt, úgy elrejti magát, csak a lelke nyilik meg, mikor először köszöntheti az Örökimádás templomának gyönyörű ívei alatt, új hajlékában az Oltáriszentség fehérpalástos királyát. A nagy mű tehát készen van. Kánter boldog. Nobilis lelke örül annak a dicsőségnek, amelyet a magyar nemzet fiainak az Örökimádás égbetörő tornya hirdet: «*Dicsőíttessek és áldassék most és mindörökké a legméltóságosabb Oltáriszentség*».

Amikor az Örökimádás-templomban Kánter Károly a szentségi Jézusnak olyan trónt emelt, amely előtt örökös imádás és engesztelő szeretet mutatja be folytonos hódolatát, egész akaratlanul egyúttal a saját maga papi lelkének és a férfiúi, tettreváltott akaratának építette meg halhatatlan monumentumát.

A felszentelés napján nagy kitüntetés éri. X. Pius pápa őszentsége házi prelátusává nevezi ki. Ez újabb kitüntetés csak erősíti alázatosságát és a Szentatya iránti gyermeki ragaszkodását.

Különben már ekkor egészen készen állott Kánter Károly tevékeny agitációjának egy másik nagy műve, a Szentatya iránti gyengéd szeretetről tanuskodó jubileumi római kiállítás. X. Pius pápa 1908-ban ünnepelte ötvenéves papi jubileumát. Kánter Károly a római világkiállításból szintén ki akarta venni részét az ő Oltáregyletével. Gyönyörű egyházi ruhákat, edényeket és szerelvényeket küldött az Oltáregylet munkájának eredményeként Rómába és a kiállítás után felajánlotta a

[1] Senki sem őrizte oly hiven e címet, mint ő; ahányszor levelet kaptam tőle, mindig ott volt a címen: «az Oltáregyleti-Erzsébet-Örökimádás» t. lelkésze.

[2] Zsolt. 68, 10.

Szentatyának, hogy intenciójának megfelelően tetszésszerinti missióknak juttassa azokat. Impozáns hivő sereggel kereste föl az örökvárost s vette a szelidlelkű X. Pius jubileumi áldását.

Ilyen igazgató volt Kánter Károly. Mindig talált újat, szépet, lelkesítőt, amivel az Oltáregylet életét frissé, pezsgővé tehette. Ő maga is példája volt az elevenségnek és üde kedélynek. Eltekintve a buzgón végzett áhitatgyakorlatoktól, mindig jókedvű volt és jókedvet varázsolt környezetére is. A zarándoklat idejéből nem egy mulatságos emlék maradt meg a zarándokok lelkében: Nápolyban szórta a centesimót a szurtos kis bennszülötteknek s mulatott szemtelenségükön, amellyel a gyors iramban vágtató kocsira minden oldalon felkapaszkodtak és mindent össze-vissza hazudva vezetőknek ajánlkoztak. Megpróbálta a tengerben való fürdést és pukkadásig mulattatta a hideg víztől való irtózásával fürdőtársait. Kántert azért szerették annyira mindenütt, mert buzgósága és mélységes papi lelke nem abszorbeálták benne az embert. Kellemes összhang, marasztaló harmónia ömlött el lényén.

Rómából hazatérve az Oltáregyesületek szervezésén továbbdolgozik. Bejárja az országot s külföldön többszöri utazásain szerzett tapasztalatait hasznosítja. A külföldi eucharisztikus mozgalmak érdeklődése kiváló tárgyát képezték. Résztvett a máltai eucharisztikus világkongresszuson, a wienin betegsége miatt nem jelenhetett meg.

Általában mindig betegeskedik, gyengélkedik, de nem panaszkodik. Nyáron több izben felkeresi Karlsbadot. Ott papok társaságában szivesen tesz kisebb turákat. Ilyen alkalmakkor igen örül, ha a költségeket ő fedezheti, s ha olyanokkal volt, akikről feltételezte, hogy nem veszik rossz néven, meg is tette ezt; a számlát ő fizette.

Az Oltáregyesületben meghonosítja a fényes kiállításokat. Minden igyekezetével azon van, hogy szoros kapcsolatot teremtsen a központ és az országban levő egyesületek között; mert tapasztalatai mindinkább meggyőzték őt arról, hogy sem a központ, sem az egyes Oltáregyesületek nem birnak intenziv együttműködés nélkül hivatásuknak megfelelni.

Mint várplébános bejut a városi képviselőtestületbe is és a katholikus álláspontnak leghűebb képviselője a városházán. Legnevezetesebb beszédje a halotthamvasztás elleni volt. A városházán, bár liberális világ van és sokan egészen másképp gondolkoznak mint ő, mégis általános megbecsülésnek örvend. Határozottan respektálták puritán jelleme, meggyőződéses igazságszeretete és finom úri modora miatt.

A katholikus élet minden ügye érdekelte. Elsősorban pedig a katholicizmus munkásainak, a papoknak a sorsa. A fiatal papokat és kispapokat különös szeretettel fogadta. Otthon meghagyta, hogy ha kis-

papok jönnek, a legnagyobb figyelemmel kell őket kiszolgálni. Mint a személyzetnek mondá: «A kispapokat és vendégpapokat jobban kell becsülni, mint engem; ne engem tekintsenek, hanem azokat». Vendégszerető szivének jósága sokszor szerzett meglepetéseket az ő kedves fiatal paptársainak. Valóságos atyja volt a pesti papoknak. Mikor eltávozott, sokan nagyon érezték hiányát. A hitoktatók sorsa is külön érdeklődése tárgyát képezte. Látta, milyen kellemetlen sokaknak szerteszét hónapos szobában lakni. Már Cselka tervezett és próbálkozott hitoktató-házak fölállításával, amikor azonban hatalmas akadályokba ütközött, az akciót abbahagyta. Kánter Károlynak tetszik az eszme. Kezébe veszi a hitoktató-ház ügyét. Először a Horánszky-utcában bérel számukra házat és ingyen lakást juttat nekik. Sok kellemetlenséget okoznak neki az áskálódók, mégis sikerül neki a már itt bentlakó hitoktatók részvételével megalapítani a Philippinumot, amelynek lakói az ifjúság nevelésével való intenziv foglalkozásra kötelezik magukat. A Philippinum működése kiváltja lelkéből azt a meggyőződést, hogy szükség van egy modern berendezésű diákotthonra, ahol a diákok testi egészségén kívül a lelket is gondos ápolásban részesítik. A Damjanich-u. 28. alatti házban már 1898 tavaszán tizenöt szegény diák eltartásáról gondoskodik. Az anyagiakat személyes interurbán gyüjtésből fedezi. Még a vakációi üdülésükről is gondoskodik; egyszer Dömösön, máskor meg Garamszentbenedeken eszközöl ki nekik ingyenes nyaralást. 1901-ben már házat vesz, illetve épít e célra Damjanich-u. 50. alatt, mondhatnók semmiből. Neki nincs pénze, hisz jövedelme igen szerény, de ő tudja, hogy mennél nagyobb a szükség, annál közelebb az isteni segítség. Sorra járja tehát ismerőseit, gyónógyermekeit, koldul, kölcsönkér, míg együtt nincs a szükséges összeg. Vaszary bibornoktól 50.000 K-át, másoktól meg 5—10.000 K-át kap «kölcsön». Ő ugyanis azt gondolta, hogy az internátus idővel kifizeti magát. Lelkes tevékenységének eredményeként 1901. dec. 8-án megtörténhetett az akkor még «Congregatio Mariana»-nak nevezett ház felavatása. A felavatáson ő volt a szónok s lelkes örömmel fejtegette a felséges hivatást, amely az új házra az ifjúság egyházi szellemű nevelésében vár. Az Egyház hivatásának modern átérzése megköveteli az ifjúság fokozott védelmét. Ezen védelem vára az új ház, bástyái a benne fennálló Mária-kongregációk. A Philippinum a szegény diákotthonnal együtt még egy ideig fennállott, majd egyesült a «Congregatio Mariana»-val, amely 1903-ban a «Regnum Marianum» nevet veszi fel. Az internátusban mindjobban szaporodnak az ingyenes ellátást élvező szegény diákok. Kánter nemes jószive nem tud ellenállni. Ha jó tanuló szegény diák kér fölvételt, mindenáron besegíti az intézetbe. Ennek aztán az lesz a következménye, hogy a ház jövedelme elmarad s az adósságot nem

tudja törleszteni. Kánter imádsága, buzgósága azonban annyira meglágyítja a kegyes kölcsönzők nemes szivét, hogy az adósságot sorban elengedik. Most azután Kánter Károly, a fáradhatatlan alkotó erejű apostol félreáll, annál is inkább, mert az intézmény gróf Majláth G. Károly erdélyi püspökben hatalmas pártfogóra talál. Ő lesz az elnök, Kánter pedig alelnök esztergomi kanonokká való kinevezéséig. A Regnum Marianum egyesületben azonban mindvégig igazgatósági tag.

Kánter Károly nemcsak a Regnum Marianumnál volt «fac totum», hanem a Rákóczianumért is igen sokat tett. Mint valaki bölcsen megjegyezte: «*Mikor valaki bajba jutott, mindjárt Kánterre gondolt; neki jó szive volt és mindig kész segíteni*». A Rákóczianum kátyuba jutott ügyét is Kánter energiája karolja fel; az ő szelid, de amellett szigorú igazságszeretettel itatott lelkének sikerül lecsendesíteni a kedélyek viharát s eloszlatni az egymásba ütköző hullámokat, s biztos alapok megteremtésével hivatásának magaslatára emelni ez intézményt is.

Igy elmondhatjuk róla, hogy egy bizonyos időközben nem történt Budapesten jó és fontos esemény, amely ne általa vagy legalább hathatós közreműködésével történt volna. Pedig sokszor kinevették, gúnyolták; de tudta ő, hogy ez az igazak sorsa. Az Úristen azonban sokszor kárpótolta őt már e földön is azáltal, hogy épen azok voltak kénytelenek őt nyilvánosan elismerni, akik előbb gúny tárgyává tették. Egy időben a sok munka annyira megviselte Idegzetét, hogy ajka folyton idegesen rángatódzott. Gúnyolódva mutogatták: «Nini, a folytonosan imát rebegő Kánter». Tisztelői azonban annál inkább becsülték, mert jól tudták, hogy ha a külső nem is azt árulja el, mégis imádkozik ebben az igazán krisztusi papban a szív, a lélek. — Őt legjobban az Oltáregyesületben értették meg, azért ezen egyesülethez mindvégig különös gyengédséggel tapadt lelke. Az Oltáregyesület tagjai úgyszólván mind lelki gyermekei voltak, akiknek szeretett igazgatójuk minden kijelentése valóságos profécia volt. — Lelki gyermekeinek tábora óriási. Ő a lelkeket igazán és biztosan vezette föl a «magasságok felé». Különösen sok öröme volt hűséges konvertitáiban, akiknek az ő házában valóságos iskolája volt. Hosszú ideig alaposan készítette őket elő, de akit ő avatott be szent egyházunk szellemébe, az aztán meg is állotta helyét.

Irodalmi munkásságot is fejtett ki. Mint modern lelkipásztor, ihletett lélekkel kezelte a tollat, ha hirdetni kellett eszméit. A «Magyar Állam» «Religio», «Örökimádás» hoznak tőle cikkeket. A legértékesebb munkája azonban az «Útmutató» a magyarországi oltáregyletek szervezésére, melyet a Központi Oltáregyesület adott ki 1915-ben. Tanúsága ez a könyv Kánter Károly nagy szaktudásának, páratlan szervező erejének és buzgó eucharisztikus lelkületének.

Az 1915. év elviszi őt a fővárosból. A király esztergomi kanonokká nevezi ki. A káptalan pedig a székesegyházban levő Bakács-kápolna plébánosává választja. Reánézve a jól megérdemelt pihenés alkalma érkezett el, de nem aknázza ki. Ő nem tud munka nélkül ellenni. Kevés hive van, de mindig talál közöttük dolgot. Hires vendégszeretetéről s a cselédekkel való nobilis bánásmódjáról. Sokan mondják, mióta Kánter kanonok itt van, nem lehet a cselédeket megfizetni, olyannyira elkényeztette őket. Pedig a cselédektől szigorúan megkövetelte a rendet. Budapesten egy ideig a cselédeivel közösen végezte az esti imát, de Esztergomban sem feküdt le egy cselédje sem imádság nélkül. Kiadta a személyzetnek, hogy a szegénynek mindig adjanak pénzt, krumplit s épen erre a célra az utóbbiból nagy mennyiséget szerzett be. Voltak, kik ezért is kigúnyolták.

Az Oltáregyesület életében továbbra is irányítólag szerepel s mindig azon van, hogy minél jobban felvirágoztassa e kedvenc egyletét.

Itt már több ideje van arra, hogy Tatára is elmenjen s még élő nővérét és öccsét meglátogassa. Rokonait igen szerette. Mindig azt mondta nekik: *azt kivánom, hogy mind boldogok legyetek.* Rokonait anyagiakkal is segítette. Tatán nővérénél szokott megszállani, aki özvegyen él Irma leányával. Az volt a passziója, hogy a tavat megkerülte délutánonkint, ami ugyancsak próbára teszi az ember gyalogló-képességét. Még legutóbb is vállalkozott erre, amikor a kommunizmus idején otthon volt. Nővére féltette, hogy valami baja esik, de nem lehetett róla lebeszélni. A kommunizmus alatt őt nem bántották.

A kommunizmus után a magyar piarista-rend Rómából visitatort kért. A Szentszék Kánter prelátust küldte a piaristákhoz teljes hatalommal. Alkalmasabb embert, mint ő, seholsem lehetett volna találni. Valamikor a piaristák tanítványa, Frank Ferenc, a piaristák egykori provinciálisa pedig nagybátyja volt, így a kölcsönös tisztelet és bizalom jegyében kezdi meg munkáját. Titkárának dr. Sebes lelkiigazgatót választja. Ő tőle tudjuk meg, hogy a rendházak Kánter prelátust mindenütt nagy tisztelettel fogadták. Ő viszont a legfinomabb tapintattal és körültekintéssel intézkedett. Az egyes kérdésekben a legnagyobb jóindulatot tanusítja. Itt is az önzetlen, puritán jellemének igazságszeretete csillog. Reformátori munkájában a főcél a lelki élet fejlesztése és mélyítése. Kár, hogy e tevékenysége közben elragadta őt a halál. Azonban így is mély nyomokat hagyott a rend életében.

Épen a Rómába küldendő jelentésen dolgozott, amikor Budapestre hívta őt az Eucharisztikus Kongresszus. Mivel az utóbbi időben betegsége igen sokszor megakasztotta őt munkájában, elhatározza, hogy megoperáltatja magát. «Ezzel a bajjal nem akarok visszajönni Esztergomba» mondotta hozzátartozóinak. Mielőtt eltávoznék hazulról, mindent elrendez. Megírja végrendeletét. Nővérének sürgönyt küld: «Irma[1] maradjon, imádkozzunk egymásért». Unokahugának távozásakor ezt mondja: «Isten veled, mindenre vigyázz». S otthagyja azt a lakást, amelyet annyira szeretett, amelyet szeretetreméltóvá az ő egyénisége tett. Elbúcsúzik a kerttől, amelyben naponta maga öntözte kedves virágait, megválik a saját izlése szerint nagy gonddal berendezett meleg otthontól.[2] A csendes, kedves Bakács-kápolnából nagy útra készül a jó pásztor.

Az Euch. Kongresszuson nem mer előadásra vállalkozni, mert betegsége miatt egy pillanatra sem biztos, nem éri-e valami. De már a jelenléte is lelkesít, amint ott ül szerényen mosolygós arccal a pápai nuncius mellett. Az elnöklő Csernoch kardinális kiemeli Kánter Károly érdemeit, amelyeket az Oltáregyesület huszonötéves vezetésében fáradhatatlan munkájával szerzett. A kongresszus napjának délutánjára oltáregyleti igazgatói értekezlet volt összehíva. Kánter Károly itt akart utóljára lelkesíteni, itt akarta terveit közkinccsé tenni. Az igazgatók közül azonban, nem tudni miért, csak egyetlen egy jelent meg. Igy csak vele tárgyalhatott. Lelkében az a meggyőződés élt, hogy az oltáregyletnek most van különös hivatása; «ha nem volna a Központi Oltáregyesület — mondá — most meg kellene alakítanunk». Szerencsém volt hosszabb ideig beszélgetni vele ezen elmaradt értekezlet után. Az Oltáregyletről, az Úr Jézusért végzendő munkáról szólott a benső őszinteség és az Eucharisztia iránti rajongó szeretet hangján. «Nem szabad megijednünk a nehézségektől — mondotta — az Úr Jézusért szivesen kell dolgoznunk, még áldozatok árán is.» Jólesett ezt az ő ajkáról hallani, mert az ő élete valóban az Úr Jézusért végzett áldozatos munka s mindannak, amire egy papot az igazi krisztusi szeretet képesíthet, a legfényesebb demonstrációja.

Még 1918 végén volt 25 éves jubileuma Kánter Károly oltáregyleti igazgatói működésének. Az ünnepeltetést mindig elkerülte, azért nem is csoda, ha az Oltáregylet csak most talált rá alkalmat, hogy «szeretve tisztelt» igazgatója iránti halájának némi külső jelét adja. — A kongresszus utáni napra megkérik őt a 8 órai szentmise elmondására. Örömmel vállalkozik. Mintha csak megsejtenék a jámbor szerzetesnők, hogy utóljára látják őt az oltárnál, a szentmisét ünnepélyessé teszik: a legszebb aranykazulát adja ki a sekrestyés máter, gyönyörű énekeket zeng a szerzetesnők kara a legfölségesebb Oltáriszentségről. Mindnyájan

[1] Nővére leánya.

[2] De, mint mondotta, «ha hazajövök, másképp rendezzük el». (Még sohasem történt meg, ami az utolsó évben. Bútorai egy évig egy helyen voltak a «mindig költözködő» Kánternek.)

boldogok, hogy maguk között látják az Úr Jézus szent szolgáját. De boldog béke ömlik el Kánter prelátus lelkén is; ezt lehetett leolvasni a betegségtől lesoványodott arcáról. A szentmise után a mitsem sejtő igazgatót egy «oltáregyleti ügy elintézése» címén a díszterembe csalják. A dísztermet ekkora már megtöltötték az Oltáregyesület tagjai. Élükön őrgróf Pallavicini Edéné elnökasszony köszöntötte fel a jubilánst. Hálájuk, ragaszkodásuk jeléül gyönyörű antikszabású zöld miseruhát[1] az összes hozzávaló fehérneműekkel nyujtott át az ünnepeltnek. Kánter Károly alig tudott hoválenni a meglepetéstől és meghatottságtól. Köszönő szavai alázatos szivéből fakadtak, lelke imádságos hangján szóltak: «Az Oltáregyesületért s annak minden egyes tagjáért imádkozom s imádkozni fogok életem utolsó lehelletéig».

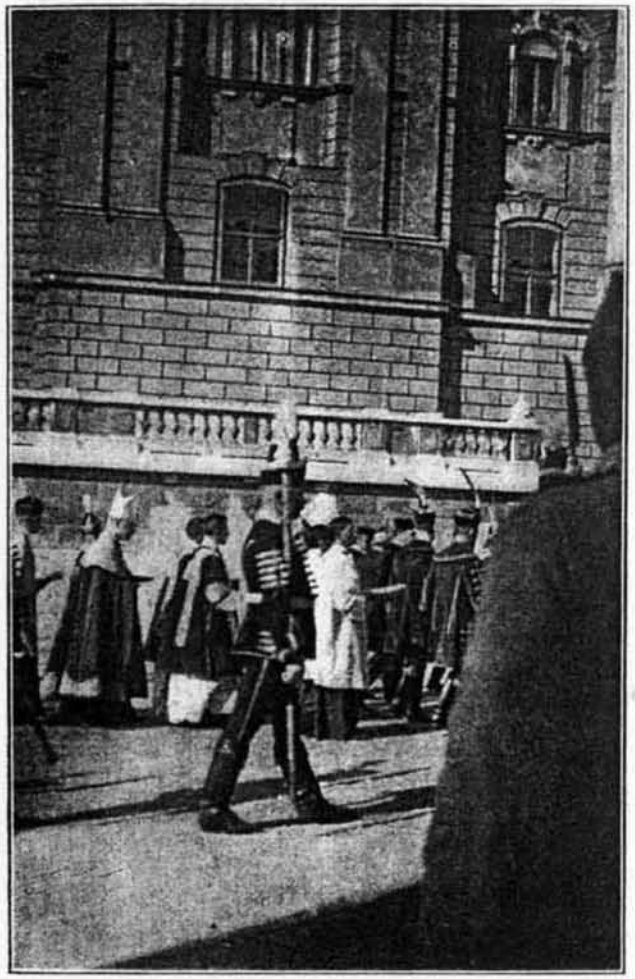

Kánter Károly amint a Szent Jobb öre a Szent István-napi körmeneten.

Azután eltávozik az Oltáregyesület házából, mindenki azt gondolja, hogy hazautazott. Pedig dehogy! Inkognitóban a Győri-utcai Erzsébet vöröskereszt kórházba megy pihenni és erőt gyüjteni, mert műtétnek akarja magát alávetni. Belső aranyerek okoznak neki nagy és kínos szenvedéseket — mondotta. «Ha meggyógyulok, bejárom a szemi-

[1] Egyszer sem vehette föl. Halála után szokásjog alapján az esztergomi Bazilika birtokába jutott.

náriumokat és megmondom az előljáróknak, hogy ebéd után ne engedjék rögtön tanuláshoz ülni a kispapokat s megmondom azt is a theologusoknak, hogy tele gyomorral sohase üljenek azonnal gyóntatószékbe.» Önmagáról nem szólt semmit, de az összefüggés nyilvánvaló: Betegségét azzal szerezte, hogy ebéd után semmi pihenőt nem adva magának, a gyónatószékbe vagy dolgozóasztalához ült. Össze zsugorodottan belső szervei nem működhettek rendesen, így kapta a bélbajt, — a belső aranyereket, — a mely utóbb végzetessé válva halálát okozta. A rendes ápolás határozottan javára van, a kórházban fájdalmai megszünnek. Ekkor átmegy a Grünwald-szanatóriumba. Itt nehéz műtétet hajtanak rajta végbe. Az operációnál tünik ki, hogy a bélen ráksebek vannak; a resectiót a 67 éves szervezet nem birja. Nyolc napi kínos szenvedés után befejezi életét.

Az Örökimádás-templom a zárdával és az oltáregyleti központi házzal.

Fájdalmát a legnagyobb megadással viseli. «Istenem, csak türelmet adj» — sóhajtotta sokszor. Mielőtt a szanatóriumba belépett, fölkereste a Regnum Marianum plébánosát és megkérte, hogy a szentáldozás vég-

zéséhez naponta hozná el neki a mennyei eledelt. Amit ő szivesen teljesített. A rendes ápolókon kívül mellette volt egy lelki gyermeke, akinek árvasága óta szinte édesatyja volt mindenben. Ő iparkodott az egészen más lelkivilágú ápolónők helyett a nagybeteg kivánságait teljesíteni. Igaz, hogy kérdésére, kíván-e valamit a méltóságos úr? többnyire ez volt a felelet: semmit. Ő azonban iparkodott neki örömet okozni. És ez sikerült is. Szépen földiszített egy asztalkát, amelyre az áldoztatáshoz a legm. Oltáriszentséget letették. Az Örökimádás oltáráról hozott reá virágot. Mikor ezt az asztalt fölékesítette és a virágok eredetét a betegnek megmondotta, Kánter Károly úgy örült, mint az ártatlan gyermek, mikor édesanyjától kap valami édességet. Szenvedő arcán a mosoly elárulta, hogy a lelke az Örökimádás trónján imádott isteni Mester előtt hódol e pillanatban. Ott a kedves templom padjaiban hányszor is térdelt egyszerűen, alázatosan a hivek között bensőséges imába merülve. Sokszor meglátogatta ott az Úr Jézust anélkül, hogy a zárdába — amelyet különben kiváltkép becsült és szeretett — betért volna. Amikor pedig az Úr Jézus érkezett hozzá, a szeretet, hála és lelkiöröm ragyogtak megtört arcvonásain.

Mások látogatását nem is óhajtotta. Amikor hire ment komoly betegségének, sokan felkeresték, többi között főpásztora a Bibornok-Hercegprimás is. A pápai nuncius pedig apostoli áldást küld neki. Mikor lelki gyermeke ezt tudtára adja, így szól: «Köszönöm! Ilyen a Szentlélek ereje: én abban a pillanatban, mikor ő excellenciája az áldást reám kimondta, részesültem annak kegyelmeiben». Az operáció után igen jól érezte magát; meg is jegyezte: «Az Örökimádásban annyira imádkoznak értem, hogy nem engednek meghalni». Az ötödik naptól fogva azonban állapota igen rosszra fordult. Érezte, hogy búcsuznia kell a földtől. Azért mindenről intézkedik. Látogatókat nem akar fogadni, már mindenki terhére van. Szívverése egyre gyengül; a folytonos injekciók igen kimerítik s hozzá még folytonos csuklás is kínozza. Pénteken délután magához hivatja Shvoy Lajost, a Regnum Marianum plébánosát és megkéri, este jöjjön el, mert azt akarja, hogy pap legyen mellette, amikor majd halálharcát vívja. Tehát teljesen tudatában volt annak, ami reá várakozik. A plébános biztosította őt óhaja teljesítéséről s miután ügyeit otthon elintézte, este 1/29-kor újra visszajött betegéhez. A szenvedő tekintete ekkor már állandóan fölfelé, egy pontra volt irányítva; teljesen észnél volt, látszott rajta, hogy imádkozik, a lelke Istenével társalog. Shvoy Lajos kedves emberei közé tartozott a megboldogultnak. Neki mondotta betegsége alatti látogatása alkalmával: «A betegségem alatt az Úr Jézus csodálatosan visszafizetett nekem mindent, amit érette tettem». A Regnum plébánosa nagy betegségéről így nyilatkozott: «Sok

betegnél voltam már, sokakat — köztük igen szentéletűeket is — láttam szenvedni és meghalni, de Kánter prelátus viselkedése egyikéhez sem hasonlítható. Láttam rajta épen betegsége alatt, hogy rendkívüli béke tölti be lelkét; ez nem természetes dolog, hanem a jó Isten természetfölötti adománya volt. Amikor 19-én délután 4 órakor nála voltam, már nagyon szenvedett. Csuklás és hányási ingerek is növelték a sebei okozta fájdalmakat. Kérdésemre, nem kíván-e még valamiről intézkedni, azt felelte: minden rendben van. Este 9-kor a keze már jéghideg. Arckifejezése a szenvedés, a gyermekded jóság, a jó Isten utáni vágyódás és bűnbánat csodálatos vegyülete volt. Állandóan magánál volt, arcáról leolvastam, hogy gondolkozik és imádkozik. Többször erős rohamai voltak, de megint csak megkönnyebbült. Éjfélkor lélekzete igen megnehezült. Valamit mondott, de nem lehetett érteni. Ekkor föladtam neki az absolutiót és az apostoli áldást. Hogy ez volt az óhaja, egy intéséből meggyőződtem róla. Utána teljesen megnyugodott. Az arcán a jó Istenutáni szerető vágy s az örökkévalóság biztató reménye csillogott.

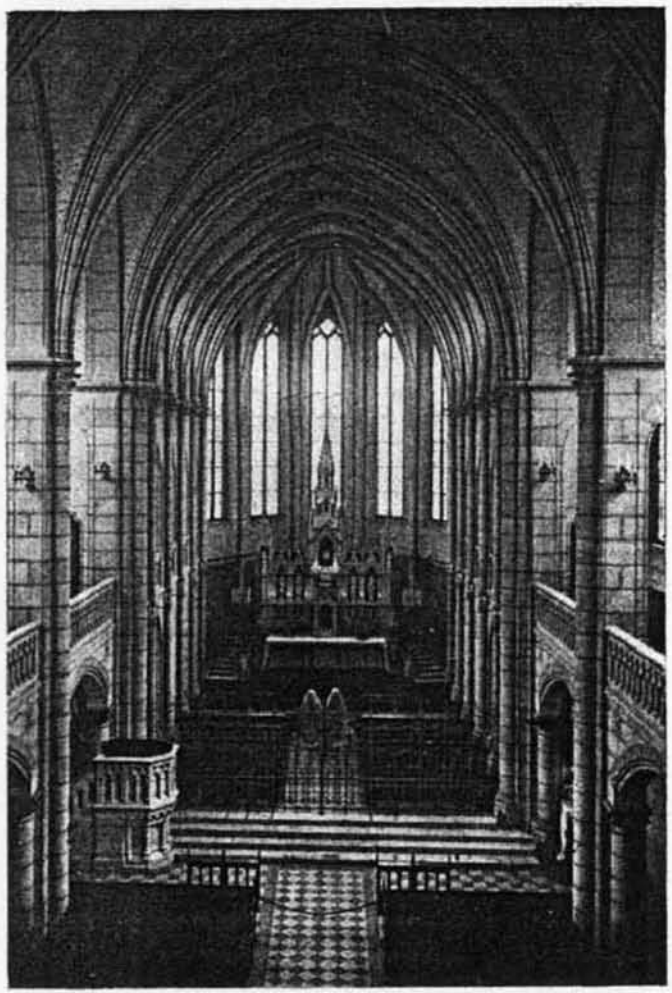

Az Örökimádás-templom belseje.

A roham még kétszer megismétlődött. A harmadik 1/23 órakor kezdődött és 3 órakor a halállal végződött».

A halálos ágyat mély meghatottsággal állották körül, itt érezte mindenki, hogy «drágalátos az Úr előtt az ő szentjeinek halála».[1] Még a kálvinista ápolónő is meghatva beszélt róla: ez igazán szent ember volt. Hasonlóan nyilatkozott az izraelita doktorkisasszony: igazán sajnálom ezt a jó öreg urat; nemes, jószívű pap volt; nekem mondotta, hogy még szeretne kimenni az emberek közé és megmondani nekik, hogy ne egymást marják és gyűlöljék, hanem a jó Istent közösen szeretve, keressék a boldogságot; de sajnos, nem hallgatnának reám.

Betegsége alatt mindig fáradt, összetört volt, de amikor az Úr Jézust hozta el hozzája a Regnum plebánosa, akkor mindig friss és boldog volt. Ilyenkor fellobogott szivében az eucharisztikus tűz, amely az utolsó órában is csodálatosképen ott égett arcvonásain. Az utolsó órában olyan friss volt, hogy nem is várták épen akkor a halál beálltát. Teljesen öntudattal hallgatta a haldoklók imáját, boldog volt, amikor hallotta a «proficisceret»[2] és alig végződött el az ima, engedelmeskedett a lelke: elsietett föl a magasba. A földön egy nemes papi szív megszünt dobogni, az égben egy szent pap lelke kezdett el örök glóriát dalolni.

Reggel a szanatórium souterrainjében láttam kiterítve. Olyan volt, mint aki fáradságos munka után jólesően megpihen. Arcán nem volt semmi visszataszító. Szinte megszépülten, megdicsőülten feküdt a hordágyon. — A lelkekért végzett munkájával szerezte baját és viselte úgyszólván egész életén át, míg isteni Mesteréhez hasonlóan áldozata nem lett buzgóságának. — A halott arca arról beszélt, hogy jó harcot fejezett be, dicsőséges győzelemmel.

Még 20-án reggel 7 órakor requiem volt érte az Örökimádás-templomban. A mélyen sujtott Oltáregyesület a haláleset alkalmából a következő gyászjelentést adta ki:

«A Budapesti Országos Központi Oltáregyesület fájdalomtól megtört szívvel és Isten szent akaratában való megnyugvással jelenti, hogy szeretve tisztelt Igazgatója, méltóságos és főtisztelendő Kánter Károly, pápai prelátus, esztergomi kanonok, a főszékesegyház plébánosa és a Központi Oltáregyesület országos igazgatója, életének 68-ik, áldozárságának 45-ik évében és az Eucharisztikus Úr Jézus szolgálatában — mint Oltáregyesületi igazgató — eltöltött 27 évi áldásos működés után példás türelemmel viselt súlyos szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után f. évi november hó 20-án, reggel 3 órakor nemes lelkét visszaadta Teremtőjének. A megboldogultnak hült teteme utolsó kívánsága szerint f. hó 22-én, d. e. fél 11 órakor ünnepélyes gyászmisével

[1] Zsolt. 115, 15. [2] Indulj el, készülj az útra, utazz el keresztény lélek!

kapcsolatban, az Üllői-uti Örökimádás-templomban fog beszenteltetni és onnét a farkasréti temetőben a boldog feltámadásig nyugalomra helyeztetni. Az örök világosság fényeskedjék neki! Nyugodjék békében!»

Kánter Károly káplánjának megírta: «Úgy kivánok eltemettetni, mint egy kedves anya az Örökimádás-zárdából». Ennek megfelelően még nov. 20-án este 8 órakor áthozták lezárt, de üveglappal ellátott koporsóban a szanatóriumból az Oltáregyesület házába. A nagy halottat az Örökimádás lelkésze szenteltvízzel, a szerzetesnők pedig égő gyertyával fogadták és az oltáregyesületi kápolnában ravatalozták fel. A váratlan meglepetésként bekövetkezett halál hire csakhamar bejárta a várost és valóságos búcsujárás volt 21-én a megboldogult koporsójához. Nemcsak érte imádkoztak sokan, de olyanok is voltak, kik benne a szentet tisztelve, közbenjárásáért könyörögtek földi maradványai mellett s úgy látszik, nem is sikertelenül. — A litánia után a koporsót levitték a templomba, ahol a szentélyben felállított ravatalra helyezték. 22-én reggel 6 órától szüntelen requiemek voltak a megboldogultnak lelkeért. A misézők között voltak dr. Hanauer A. István váci és dr. Glattfelder Gyula csanádi püspökök is. Fél 11 órakor kezdődött a gyászmise, amelyet dr. Mészáros János vikárius pontifikált, ugyanő végezte a beszentelést is a templomban. Az Örökimádás-templomot a hivek — a jó lelkipásztor szerető nyája — zsúfolásig megtöltötték. Az evangélium után dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök lépett a szószékre és hatalmas szónoki erővel fejtegette a megboldogultnak érdemeit. Kánter Károly halálakor az égből mintha jönne a szózat: Euge serve bone et fidelis... Örülj, jöjj, hű szolgám! Aki annyiszor dicsérte az Istent s magától mindig elhárított minden dicséretet, most már nem tiltakozhat az ellen, hogy őt dicsérve, tetteiről megemlékezzünk. Hirdeti dicsőségét az Örökimádás-temploma. Ő igazán elmondhatná magáról, hogy zelus domus tuae comedit me, mert mindig azon volt, hogy Isten temploma az ő dicsőségéhez méltó legyen. Ezért gyüjtötte maga köré a buzgó lelkeket, mert ő országszerte minden templom ügyét szivén viselte. Az Örökimádás-temploma pedig kiváltképen hirdeti ennek a buzgó papi léleknek kitartó, türelmes energiáját, amellyel csatasorba tudta állítani a hivőknek ezreit. Az Úr házának dicsőségéért való buzgólkodás emésztette őt meg és ez az ő halhatatlan dicsősége. — De nemcsak kőből akart templomot építeni, nemcsak selyemből készült ajándékot kivánt szétosztani országszerte, hanem ő lelkekből is akart templomot építeni a Mindenhatónak. Lelkeket akart és tudott is felszabadítani és az ég felé irányítani. Mert az ő lelke főleg emelkedni tudott, igazán buzgó papi lélek volt. Beszélhetnének erről lelki gyermekei. Igazi karizmája volt a lelkek vezetéséhez és átalákításához. Ezeknek a lelkeknek imája és hálája tegyen tanu-

ságot mellette és kisérje őt az örökkévalóságba. — A lelkekért végzett munka nem merítette ki buzgóságát, ott volt ő, ahol fájdalmat enyhíteni, adakozni kellett. Buzgósága elvezette a nyomor tanyáira, ahol adakozással, szóval, cselekedettel való jótékonysággal lehet csak a lelkeket csillapítani. A szentek gyülekezetében, az igazak társaságában fog bizonyságot tenni az a sok jó cselekedet, amelyet ezer és ezer lélekkel gyakorolt, hogy az igazi papi buzgóság az élet bajának is orvosa. Hisszük, hogy az örök élet dicsőségét elérte. Az örök élet fénye ragyogjon neki és áldása szüntelen áradjon reánk. Igérjük neki, hogy szellemét ápolni fogjuk: a papok, akiknek példát adott, a hivek, akiket fölemelt és velük együtt az egész ország. — A gyászmise után a beszentelés szertartása következett. A szertartást még meghatóbbá tette a királyi várkápolna énekkarának lélekemelő szép éneke. Az absolutio után a farkasréti temetőbe vitték a megboldogultnak holttestét, ahová az esztergomi káptalan képviseletében megjelent dr. Robitsek prelátuson kívül több pap és számos hivő elkisérte a megboldogult rokonaival együtt. Megható volt, mint állották körül és mint rogytak térdre többen égő fájdalommal szivükben a «jó pásztor» lelki gyermekei, lelki atyjuk sírjánál. Dr. Robitsek még egyszer beszentelte a koporsót és imát mondott a megboldogult lelki üdveért és a fáradt test leszállott a sírba pihenni! a boldog feltámadásig. Szivünket érte minden zuhanás, amelyet a sárga hantok koppanása keltett a fekete koporsón. De nemsokáig tartott. Mindig-kevesebb zaj és végül előttünk állt az új sírhalom az egyszerű fakeresztel. Itt nyugszik Kánter Károly.

Mennél távolabb esünk a temetéstől, annál inkább megelevenedik közöttünk az ő képe s az Istennek szentelt dicső papi élete. Ott térdel előttünk az Örökimádás padjaiban, ott halljuk őt e kedves templomának márvány szószékén, amint oltja, vési a szivekbe az Eucharisztia szeretetét, példájával és lángoló lelke tüzével. Látjuk őt a kongresszuson, az eucharisztikus körmeneten és hisszük, hogy él, ő még mindig a mienk. És nem csalódunk. *Nekünk adott ő mindent, egészségét, minden energiáját s holta után pedig: az Úr Jézus szolgálatának legszebb, legideálisabb példáját.* Az igazságos Biró — hisszük — gazdag mértékkel mért jó és hű szolgájának s így nekünk nem marad más hátra, mint Kánter Károly példájának buzgó követése.

***

Végrendelete értelmében halála napján 200 K-át kellett kiosztan a szegényeknek; pénz nem maradt utána, mindössze a berendezése, mindent jótékony célokra hagyott. Az Oltáregyesületnek 10.000 K-t hagyott és az oltáregyesületi lelkészi irodának juttatta eucharisztikus

könyvtárát is. Mindennél értékesebb azonban az a végrendelet, amit mindegyikünk számára életével írt meg: *Az Eucharisztiát mindenekfölött szeressétek!*

Dr. Mátrai Gyula.

Kánter Károly jelleme.

A katholikus egyház a jellemnevelés iskolája: szentségei nagy egyéniségeket, igazi embertipusokat nevelnek. Három szentségnél az egyház még külön is hangsúlyozza, hogy karaktereket akar nyujtani: a keresztség, bérmálás és egyházi rend szentségéről azt tanítja, hogy ezeket csak egyszer lehet fölvenni, mert ezek eltörölhetetlen jegyet: «charaktert» nyomnak az ember lelkébe. Ha igaz Goethe német költő mondása, hogy legnagyobb szerencse mi földi lényt érhet: a nagy egyéniség, úgy háromszorosan szerencsés, ki egyéniségét hittel, reménnyel, szeretettel e három szentség forrásából merítheti, de igazán szerencsés akkor, ha azt tényleg meríti is.

Ember előtt állunk, kit e nagy szerencse ért. Kiben nem veszett kárba Isten kegyelme, ki olyan volt, mint az első zsoltár ama boldog férfia, ki Isten törvényét forgatta szeme előtt éjjel-nappal s azért olyanná is lett, mint a fa, mely a zsoltáros szavai szerint ott áll a folyó partján, leveleit le nem hullatja és gyümölcsét meghozza minden időben. Normafája volt ő a Duna partján sok igazságra és boldog életre törekvő embernek, kiket soha el nem hulló leveleivel, miket hozzájuk írt, remélni megtanított és jó példájának üde, hamvas fiatal gyümölcsével erősített. Az a nagy kegyelem, amit e három jellemadó szentségben Isten neki adott, örök elmélkedésének tárgya volt, azokba beledolgozta magát és azoknak értelmét Krisztust követő életével adta meg.

A keresztség szentségében nyert eltörölhetetlen jegyből származtak elsősorban is az ő eltörölhetetlen érdemei.

Az emberi lélek természeténél fogva keresztény, mondja Tertullián. A dolog megfordítva is áll: a keresztény nem más, mint a hangsúlyozott, a kiemelt, a megváltott, a javított kiadású ember. Az embersége-sebb, a magát megemberelő ember. Ki e szóra, ember, térdre hull, mert Krisztus jut eszébe. Ha van valaki, ki emberi mivoltunkat nagyrabecsülte, csodálni, szeretni tudta, az Kánter Károly volt. Krisztus kedvéért szerette a világot, ezt a földgolyót, ezt az édes hazát, a Regnum Christianumot, a Regnum Marianumot, örülve az emberi életnek, mit a Tábor-hegy magasáról Krisztus az Istenember fényénél jobban látott, értékelt és megizlelt. Szent Péterrel mondhatta: jó nekünk itt lenni. Szerette az életet s az életért szerette az oltárt, mely igaz hitet, több életet,

több kedélyt, több gráciát, bájt és több örömöt, több boldogságot hoz a világnak. Azért megelégedett is volt, mert célját ismerte és bámulta, és céljánál szebbet, dicsőbbet, emberiebbet nem igen gondolhatott: Istennel együtt lenni, neki hajlékokat, a hajlékokban asztalokat, oltárokat építeni az élet testvéri lakomájára. Az Egyház hű gyermeke, ki mindig a kereszt alatt állott, figyelve Mestere parancsára. Gyermek volt és kedvesen naiv mindig növekedésre, fejlődésre, több életre kész. A célban biztos volt és okos, attól el nem tért, azzal elégedett volt s azzal szemben úgy állt, mint a nagykorú férfiú. De e célra való törekvésben fejlődésre hajlandó és arra vágyó gyermek volt, a gyermek szent türelmetlenségével és elégedetlenségével. Amennyire csodálta az embert nagyszerű rendeltetésében, épúgy nem volt megelégedve az emberrel a cél felé való futásában.

A bérmálás hitet erősítő, jellemadó ereje látszik meg abban a bátorságban, mellyel az emberiség ügyeért türelmetlenül síkra száll. Épenséggel nincs elragadtatva a világ folyásától. Reformokat sürget, de tudja, hogy azt magánál kell kezdenie. Erkölcsbiró, szigorú erkölcsbiró, szeme mindenütt ott van, mindenütt kiáll a gátra, sok embernek mondta meg nyilt porondon, még többnek négyszem közt a hibáját nem szépített, hanem kertelés nélkül egyenesen beszélt. Célzásokkal nem élt, mert tudta, hogy nem értik vagy félreértik, vagy nagyon is megértik s ez utóbbi esetben makacsabbá teszi ellenfeleit. A machinációkat nem szerette, az emberrel mint emberrel és nem mint kisérleti nyúllal bánt. Nyilt sisakkal harcolt; és az eucharisztikus Kánter Károly mindig tiszta bort öntött a pohárba, a legtisztább bort, Jézus vérét, az őszinte szeretetet. A tülekedés állati ösztöneit nem ismerte, ő a lelkekért küzdött kétségbeesetten, s azokat kereste a közélet harcaiban is. Tudta, hogy Krisztus apostolának mindenkihez el kell mennie és mindenkivel szóba kell állania. Nem gyalázkodott, hanem javított és önzetlen idealizmusával elleneit elismerésre kényszerítette. A harc az én elemem, mondogatta, de a szeretet szabályai szerint harcolt, s a harccal éltetni tudott. Tisztelte ellenfeleit és lovagiasan elismerte, ha valamiben helyes álláspontot vagy módszert képviseltek. Okosan látta a célt és bátran törekedett utána. Kandiság, kíváncsiság, terefere, hírhordás távol állt tőle, bensőséges tartalmas ember volt. Pedig magamagával volt leginkább elégedetlen; az önmagábatekintés, a felelősségérzet, a legkisebb dolgokra kiterjedő lelkiismeretesség megláttatta véle hibáit és bátran szállt ki arra a tengerre, amit lelkiismeretvizsgálásnak neveznek. Sokszor éjjel dolgozott, akkor aludt, amikor ráért. A sokszor virrasztó Kánter Károly munkája éjszakai szentségimádás volt. Az éjszaka fenséges perceiben lett ő nagystilű emberré, ki ha tenni kellett, lelkesedve ment jobb hite meg-

győződése után s azt soha el nem árulta; se hizelgés, se fenyegetés meg nem hódította; ment előre, nem amerre mindnyájan mentek, hanem amerre menni kell.

A hitvalló Kánter Károly, ki remélni tudott, az egyházi rend eltörölhetetlen jegyét viselte magán. És ez a jellemadó szentség szeretni tanította őt mindenekfölött. Mérséklettel és igazságos lélekkel küzdött szeretetért. Az Oltáriszentszentséggel együtt élt, az Eucharisztia volt az ő világszemlélete. Mindent az Oltáriszentségre vonatkoztatott, érezte, hogy a kenyéralakban köztünk levő Istenember a mi féltett kincsünk, az emberiség bajának orvosa. Itt van a világ üdvössége, egészsége. A komprimált élet, mit magunkhoz kell vennünk, imában, elmélkedésben, jó barátságban, önfeláldozó szeretetben föl kell dolgoznunk, ki kell bontanunk. Itt van a politikai és társadalmi helyzet kulcsa, a kórházak és börtönök retesze, a boldog családi szentélynek megnyilása, az agyvelőnek gyujtó lámpája, a szivek felpattanó ajtaja. Faj, nem, kor, állás, rang, osztály nincs előtte, csak testvériség van, szolgáló szeretet, közös teherviselés, kölcsönös kiszolgálás, a munka szeretetében kiérdemelt édes kenyér, a mi kenyerünk. Ez tette Kánter Károlyt is igazán emberré. Szemeit edzette meg az Oltáriszentség; jó szeme, jó meglátása volt. Mondhatta szent Pállal: élek, de már nem én, Krisztus él énbennem. Gondolatvilága az Oltáriszentség gondolatvilága volt, olvasmányai útleirások; szenvedélyes utazó volt, ha nem utazhatott, legalább ily könyveket olvasott. Az ő lüktető vére sarkalta erre a földrajzi világszemléletre: csak menni, menni, amint Krisztus mondta: menjetek, tanítsatok Ő mindig megy, mindig úton van; igazi misszionárius. Zarándok az élet útján. Jézussal zarándokol és körüljár, jót tévén. Hű képe Krisztus Egyházának: örök céljától el nem tér, de mindent áthasonít, magába vesz, mindenkivel a maga nyelvén beszél. A XX. század vérbeli embere ő. Bámulja a kor technikai vívmányait, a levél már nem elég gyors neki, telefonál, sürgönyöz; kitünő rendezőtalentum, ujságirónak bevált volna; tud nemcsak foglalkoztatni, de föl is fedezni embereket. Prohászkát ő hívta meg először és sok embernek ő nyujtott módot, hogy istenadta tehetségét gyümölcsöztesse. Az ő neve minden új akciónak legjobb propagandája. Országos gyóntató, országos tanácsadó, nála találkoznak, nála ismerik meg egymást az emberek. Az ő kedves otthona igazi Bethánia; jó háziúr, igazi gavallér, a művész és a költő ő róla örökítené meg a kedves vendégszerető magyar pap tipusát. Finom izlése van, kitünő meglátásai, esztétikai érzéke; fiatalkorában festőnek készült, különösen szép arcokat mintázott, míg végre Krisztus arcát találta meg, hogy azt önnön lelkében mintázza. Ép testben ép lélek; testgyakorlat, életrend megedzi idegeit, öt munkaasztala van iratok tömegével telve;

okosan él, sétál, pihen, elmegy kirakatokat nézni, a jó márkájú bor és illatos szivar époly kedvtelése, mint védőszentjének, Borromei szent Károlynak a billiárd. A virágok legjobb barátai és templomát, lakását velük diszíti. A finomat, a választékosat kereste mindenben, vagy mint ő mondta: a magas színvonalt. S mint jó pap holtig tanult. Hogy egy akadémikus beszédet valamely bizottságban vagy ünnepélyen megtarthasson, külön könyveket vásárolt. Családja Németországból szakadt ide, az alaposságra való törekvést magával hozta. Jussát nem engedte magyar ember szokása szerint. Élete, mint panaszkodott, a reá bizott intézmények jogvédelmében őrlődött fel. De boldog volt, hogy megpróbáltatások érték, ez acélozta meg jellemét és a folytonos talponlevés és éber őrködés fiatalos ruganyosságot adott kedélyének. Nemcsak vén ember nem volt, de még öreg ember sem lett volna soha belőle. Életkedvét mutatja, hogy most akart nyelveket tanulni, bár azokat olvasva értette. Telve volt életkedvvel, új célkitűzésekkel és nemes elhatározásokkal. A társadalmi kérdés áldozatkész megoldásában a magáét megtenni: ez volt szive vágya és utolsó nagy gondolata. Ez az eucharisztikus embernek, ez a lelkipásztornak, ez a jó papnak gondolata volt. Ezzel a szeretettől lobogó szívvel távozott el tőlünk Isten rendeléséből és ezt a szivet hagyta nekünk örökbe, hogy az mindenkor irányítónk és vigasztalásunk legyen.

Olyan ő, mint nyugat nagy városainak szentséget őrző középkori gót dómjai, melyeknek tornyát nem tudták befejezni. De így is csodálatosak, és nagyszerűek, és silhouettejük a nagy világvárosok elmaradhatatlan karakterét adja meg. Ilyen Kánter Károly élete. Félbemaradottan is, karaktert ad egy szép legendás korszaknak, az ő kedves városának és tanítványai hálás szivének. *Dr. Makay Lajos.*

Az Eucharisztia apostola.

Kánter Károly a szó legteljesebb és legnemesebb értelmében az volt. Apostoli lélek, kit egy szent szenvedély egészen elfoglalt, s ki annak minden erejét és tehetségét fönntartás nélkül szolgálatába állította. Az Eucharisztia szeretetében olvadt föl lelke, abból merítette minden inspirációját, s hogy minél több szívben oltárt emelhetett Neki, abban találta legnagyobb dicsőségét.

Szent Pál szava, hogy «Ő benne élünk-mozgunk és vagyunk», szemmelláthető módon valósult meg az eucharisztikus és oltáregyleti igazgatóban. Szinte nem volt más gondolata, mint a szentségi Jézus dicsősége és imádása. Köznapot ünneppé tenni Ő érette, mindennapi

vagy rendkívüli eseményben az Ő reá való vonatkozást fölfedezni, a hivők és közömbösek figyelmét Ő benne összpontosítani, valóságos ezermesteri ügyességgel tudott. A szerény kis oltáregyletből lett nagy országos szervezet, mely a legszélesebb rétegekre hatást tudott gyakorolni, mert élt és pihenés nélkül forrt benne oly eucharisztikus lélek, mint Kánteré, ki nemcsak elméleti igazságként vallotta az Oltáriszentséget az egyházi élet központjának, hanem ezer utat és módot is talált, hogy a hivő nép lelkében e gondolat szüntelen hangoztatásával ezt a belátást lángoló buzgalommá varázsolja. Ugyanígy az örökimádási templom eszméjének megvalósítására nemcsak kileste a legkedvezőbb alkalmat, hanem oly szivós következetességgel, mely csak az apostoli lelkek tulajdonsága, kicsikarta szép szóval vagy gyengéd erőszakkal, kéréssel, és rábeszéléssel, imádsággal csak úgy, mint fáradságot nem ismerő utánjárással az eszközöket, melyek Budapest egyik legideálisabb kegyeleti művének megvalósítását lehetővé tették.

A szentségi Üdvözítő ezt a szent szerelmet azután gazdagon jutalmazta benne. Az örömnek kimeríthetetlen forrása lett hív apostola számára. Látni és hallani kellett Kánter Károlyt, hogy az ember megértse mennyi nagy gondolat s mély érzés árad a tabernakulumból. Az ő szava nem volt «zengő réz vagy pengő cimbalom», hanem a köztünk élő Krisztus megmutatása, csodálatos jóságának feltárása, s azért a legközvetlenebb és legmélyebb papi hatás, amely csak képzelhető. Ó bárcsak minél többen megtanulnák az elköltözött eucharisztikus nagy paptól, hogy a tömegek áldásos megmozgatására nem annyira könyvtárak és szenvedélyek labirintusában, mint inkább az öröklámpa homályos fényénél, a tabernákulum misztikumában kell inspirációt meríteni. Aki az oltár elfátyolozott tanítómesterével és királyával tud bizalmas szót váltani s Tőle indítást nyerni, az képes lesz százezreket meggyőzni s vezetni emberhez és Istenhez méltó útra. Ennek a szerény papnak sok titkos óriási sikere ebből a mélységből tört elő.

A világ szeme elől elrejtőző nagy lelki hatásokhoz méltókép sorakozik a külső siker is. Nemcsak arról az ezernyi ezer templomról szólok, melyek disze az oltáregyleti gárdának áldozatkészsége mellett Kánter Károly eucharisztikus lángbuzgalmát dicséri, melynek semmisem volt drága vagy nehéz, csakhogy Krisztus dicsősége külsőleg is ragyogjon, hanem inkább arra az eucharisztikus seregre kívánok rámutatni, mely igazgatója egyetlen buzdító szavára kész volt minden jó ügyért dolgozni és küzdeni. Hálátlanság volna le nem szögezni a tényt, hogy amikor Budapesten a keresztény társadalmi mozgalom még ismeretlen valami volt, s hitünknek a közéletben való megvallása csak gúnyos megjegyzéseket váltott ki, az Oltáregyletben Kánter Károly nevelte és

bátorította a lelkes tanítványok ezreit, hogy Krisztust ne csak szeressék s képét ne csak szivükben hordozzák, hanem szent ügyeért nyiltan is síkra szálljanak. S az apostoli szózatoknak megvolt a sikerük és amikor a katholikus élet különböző közéleti manifesztációinál az eucharisztikus gárda bátran és tömött sorokban felvonult, akkor a világ meglepetve eszmélt rá, hogy a katholikus elveknek nemcsak az égben, hanem itt a földön is van közvéleményük, tehát erejük. Ezt egy eucharisztikus papi lélek nagy Krisztus-szeretete érte el, s ez volt Kánter Károly legboldogítóbb öröme, de egyúttal el nem muló dicsősége.

A virágok, melyeket sírjára ültetnek, elhervadnak, a kő, melybe nevét vésik, elporlad, talán összeomlanak az épületek is, melyeket szent eszméknek emelt — de a szeretet, melynek szárnyain a Mesterhez emelkedett s magával ragadott ezreket, az Apostol szerint soha el nem mulik s ennek dicsfényében élvezi már bizonyára a választottak zavartalan boldogságát az ő Urának közelében, kit a kenyér szinében oly nagy odaadással szolgált s ki most megmutatja neki színről-színre az Ő nagyságát és jóságát, melynél méltóbb célja egy nagy ember és pap élete áldozatának nem lehet.

Dr. Glattfelder Gyula,
csanádi püspök.

Lelkipásztori vonások Kánter Károly életéből.

Részint közvetlen tapasztalatok, részint a boldogult prelátusnak az Úr szőlőjében munkatársaitól tett nyilatkozatok alapján a következő jellemvonások tünnek föl előttem, midőn Kánter Káolyról, mint lelkipásztorról emlékezem.

***

Amint magánéletét, úgy lelkipásztori tevékenységét is az Eucharistia lángoló szeretete hatotta át.

Az Oltáriszentség apostola volt. Egész élete hitünk e legmélyebb titka, legdrágább kincse körül forgott, erre irányult. Nemcsak halni tudott volna érte, hanem életének minden pillanata ennek volt szentelve. Több mint négy évtizedes papi működésével is azt hirdette, amit szóval vallott: «Életünk, boldogságunk, nemzeti nagylétünk az Eucharistiától függ».

Lehetetlen meghatottság nélkül gondolni arra a gyöngéd jámborságra, mellyel a szentmisét bemutatta s mely általában összes liturgikus ténykedéseit jellemezte.

Hitből élt s a hit lelke kiült nála arcára, minden vonására, akkor is, midőn egy-egy szentséget kiszolgáltatott, imádkozott vagy prédikált; akkor

is, midőn az élet hétköznapi dolgait végezte, járt-kelt vagy látszólag közömbös dolgokról beszélt.

A templomot kimondhatatlanul szerette. A saját templomát jegyeséül tekintette. Mindent elkövetett, hogy az istentiszteletek minél fényesebbek legyenek. Nem egyszer valóságos küzdelmet folytatott, csakhogy templomát minél pazarabb egyházi fölszereléshez juttassa.

A pap főkötelességének saját tökéletesítését ismerte, melyhez legbiztosabb út gyanánt a hivek pasztorálását jelölte meg.

Szenvedélyes lelkipásztor volt, ki legfontosabb teendőinek a gyóntatást és prédikálást ismerte.

Kora reggeltől a délelőtti órákig a gyóntatószéké volt. Más időben is, különösen szombaton délután, ott volt található. Gyónóit egyénileg kezelte s szinte kifogyhatatlan volt a türelem, melyet rájuk fordított.

Ugyanez a türelem, ugyanez a kimeríthetetlennek látszó jóság volt sajátja nemcsak a hivek lelki ügyeinek intézésében, hanem általában egyébb ügyes-bajos dolgaiknak, nevezetesen anyagi érdekeiknek felkarolásában is. Viszont hivei oly nagy bizalommal voltak iránta, hogy még a távolban is utána mentek s irányításaihoz alkalmazkodtak. Pedig tanácsadásaiban félretett minden emberi tekintetet. Bármely rangban vagy sorsban álló embertársával szemben egyedül a lélek üdvössége lebegett szeme előtt.

Plébániabeli hiveit személyesen törekedett megismerni s azon volt, hogy egyéni és családi körülményeikkel is tisztában legyen. E célból plébániai törzskönyvet is vezetett. Utcánként, házanként látogatta meg hiveit, leült s elbeszélgetett a legszegényebb, a legigénytelenebb hivénél is Ha bajuk, panaszuk vagy keserűségük volt, különös figyelemmel hallgatta meg és segített, ahogy csak tudott.

A szegények mellett a betegeket tüntette ki fokozott gondossággal. Ha beteghez hívták, lázasan is elsietett. Nagyon szeretett a kórházakba járni és sok jót művelt itt a szenvedők lelki és testi javára.

Mivel a keresztény családban az egészséges társadalmi élet legfőbb biztosítékát látta, éber figyelemmel azon volt, hogy a családi élet rendezését, ahol annak szüksége fennforogni látszott, tőle telhetőleg előmozdítsa. Jellemző, hogy az Oltáregyesületen kívül, melyet legjobban szeretett s mely szivéhez forrt, leginkább a szegények istápolására hivatott Szent-Vince-Egyesületben s a rendezetlen családi élet megszüntetésén fáradozó Régiszi Szent-Ferenc-Egyesületben fejtett ki fáradhatatlan tevékenységet.

Aki egyszer hallotta Kántor Károlyt prédikálni, sohasem fogja elfelejteni azt a lelkesedést, mellyel az Isten igéjét hirdette. Rendesen csuromvíz volt szónoklata végén. Olyanok beszélik, akik éveken át hall-

gatták, hogy nem volt beszédje, mely valamikép nem jutott vonatkozásba az Eucharistiával. Nagy hallgatósága úgy szerette, hogy elment utána a legmesszebbre eső templomba is. Ő pedig nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem az evangélium hirdetésére. Rengeteg munkát birt más téren is, de ez a munkabirása Üdvözítőnk tanításának hirdetésében volt a legszembetűnőbb. Mintha másért se küldte volna Krisztus, mint az ő evangéliumának hirdetésére.

Több mint két évtizeden keresztül nagy szeretettel és nem kisebb sikerrel látta el hitoktatói tisztét. Ebben a minőségben is mély hatással volt azokra, kiket a keresztény hit és erkölcs igazságainak megismerésére és gyakorlati követésére ránevelt. Egy polgári iskolai tanítónő évek hosszú sora után meghatottan beszélt egyik előadásáról, melyet mint képzőintézeti hittanár az isteni gondviselésről tartott. Van katechetikai tárgyú irodalmi dolgozata is. 1891-ben jelent meg: «Van-e szükség és miért a kereskedelmi akadémiákban is hitoktatásra» c. tanulmánya.

Már mint káplán is, majd 1898 óta mint plébános sokat foglalkozott a konvertiták tanításával. Hetenként egy-két napot teljesen ennek szentelt. Hónapokig, sőt esztendőkig is foglalkozott velük s csak akkor bocsátotta őket a keresztvíz alá, ha nem volt kétsége, hogy méltók az anyaszentegyházba való felvételre.

A deák-pasztoráció s általában az ifjúság valláserkölcsi érdekeinek felkarolása lelkipásztori gondoskodásának állandóan visszatérő tárgya volt. Ezért foglalkozott sokat a Regnum Marianum s a budai Rakoczianum ügyeivel.

A tanoncok és munkások sorsa is összeforrt minden jóért lelkesülő szivével. Ezen a téren is sokat dolgozott. A sajtóban «A munkáskérdés és az iparosinasokról való gondoskodás» (1892) cimen szólt a dologhoz.

Izig-vérig katholikus lelkülete az Istenanyja kultuszának s a Szentatya iránt tartozó engedelmességnek ápolásában is megnyilatkozott. Igy mindent elkövetett, hogy a Bakács-kápolnát[1] sűrűn látogatott búcsujáró hellyé tegye.[2] Valahányszor alkalom kinálkozott, nemcsak felébresztette a kath. közönségben a Szentatya iránti mélységes hódolatot, hanem méltóvá is akarta tenni Magyarország ősi hagyományához. 1907-ben ő indította meg nálunk azt a mozgalmat, melynek célja volt, hogy X. Pius pápának az 1908. év november 18-ára eső ötvenévi áldozópapi jubileuma alkalmából országszerte egyházi ruhákat és egyéb kellékeket s péterfilléreket gyüjtsön, hogy ezeket a Szentatyának jubileumi ajándékul felajánlja.

[1] Az esztergomi Bazilikában.

[2] A jelen évben is megtartották a kápolnában a megboldogult szellemében a kongreganistazarándoklatot. *Szerk.*

Buzgón ápolta az egyház fölszentelt szolgái, sőt leendő szolgái, a kispapok irányában is a testületi szellemet. A szolidaritás elve vezérelte paptársai iránt. Nem kereste a különbséget a világi és szerzetespap között, hanem megtalálta a clerus egységét abban a lelki kötelékben, mely minden papot kölcsönös tiszteletre és szeretetre, a szükségben kölcsönös segítésre is kötelez kartársaival szemben.

Tizenhét évig volt Budapesten plébános s ezen idő alatt tizenhat évig egy és ugyanaz a káplánja volt. A homlokegyenest ellenkező temperamentum és a sok nézeteltérés dacára mégis alig volt köztük konfliktus és ha volt, mindig őszinte és nyilt módon nyert egymás közt megoldást.

Jószivű ember volt. Soha koldus tőle alamizsna nélkül el nem ment és Budapesten szegény ember létére egy szűkös viszonyok közt élő családot teljes koszttal látott el.

Úr volt a szó nemes értelmében, szerette asztalánál a vendéget. De a vendéglátás nem cél, hanem csak eszköz volt nála valamely vallási vagy charitativ ügy megbeszélésére vagy elősegítésére.

Szívvel-lélekkel részt vett minden társadalmi, egyesületi mozgalomban, mely a kath. hitélet, az erkölcsi újjászületés, a nemzeti érzés erősítését tűzte ki céljául. 1894 óta ereje legjavát s ideje túlnyomó részét az Oltáregyesületeknek, nevezetesen a budapesti központi Oltáregyesületnek szentelte. De ezenkivül még számos más egyesületben elnökölt vagy működött. A kath. körök ügyét is magáévá tette. Egyik önállóan megjelent tanulmánya: «A budapesti kath. kör célja és társadalmi jelentősége» (1889). Ismételten hangsúlyozta, hogy minden papnak legalább egy-két egyesület munkájában kell tevékenyen közreműködnie. A székesfőváros törvényhatóságának üléseiről, bizottsági tárgyalásairól nem maradt el, bármily fáradt és kimerült volt egyéb kötelességeinek teljesítése miatt. Lelkipásztori tisztéből folyó feladatának ismerte, hogy a politikai életben is szint valljon. A kimondottan keresztény politika hive volt elméletben és gyakorlatban egyaránt. S amilyen erősen egyházias szellemű volt minden megnyilatkozásában, olyan keményen magyar, nemzeti érzés hevítette egész egyéniségét.

Elveihez szigorúan ragaszkodott, azok mellett tántoríthatatlanul kitartott. A tekintélyt a legteljesebb mértékben tisztelte, de meggyőződését határozott alakban megmondotta a legmagasabb helyen is. Voltak emiatt kisebb-nagyobb kellemetlenségei. Félreértésektől, neheztelésektől nem volt megkimélve. De ellenfelei is kénytelenek voltak elismerni, hogy ez az ember a legszentebb eszmék diadaláért küzd s hogy magánérdeket nem ismer. Páratlan önzetlensége előtt mindenkinek tisztelettel kellett meghajolnia.

Nem a legkisebb dicséret a boldogult prelátusról, hogy sohasem akart más is lenni, mint csak lelkipásztor. Negyvennégy évig volt az Úr szolgája s ezen idő alatt mindig és kizárólag a hiveké volt. És ez volt az ő legfőbb öröme, legfőbb boldogsága!

A lelkipásztorkodás terén véghezvitt szebbnél-szebb művei között a legnagyobb tett mégis az ő *élete* volt. Úgy járt körünkben, úgy élt köztünk, mint Isten szive szerint való pap, mint Krisztus követe, mint a Jó Pásztor remekbe készült mása.

***

A XVII. században egy kiváló plébánosról ezt a jellemzést adja életirója: idea parochorum, sacerdotum norma, Christianorum exemplar. Kánter Károlyról is elmondhatjuk, hogy ideális lelkipásztor, példás pap, mintaszerű keresztény volt.

Neve felejthetetlen marad a székesfővárosi pasztoráció történetében, emléke pedig kitörölhetetlen hiveinek és paptársainak szivében!

Nyugodjék Krisztusban, kiért élt és dolgozott!

Dr. Breyer István.

Kánter Károly jótékonysága.

Majdnem azt irtam címnek Kánter prelátus-kanonok jótékonysága, hiszen miből is adott volna, mikor templomszegénye volt kanonoksága előtt? Otthon ugyan hozzá volt szokva gyermekkorától a tisztességes polgári vagyonhoz, de belvárosi káplánsága, majd budavári plébánoskodása idején igen szerény jövedelemmel kellett megelégednie. Munkája, foglalkozása sok és sokféle volt, de tiszteletbeliek, sőt olyanok, amelyekre ráfizetett. És mégis volt pénze, adománya a szegények részére. Az ő elve az volt, adjatok s adatik nektek s mivel úgyse becsülte semmire a vagyont, nem esett nehezére megválni tőle; könnyen, szivesen adakozott. Elsősorban az Úr szentélyének méltó feldiszítésére, aztán a szivéhez forrott, erkölcsi nyomort, bűnt megszüntető egyesületek céljaira; szegényebb sorsú rokonairól se feledkezett meg és mégis jutott az ismeretlen szükölködőknek. Megint rosszul mondom, csak a mások előtt ismeretlen szükölködőknek, mert ő ismerte és szerette az ő szegényeit. Kevés olyan pap van ma Budapesten, talán egy sincs, aki a nyomort annyiszor, oly résztvevő, jóakaró szeretettel felkereste volna, mint ő. Mintha csak reggeltől estig szegények látogatásában merült volna ki több évtizedes pesti működése, annyira ismerte a szegényügyi viszonyokat, de magukat a szegényeket is. Menjen, kérem, mondotta, ehhez a jó építőmesterhez,

adja át neki nevemben ezt az ötven koronát, igen sajnálom szegényt régóta jól ismerem, sokszor voltam nála, de most nem tudok már mindegyikhez elmenni. Ezt az összeget annak az öreg, nyolcvanéves remegős kezű bácsinak vigye el, a multkor ugyan egy kávéházi asztalnál láttam ülni, de Istenem, talán csak fiatalságára emlékezett vissza, mikor ott merengett kopottas ruhájában egy pohár víz mellett. Látogassa meg helyettem, nagyon kérem, azt a derék iparost, tudja, ott az Óriás-utcában, mondja meg neki, ha legközelebb Pestre jövök, okvetlen felkeresem, most csak ezt a pár koronát küldöm s kivánok neki béketürést s imádkozom érte, hogy nehéz helyzetét Isten akaratán megnyugodva viselje. Ne feledkezzék meg, kérem, arról a szegény félig vak asszonyról a Naputcában; volt-e, kérem, a Csáklya-utcában annál az öreg munkaképtelen varrónőnél? Mikor munkától agyonhajszolva kénytelen volt szegénytsegítő tevékenységének egy-egy kis töredékét rámruházni, így kényszerűségből engedett csak betekinteni nemes lelkének eme féltve őrzött rejtekébe. Mert ő valósággal lelke mélyén őrizte a szegényeket, mint legdrágább kincseit. Sohasem az alamizsna nagysága szerint értékelte a jócselekedetet, sem a szegénynek érdemes vagy érdemtelen volta szerint, hanem egyesegyedül Krisztusnak akart szolgálni az ő szegényeiben szeme előtt tartván szüntelen az evangélium szavait: «Bizony, bizony mondom nektek, amit egynek tesztek ezek közül, — nekem teszitek». Kánter prelátus valóban Krisztus Urunkat látta a szegényekben, azért tudott velük oly nyájas, gyengéd és türelmes lenni. Nem is lehet másként a keresztény jótékonyságot egész életen keresztül oly változatlan hűséggel, kitartással és szeretettel gyakorolni, csak ha belőle minden földi szempontot kikapcsolunk.

Ezzel a lelkülettel mindig tudta a jótékonyságot gyakorolni még akkor is, ha anyagi ereje nem volt, ami elég gyakran megtörtént, mivel a pénz igen hamar kipárolgott a zsebéből. Szokása volt ilyenkor szegényeit gazdagabb családokhoz irányítani, vagy oly papi ismerőseihez, akiknél a jó szív mellett anyagi képességet is sejtett. Egyszer aztán valaki szemére hányta, hogy minek küldözi hozzá a szegényeit, mire igen szerényen és nyugodtan azt felelte, «hogy ön is adjon neki alamizsnául, ha mást nem tud, legalább pár szives, résztvevő szót s így enyhítse nyomorúságának terhét». Máskor meg egyszerűen maga vette sorba ismerőseit s kéregetett a szegényei számára. Viszont oly nagy tiszteletnek örvendett, hogy a módosabb keresztény hivők és családok minden habozás nélkül igen nagy összegeket bíztak kezeire kiosztás céljából. A boldogult Esterházy Miklós herceg úgyszólván minden budapesti vagy országos jellegű jótékonyságot az ő közvetítésével gyakorolta.

Alamizsnálkodó tevékenységét bevitte azokba az egyesületekbe is,

amelyek vezetése alatt állottak. Az Oltáregyesület hölgyeinek tartott havi beszédein sokszor megemlékezett a szegény Úr Jézusról szólva az Úr Jézus szegényeiről, s az irgalmas felebaráti szeretet gyakorlására buzdította a hölgyeket s a szerzetesnőket; a Régiszi Szent-Ferenc-Egyesületben is igen sokszor adatott a szegény házasulandók részére természetben vagy pénzben adományokat; a házassághoz szükséges ügyiratok beszerzését teljesen ingyen végeztette, úgy hogy volt esztendő, mikor e célra 20—25 ezer koronát is összegyüjtött. A Pauli Szent Vince-konferenciákon meg kizárólag a szegénysegélyezésben fáradozott munkatársaival. Kéthetenkint, sőt hetenkint is összejöttek a várbeli plébánián a tagok, rendesen pénteken délután, az Úr Jézus szenvedésének és szeretetének örök emléknapján, megbeszélték a segélyforrások keresésének, az adományok kiosztásának módozatait. Barkóczy Sándor bárónak, eme sziklakeménységű, következetes hitvallónak az volt a felfogása, hogy a Szent-Vince-Társaság tagjai csak oly alamizsnát osszanak ki, amelyet önmaguk gyüjtöttek, vagy még inkább, amelyet a sajátjukból adtak össze. Kánter az ő mély alázatosságában szivesen vállalkozott a közvetítő, vagy ha úgy tetszik, a kihordó szerepére is, mivel — úgymond — ha mások alamizsnáját osztjuk szét, akkor is van alkalmunk az irgalmasság lelki cselekedeteit gyakorolnunk. Ily áldásos működés után csak természetesnek tünik fel vagyona felett való végső rendelkezése. Tulajdonképen érték nem maradt más hátra utána, mint butorai és egyéb felszerelése. Ő maga is csak «netáni készpénzé»-ről tesz említést, miután ismerte önmagát, hogy nem szokott pénze lenni, pedig nagyon szép jövedelme volt kanonok korában. Hagyatékot csak összes holmijai eladásából remél. Első rendelkezése, hogy négyszáz szentmisét mondjanak érte, a második, hogy a temetése napján a szegényeknek alamizsnát adjanak. Tulajdonképen az egész maradék vagyonát a szegényeknek hagyta. Szegény tanulókra, a budapesti tanoncvédőegyesületnek, az esztergomi, kémendi, bényi szegényeknek, a szegény elaggott papoknak és szegény rokonainak.

Végrendeletéből látni, hogy semmi emberi kötelék nem irányította vagyona elosztásánál; embernek senkinek, semmivel nem tartozott; jóbarátait, rokonait Isten oltalmába ajánlva, nyugodtan mehetett az örök Biró elé, leszámolni a rábizott anyagi javakról, amelyeknek hűséges sáfára volt és erősen hisszük, hogy jutalmát immár bőségesen elvette, mivel lába volt a sántának, szeme a vaknak, atyja minden szegénynek igaz és hű szolgája Jézus Krisztusnak.

Dr. Saly László.

Kánter Károly, a katholicizmus társadalmi apostola.

Az Oltáregyesület feledhetetlen emlékű, szelid lelkű igazgatója valóban a legtipikusabb inkarnációja volt az Oltáregyesületi Vezérkönyvben idézett apostol azon szavainak: «Élek, de már nem én magam, hanem Krisztus él bennem».

«Mindenre képes vagyok abban, aki engem erősít.»

A fönséges Üdvözítőnktől, az Oltáriszentségből merített ez az erő vezette minden lépését, akár az oltár körül szoros értelemben *papi funkciót* teljesített, akár pedig a *profán életben* volt kénytelen mozogni.

Ettől a profán élettől valamelyest mintha félt volna, talán ez jutott kifejezésre abban a szelid főhajtásban, amellyel hivei között itt Budapesten mindig oly mély alázattal haladt, szinte észre sem akarván venni, hogy ezek a hivek a lipótvárosi bazilikából hűségesen követték a belvárosi plébániába s nem maradtak el mellőle akkor sem, amikor, mint a Szent Jobb őre, a budai várpalota fényes helyiségeibe vonult fel.

Ezeknek a helyiségeknek fehér- és aranydisze legméltóbb kerete volt az ő fehér lelkének és arany szivének.

Valóban kevés lelkipásztor és katholikus hivő tudta minden vonalon oly hűségesen követni Krisztus Urunknak az apostolok cselekedeteiben megrajzolt azt a fönséges példaképet, amely szerint: «járt közöttünk, *mindig jót* cselekedvén».

Ha igaz, minthogy abban nem lehet kétség, hogy Jézus «gyönyörűségnek tartja az emberek fiaival lenni», úgy ezek a szavak a megdicsőült emlékű Kánter Károly igazgatónál leginkább voltak helyén, mert az ő szereplése minden téren valóra váltotta azt az isteni óhajt, hogy «tüzet jöttem bocsátani a földre s mit akarok mást, minthogy égjen?»[1]

Kánter Károly valóban égett a Krisztus Urunktól inspirált végtelen szeretettől.

Ezt a szeretetet vitte és szolgálta egész életén át állhatatosan, hűen és törhetetlenül.

Intranzigens katholikus volt, de abban a lelkes, nemes, szép értelemben, hogy eltelve hitének igazságától, a keresztrefeszítésig kész volt azért élni és halni, de épen a szivében lakozó lángoló szeretettől áthatva, soha mással szemben haragot vagy meg nem értést nem tanusított.

[1] Luk. 12, 49.

Azt, hogy katholikus, mindenütt nyiltan vallotta, katholicizmusát mindenkor féltve őrizte anélkül, hogy mások hitét a legtávolabbról is támadta vagy bántotta volna.

Mintha a most hosszú időn át Budapesten időzött egyik angol emberbarát őt idézte volna, midőn az általa alapított iskolák programmjában egyenesen óvást emelt a «toleráncia» oly visszásan alkalmazott kitétele ellen.

Angolunk szerint minden igaz vallásosság ugyanazt a tiszteletet (és nem toleranciát) érdemli meg, de szerinte is minden hivő lélek csak a saját vallásához fog *feltétlenül szeretettel* is ragaszkodni!

Ebből a rendíthetetlen hitből kiindulva, Kánter Károly nem szivesen látta, ha mi katholikusok kizárólag katholikus karitativ intézményeken kívül más karitativ intézményekben is részt veszünk, mert nézete szerint oly kevesen állunk a katholikus intézmények szolgálatában, hogy a vallásközi intézményekre nem maradhat erőfölöslegünk.

Szelid lelke ennek ellenére megértette, hogy a vallásközi szociális és karitativ intézményeknél is sokszor üdvös lehet, ha hivő katholikusok őrt állnak s a megértő nemkatholikusokkal sikerre visznek olyan jótékony intézményeket, amelyekből a támogatásra szoruló katholikusok is megfelelő életerőt meríthetnek.

Ennyi megértéssel szemben mi igaz szeretettel leszögeztük, hogy lelkünknek különös megnyugvására szolgál, az ő megalkuvást nem tűrő katholicizmusa.

Amint a méterrendszer behozatala alkalmából a hosszas számítások után irányadónak vett mértékegységet, *a métert*, egy, kopástól lehetőleg ment anyagból elkészítették és Párisban üvegbura alatt őrzik: hasonlatosképen Kánter Károly mintaszerű katholicizmusához zarándokoltunk mindannyian, akik az életben esetleg ideig-óráig megkoptunk, hogy az ő katholicizmusához mérten egészítsük ki újra a magunk hitéleti intenzivitását a legfölségesebb Oltáriszentségből kiáradó energiákkal.

Érezte mindenki, aki bármely téren Kánter Károllyal találkozott, hogy *ez a lélek nem önös célokat keres*, hanem közöttünk az édes Üdvözítő szolgálatában vándorol «azon étel erősségében, melyet az Oltáriszentségből merített egész életére egész az Isten hegyéig».[1]

Ez a meggyőző erő, *a feltétlen önzetlenségnek* ez a kisugárzó gloriolája egész sajátságos jelleget kölcsönzött Kánter Károlynak, úgy hogy társadalmi, városatyai szereplése közben lehettek esetleg ellenfelei, akik más világnézet szolgálatában álltak, *de ellenségei sohasem voltak.*

Ezek az ellenfelek is tőlünk csak irigyelhették őt már életében is,

[1] Kir. 19, 8.

amikor oly lelkes, bátor és rettenthetetlen hitvalló volt, de talán még jobban most a halála után, mert bizonyára kénytelenek beismerni, hogy nem lehetett hiábavaló az az önmegtagadó, önzetlen katholikus élet, amelynek befejeztével annyi hűséges lélek állta körül a búcsuzó lelkipásztor ravatalát, akinek vezetése alatt nemcsak az oltáregyesületi tagok körmeneti lámpáiban gyultak ki a fényt árasztó lángocskák, hanem a nyájához tartozó összes lelkekben olthatatlan erővel lobogott és él a hármas isteni erény most már abban az értelemben, hogy aki annyi eleven *hitre* tanított, akit annyira *szerettünk*, azt — él bennünk az erős *remény* — a szebb, boldogabb túlvilágban megdicsőülve viszontláthatjuk.

Dr. Rottenbiller Fülöp.

Kánter Károly mondásaiból.

Minden mulandó itt a földön! elég ok arra, hogy azt keressük, ami állandó és a mulandót is csak az állandóhoz való viszonyban. Csak a Mennyországban van teljes boldog állandóság.

* * *

Fel kell használnunk mindent, hogy a lelkek keressék az Úr Jésust; nagy küzdelmek várnak reánk. Azért kell most a jó Isten iránti odaadást, az egyház iránti lelkesedést és az egész vonalon a bensőséges lelki életet ápolni s fokozni.

Az ország benső állapota, a hitéletet értem, jobbra fordult, de félek, hogy a kijózanodás még nem hatott a lelkek mélyéig. Ehhez még sok idő kell s talán még sok megpróbáltatás.

A sok megaláztatás bizonyára javunkra lesz, a magyar nemzet nem halhat meg, csak megtisztul.

Reménylem, hogy az Oltáregyesület is mindinkább népes lesz.

* * *

Az igazán tökéletes lélek soha nem aggódik!

* * *

Nekünk erősen meg kell győződve lennünk, hogy a mi sorsunkat a jó Isten intézi.

* * *

Nem az a fő az életben, hogy ott legyünk, ahová kivánkozunk, hanem hogy ott legyünk, ahová a jó Isten bölcs intézkedése rendel minket; ez a legtökéletesebb élethivatás.

* * *

Ha az ember lélekben odatekint a Tabernaculumra, akkor mindig nyugodt lesz, hiszen nyugodt, végtelenül nyugodt Jézus az Oltáriszentségben.

* * *

Amit a jó Isten tesz, az mindig jól és bölcsen van téve és erre mi csak egyet mondhatunk: «Legyen, Uram, Szent Akaratod!» Nekünk a halál nem egyéb, mint egy kis álom, mely után, reméljük s bizunk a jó Jézusban, álmunkból boldogan feltámadunk.

EMLÉKSOROK.

Dr. Csernoch János bibornok-hercegprimás körleveléből:[1]

Kánter Károly mesterkanonok főszékesegyházi plébános... teljesen *a szeretet műveinek szentelt életet élt, amelyet mindig ajánlott az élet-szentség, jámborság és lelkiszilárdság. A szegények szeretetét és a legfelségesebb Oltáriszentség kultuszát ezrek lelkében élesztette, ápolta és erősítette meg példájával.* Papi életének kiváló erényei a földön köztiszteletet, az égben pedig — bízva hisszük — az örök boldogság dicsőségét szerezték meg számára.

† Kánter Károly.

Egy igazi lelki embertől vettünk bucsút Kánter Károly koporsójánál. Benne élt a világban, nemcsak résztvett minden mozgalomban, hanem maga kezdeményezett dolgokat, hol egyedül, hol hasonlelkű munkatársakkal, de úgy élt a világban, ahogy a lélek benne él a testben, hogy azért mégis a maga külön életét éli. Ahol megjelent, szerény alakja tiszteletet parancsolt, mindenkinek éreznie kellett, hogy az ő eszméi nem a világból valók, az ő céljai nem a világ céljai, hogy ő egy más világból jön küldetéssel.

Jellemének uralkodó vonása mélységes hite volt. Ha beszélt, tekintete nem hallgatóira szegeződött, hanem látszott rajta, hogy lelke befelé néz, tekintete a belső világra tapad. Hitének ereje volt az, ami ezreket hozzáláncolt, akik őt mint tanítványok követték, órákhosszant hallgatták prédikációit, órákhosszant vártak, míg bejuthatnak gyóntatószékébe. Egész mozgó plébániája volt, amely vele ment, bármerre prédikált, nem divatból, kiváncsiságból, hanem azért, mert hitének melegét érezték.

[1] L. 1920. VIII. sz. kl.

Ez adott szuggesztiv erőt szavának. Sohasem akart mást, mint az Egyház szolgálatát, de ebben nem ismert megalkuvást. Amit a katholikus ügy érdekében jónak tartott, annak meg kellett történnie, ha bármibe került is. Akit munkatársának kiszemelt, az az ő delejkörébe esett, az nem tudott mást tenni, mint az ő irányítását követni.

Ez a mélységes lelkiség nem tette ember- vagy világkerülővé; igazi apostol, még pedig modern apostol volt. Volt érzéke a mai kor gyermekének gyengesége és a nagyvárosi élet lelki szükségei iránt. A katholikus körtől a Regisi-Szent-Ferenc-Egyesületig mindent felkarolt, de leginkább az Oltáregyesületet. Ez felelt meg legjobban az ő imádságos lelkének; az Oltáriszentség miszteriumaiba szeretett leginkább mély hitével betekinteni és másokat bevezetni, ebben látta a katholikus világ éltető lelkét. Mérhetetlen az a sok jó, amit az Oltáregyesület által művelt.

Testartása mutatta lelkének állandó összeszedettségét. Bár lelke állandóan befelé nézett, mégis barátságos derültség látszott rajta, ami a vele való érintkezést mindig kellemessé tette. Nem volt benne soha semmi túlzott, aggodalmaskodó; lelkének állandó nyugalma azt mutatta, hogy benne az erények tökéletes összhangban vannak, érett gyümölcsei a lelki életnek. Mindnyájan érezzük, hogy egy szent ember távozott közülünk.

Vácz. *Hanauer A. István*
váci püspök.

Kánter lelke.

A lelket nem lehet látni, csak sejteni, érezni... Az ő lelkét azonban mintha lehetett volna látni. Láttam a lelkét nemcsak akkor, midőn föltárta, hanem láttam akkor is, midőn jóságosan nézett, bölcsen hallgatott, szerényen visszahuzódott, lelkesen tanított. Ültél-e valaha úgy fesztelenül, barátságosan közelében? Nem láttad ekkor e vidám arccal szenvedő embernek a lelkét?... Sok aggodalommal, elfogódási érzülettel ültem egyszer, többször mellette. Nem igen beszélt... Én se... És mégis minden aggodalmamra feleletet kaptam, csodásan megnyugodtam — megpihentem.

Ez a valami, mi a vele érintkezők szemében támadt, homlokára ült, lelkére szállt... ami nyugalmat, rendet, bizalmat teremtett körülötte — ez a látható láthatatlan volt az ő lelke.

«Aki eszi az én Testemet és issza az én Véremet, én bennem marad és Én őbenne»[1] mondja Jézus.

[1] János VI. 56.

Ez a megmagyarázója Kánter csodás lelkének. Hogy ő Krisztus Testéből-Véréből élt, tudjuk. De vegyük észre, hogy lelke annyira átitult a krisztusi szellemmel, hogy a benne élő Krisztus erősen sugárzott belőle. A hivő lélek a tabernakulum előtt, ha nem is beszél, megnyugszik, felvidul, megfrissül. És ez szinte láthatóvá teszi az eucharisztiai jelenlétet. Ép így a Krisztussal telített Kánter közelében megnyugodtak az emberek. És ebben látható az ő lelke...

A napokban többen verődtek össze a Margit-köruti kolostor előtt s onnan lelkendezve siettek Kánter sírjához. «Mert — úgy mondogatták — az a hir járja, hogy Kánter sírján csodák történnek.»

Talán a fáradt, éhes, rongyos pestiek nyugalmat, biztatást, fölemelést keresnek?... Lehet!... De bizonnyal sejtik, érzik, hogy a látható-élők sorából örökre elköltözöttnek lelke a megnyugtatás, a biztatás, a fölemelés látható mezében jár a küzdők közt.

P. Zadravecz István
tábori püspök.

Az Oltáregylet igazgatójáról.

Kánter Károly prelátus nagy és szent példa mindnyájunknak. Nagy példa a papoknak, mert apostoli buzgósággal iparkodott fölépíteni a lelkekben az Úristen templomát; nagy példa a választmánynak, mert *az Oltáregyletet virágzóvá tette; alatta az Oltáregylet zenitjét élte.* A központi háznak, a templomnak alapításával, a fényes kiállítások rendezésével valóban halhatatlan érdemeket szerzett.

De dolgozott ő az utolsó két évtized minden katholikus intézményén. *Valami különös fény áradt ki az ő egyéniségéből.* Mint lelkiatya az Úr Jézus legigazibb eszközei közül való. *Lelki munkája nyomán fölemelkedés, a szivekben belső tűz támadt.* E két tevékenység a papi életét koronázó munkájának legszebb két drágaköve. Nagy volt a küzdelmekben, amelyeket a békéért vivott; nagy volt a türelemben, melyet szenvedésében tanusított. Példa ő nekünk, hogy minél buzgóbban éljünk annak a hivatásnak, amelyet számunkra kijelölt.

Megnyugszunk az Úristen szent akaratában, mert hisszük, hogy már boldog és onnan felülről támogatni fog bennünket. Neve, emléke állandóan élni fog közöttünk. *Dr. Mészáros János.*

Kánter Károly.

1909-ben találkoztunk először a királyi vár előkelő nyugalmában. Az első találkozás benyomását kissé szintelenné tette lényének szertartásos tartózkodása. Ez egyéniségének különben is egyik alaptónusa volt.

Lebilincselő kedvessége mellett első pillanatra látszott, hogy énjét a magára kényszerített alázatosság igájában tartja. Pedig ugyancsak temperamentumos volt. Ő intenziv charitativ és egyleti tevékenységet folytatott; az udvari plébánia csekély lélekszáma tetterejét nem tudta volna lekötni, kiterjesztette hát pastoratióját az egész székesfővárosra. Eleinte csak figyeltem. A később már gyakoribb találkozásoknál mindig ott állott még a szertartásosság válaszfala közöttünk, pedig én az embert kerestem benne, az udvarias mosoly mögött a lélek tartalmát.

Erre is megjött mihamar az alkalom. Összehozott az a közösen vallott elv, hogy nem a kontemplativ hanem az aktiv, harcos keresztténység idejét éljük. Pedig akkor még nem volt «kurzus» a keresztény világnézet vallása. A budai katholikus körön át kerültünk mind közelebb egymáshoz. A közös, nagy célokért való harc kovácsolt össze és a harci tűzben edződött acélossá barátságunk. Kinyilt előttem is a lélek. Először is megláttam a tántoríthatatlan mély hitet és megismerhettem a legeszményibb pap megtestesülését. Annyira megóvta a papi hivatás fenségét, hogy még a legbensőbb baráti körben se engedte befolyásolni azt az emberi gyarlóság bármiféle vonatkozásával. Ő sohase auguroskodott. A hivő még hálóköntösében is csak a lelki atyát látta benne.

Másik szembeszökő tulajdona a törhetetlen kötelességteljesítés volt. Éjjel és nappal, hőségben vagy fagyban, a hivó szó őt mindig készen találta. Akárhányszor kimerülten, fáradtan érkezett haza a külváros valamelyik távoli utcájából, ahol lelki vigaszt adott, királyi várbeli otthonába és a következő pillanatban már újból rohant, mert közben más beteggágy verejtékező, szenvedő lelke nézte aggódva az ajtónyilást, mikor lép be rajta az ő Kánter Károlya. Ha mindenki, akit ő kisegített, akinek nehéz órákban támasza volt és a létért való küzdelemben felemelt, ott lett volna ravatalánál, akkor látták volna a skeptikus hitetlenek, hogy egy eszményi papi lélek mennyivel jelentősebb szociális tényező a marxi őrület tekintélyt romboló működésénél.

És micsoda fiatalos hév, kitartás, erély, lelkesedés lakozott benne! Lelke mindvégig megőrizte ideálizmusát; a legrutabb megpróbáltatás ellenére is hitt az emberi lélek jóságában. Pedig anyagi helyzete itt nem volt valami rózsás. Csak az ő igénytelensége tudott még ebből is szegényeinek juttatni.

Agilitása holta napjáig nem hagyta el. Hányszor ült közöttünk a késő éjbe huzódó órákig fáradhatlanul dolgozva a mi nagy keresztény ügyünk szolgálatában.

Látva lelkének áldott jóságát, törhetlen jellemét, baráti hűségét, megható gyengéd figyelmének számos jeleit, sokszor áldottam a sorsot,

mely minket egy holtig tartó, benső baráti viszony mindvégig zavartalanul harmonikus egységében összeforrasztott.

Kanonoki kinevezése elvitte körünkből. Szinte lázongott lelkem ezen intézkedés miatt, de őt is bántotta nagyon, hogy nem teljesült régi vágya: a kanonoki stallum mellett is ittmaradhatni udvari plébániáján, szeretett fővárosában. Mert nagyon szerette Budapestet. Eleinte nem találta helyét a tusculanumi nyugalomban a lázas aktivitás napjai után. De később ott is megtalálta munkakörét és élvezni kezdte a későn elért anyagi függetlenség előnyeit. Sajnos, nem sokáig élvezhette. Halálos kór támadta meg, de amilyen harmónikus volt élete, oly megadással tűrt és a hit fenségében felolvadó volt elhunyta is.

Az idei katholikus nagygyűlésen találkoztunk utoljára. Ó, ha sejtettem volna, hogy utóljára tartom kezét és utólszor nézek abba a jóságos szempárba, amely, mialatt ezeket a sorokat is irom, szinte szemrehányóan néz itt reám, amiért e hasábokon a nagy nyilvánosság elé viszem aszkéta lényét.

Ez az én szerény koszorúm. Teste visszatért az ő szeretett Budájába; ott nyugszik immár a Svábhegy aljában, a lelke pedig odafenn kéri az Urat, hogy segítse hazáját ebben a rémséges világégésben, amelyben oly kiáltó szükség van ilyen szentséges életű, fenkölt szellemű papok áldásos munkájára. *Wolff Károly.*

Az igazi Kánter Károly.

1. Csak akiben teljes harmónia, jól átgondolt életegység van, csak aki helyes életcélt tűz maga elé, melyhez egész életén át, minden vihar közepette hűen ragaszkodik, az tud értékes életet felmutatni. Kánter Károly igazán harmónikus egyéniség, melynek kulcsa, élete minden megnyilatkozásának magyarázója: a legméltóságosabb Oltáriszentség. *Kánter privát és nyilvános élete példaképe az Oltáriszentség helyes tiszteletének és imádásának.* Nála ugyanis az Eucharisztia kultusza nem maradt pietizmus, tétlen jámborság, templomi áhitat, gyümölcstelen kegyelet, hanem mint aquinói szent Tamás szivében, úgy őbenne is égő, életet árasztó nap volt az Oltáriszentség. Lelkünk örök és utólérhetetlen modellje Krisztus, kiről azt imádkozzuk eucharisztikus szivének litániájában: Minden szivek királya és központja. Kánter ezt úgy kópiázta, hogy nála minden munkának és tevékenységnek, de elsősorban egész alanyiságának központja és királya az eucharisztikus Jézus. Lelke, mint a madár a hegyi patak kristályvizében, valósággal megfürdött az Eucharisztia kegyelmeiben. Úgy, hogy a nagy mysterium tulajdonságai azonképen verődtek ki rajta, mint a mi Urunk arcának vonásai egykoron Veronika kendőjén.

2. Egyik ilyen eucharisztikus vonás egyéniségén az a *természetes, keresetlen odaadás az Eucharisztia és az evangélium nagy ügyei iránt.* Az egykori ellenzéki budai pártpolitikusból, a városházának majdnem egyedüli katholikus pillérjéből, a Rákóczianum gondnokából, a budai katholikus kör elnökéből ugyanaz az eucharisztikus szellem áradt ki, mint akár az országos oltáregyesületi központ igazgatójának vagy az Örökimádás-templom, udvari kápolna, Erzsébet-apácák templomának ünnepelt és olyan sok lelki haszonnal hallgatott szónokának ajkáról. Ez a természetesség a szószéken szenvedélyességgé vált, mert vallásos érzéseinek tengere és eucharisztikus hitének mélysége s nagysága nem fért meg egynegyedórás beszédben; neki ötnegyed vagy másfélóra kellett, mely alatt a vallásos lelkesedés állandóan összes idegeit vibráltatta. Művész volt abban, hogy akárminő témát fejtegetett a szószéken, neki minden út az Eucharisztia Rómájába vezetett s mikor a legméltóságosabb Oltáriszentségnél volt, érezte minden hallgató, hogy csak most van otthon; beszédeit tulajdonképen ekkor kezdte, amikor azután egész hallgatóságát lángoló hittel és lelkesedéssel tudta odatérdeltetni a nagy Szentség hódolatteljes imádására. Neki nem volt elég, hogy a katholikus nagygyülések gyönyörű eucharisztikus ünnepei, az országos oltár-

Kánter Károly.

egyesületi hálózat, az üllőiuti nagy örökimádás-mű az ő munkásságának eredményei, szeretete az Eucharisztia iránt elvitte a kölni, brüsszeli, madridi, máltai és eucharisztikus kongresszusokra, melyeknek fényében és pompájában látta csak méltó megünneplését az eucharisztikus Jézusnak.

3. Abban is igazi eucharisztikus vonás csillan fel Kánter egyéniségén, hogy *nagy szeretete volt az emberek, mindenki iránt.* Előkelő mágnásasszony épúgy tanácsot kért és kapott tőle, mint az egyszerű budai vagy ferencvárosi munkásasszony. A gyóntatószék és dolgozószobája voltak audienciás termei, mindegyikben órákat töltött naponta és mindegyikben ugyanazt tette: vezette a lelkeket az Eucharisztiához. Minden emberben Istennek csodaalkotását tisztelte, kiről csak jót szeretett mondani. Tízszer is meggondolta éber lelkiismeretének fóruma előtt, míg elhatározta magát arra, hogy felebarátjáról valami hibát közöljön, de ekkor is gyakran elharapta a szót és más tárgyra tért. Előtte az emberek két csoportra oszlottak: kik még nem szerették Jézust s akik már megismerték és szeretik. Az elsőket az irgalmas szamaritánus jóságával karolta fel, az utóbbiakat azon előkelő lelkülettel becsülte, mely tudta értékelni azt, hogy az Úr Jézus kegyelmének szépsége csillog lelkükön. Különösen szerette és tisztelte a klérust. Hisz alig volt valakinek nálánál nagyobb és ideálisabb fogalma a papi hivatásról s annak fenségességéről, amit a kántorbőjtök heteiben mondott prédikációi a papi hivatásról hűen tükröztek vissza. A papot nem rangja szerint mérlegelte, hanem mindegyikben Jézus apostolát látva, a legfiatalabb katekétát vagy káplánt is igazi papi közvetlenséggel és szeretettel kezelte. Káplánjai Budán és Esztergomban rajongtak érte. Prelátusságában is pap-testvér volt. Boldoggá tette, hogy ha nagy eucharisztikus ünnepeken sok fiatal pap között ott térdelhetett az Örökimádás-templom Eucharisztiája előtt. Meggyőződése volt, hogy az Eucharisztia-Társulat, melynek ő volt a lelke, a jó pap meleg otthona.

Mert mindent az Oltáriszentség viszonylatában látott, becsülte olyan nagyra az Örökimádás-apácákat, kik az eucharisztikus Jézus folytonos imádására szentelik magukat. A prelátus érkezése mindig ünnep volt házukban, de az ő lelkében is, azért kívánt, mint egy Mária-Reparatrix, az Örökimádás-templomból temetkezni.

4. Az Oltáriszentség, melynek asztala mindenkinek terítve, maga a *bőkezűség.* E pontban se hoz szégyent Kánter egyénisége az Eucharisztiára. Elragadóan kedves háziúr volt vendégeivel szemben. Kedélye, elevensége távol állott a jéghideg aszkétáktól. Olyan klasszikusan tudott e téren is a Megváltó nyomában járni. Ha boldog volt, mikor az Oltáriszentség csendes imádásában merülhetett el, hát boldog volt akkor is, mikor embertársai iránt az érdeknélküli szeretet és nagyrabecsülés kultuszát üzhette. A templomban asszisztáló kispapokat mindig gazdagon megvendégelte. Az Örökimádás-templomban ideális lelkesedésből dolgozó hitoktatók számára ünnepet jelentett, mikor Kánter elismerésének és papi örömének kifejezésére vendégül látta őket; püspöke iránt nem lehetett volna figyelmesebb és alázatosabb, mint ahogy ilyenkor fiatal paptestvérei iránt viselkedett. Képes volt Madridból spanyol olajat magával hozni, hogy vendégeinek alkalomadtán bemutathassa a spanyol konyhát. De asztalának épen az adta meg az előkelőségét s mondhatnánk, szellemiségét, hogy nem sűlyedt sohasem a jólevés és ivás alacsony nivójára, hanem mindig Kánter prelátusnak, az Eucharisztia apostolának, a katexochen lelkipásztornak asztala volt: igazi agapé, szeretetlakoma.

Kánter természetéből kiáradó bőkezűség, mely a nemes uri elegánciát épúgy élte, mint De Paul szent Vince szeretetét a szegények iránt, egyenesen nem ismert határt, mikor az Oltáriszentség és templomainak szépítéséről volt szó. Itt csak a finomat, a szépet, a művészi akarta látni. Sajgott a szive azon tudatra, hogy sok helyen az Úr Jézus piszkos oltáron lakik, hiányos, elnyütt ruhák kultuszában részesül. Az Oltáregyesületet részben azért szerette olyan kimondhatatlanul, mert nemcsak a lelkeket vezeti Jézushoz, hanem a templomok, oltárok ékesítésével és ellátásával is foglalkozik. Szeme ellátott e téren nemcsak a messzi missiós területekre, hanem a nagy világháború csatatereire is, ahová oltárfelszereléseket juttatott az Oltáregyesület révén.

5. Az Oltáriszentség cselekvő, tevőleges szelleme legjobban lüktetett Kánterben, mint *lelkipásztorban.* Hofbauer szent Kelemen a jozefinizmuz jéghideg éveiben — egyideig teljes tétlenségre kárhoztatva — a minoriták kolostorában levő cella ablakából, mely egyenesen a szentségi oltár felé nyilott, imádta csendesen és órákon át az Úr Jézust; tudta, hogy a megdermedt hitéletre csak innen áradhat ki élet és felfrissülés. Igy volt Kánter a liberális kor fénykorában, mely a fővárosi hitélet nihilizmusa volt, a belvárosi kapellaniában. Akkor még nem működtek lelkipásztori szerzetek Budapesten, a világi klérus pedig bágyadtan szívta a liberális kor affektált felvilágosodottságát, mely minden hitre, bensőségre és lelkiségre vitriol volt. Kánter volt az első és egyedüli, kinek bátor ajka révén a hitnek meleg és lelkes szava, mint tavaszi fuvalat áradt ki a fővárosra; ezt az érdemét, sajnos, a feledés homálya borítja. Mikor a belvárosi templomban imádta és szerette a legméltóságosabb Oltáriszentséget, megkapta lelkét a tabernakulumban elhagyott Jézus szeretettől égő szivének sóvárgása: Gyönyörűségem az emberek fiai között lennem — Mit akarnék egyebet, minthogy lángra gyújtsam a sziveket — és azért az Oltáriszentség nála gyújtószövétnek volt, melyet

szétvitt az egész országban az Oltáregyesületek, a papi Eucharisztia-Társulat és beszédei révén.

6. X. Pius pápának minden országban volt egy *eucharisztikus előfutárja;* Magyarországon Kánter Károly volt az. A katholikus szó tulajdonképen nem megszorítása a kereszténység fogalmának, hanem kiemeli a kereszténység egyik lényeges tulajdonságát: az egyetemességet. Kánter Károly ilyen értelemben és igazán katholikus volt és katholikuma az Eucharisztiából táplálkozott. Egyházias érzése egészen a naivitásig ment; minő kegyelettel őrizte szalonjában elegáns mahagoni asztalkán biborvörös alapon, üvegbura alatt XIII. Leó pápa egyik patyolatfehér pilleolusát (kis sapkácska a fejen). Gyermekded lelke elmélázva a budai vár magaslatáról a pesti oldal beláthatatlan háztengere felett, nem látta a nagy palotákat és középületeket, hanem hogy hol fénylenek az örökmécsesek. Istenével intim állandó közlekedésben állott, úgy hogy közmondásossá vált a folyton imákat rebegő Kánter. Ha egy templomot kiraboltak, a hír egészen megdermesztette, úgy fájt neki a mi Urunk meggyalázása; sietett azután az Eucharisztiát engesztelni. Ha istentiszteletet tartott, ha celebrált az oltárnál, lelkének és fizikumának minden fázisával szolgált Istennek. Kántert látni kellett a közgyűlések pódiumán, a szószéken, az oltárnál: mindig eucharisztikus hitének lobogó lángja égett bensejében. Csodálatosan egyesült lelkében a harcias katholikus ereje s bátorsága és a misztikus bensőség s áhitat gyengédsége.

Benne szalézi szent Ferenc lelke járt haza és hazánk utolsó félszázadának legnagyobb presbitere szállott sírba.

Dr. Tiefenthaler József.

A példás lelkiatya és jó pásztor![1]

Tanuljunk tőle szentül szenvedni és szentül meghalni. Ilyen halál szemlélésénél minden borzalmasság eltünni látszik, hisz ez a haldokló nemes papi szív Jézus Krisztus szereteteért és dicsőségeért mindent áldozatul hozott. «Nekem nincs már akaratom» — mondotta. A jó lelkiatya, e buzgó egyházi férfiú sokkal nagyobb volt a szenvedésében, mint cselekvő életében. Őt még szenvedni kellett látni, hogy annál jobban becsüljük. Nagy, súlyos fájdalmai közepette a benső forróságtól száraz ajkainak rövid szent mondása az volt: «Jó az Isten, ó szeressék a jó Istent, csak meg tudnám értetni az egész világgal, hogy szeressék a jó Istent».

Még a kórágyon is a lelkek megtérítésén s az egyedüli s igaz

[1] A megboldogult Kánter Károly egy lelkigyermekének — aki állandóan mellette volt utolsó betegségében — emléksorai.

katholikus anyaszentegyházba való visszavezetésében hevült az ő szépséges papi lelke. Egy vonás az ő kitünő emelkedett lelkivilágából. Az ő emberi volta elmerült a papban. Ha beletekinthettünk lelkébe, úgy találtuk, hogy magaslatokon és derült régiókban járunk, Istenben elmerült vagy jobban mondva összetalálkozott a lelkünk. Operáció előtt a jó Istenbe vetett rendületlen bizalmával mondta: «Legyen meg mindenben a jó Isten szent Akarata.» Ez szinte egy végrendelkezése a hős papi lelkületének, melyet az ő lelki gyermekeinek meg kell őrizniök egy olyan példás lelkiatyától, ki hiveinek mindene volt. O felhasználta a hanyatlása e szakaszát, hogy körülvétethesse magát a magánnyal s benne megízlelje a béke édességét a keresztben. Az élettől fáradtan, megutálva a rosszat a világban, a jó lelkiatya megpihent Istenben, s ha így lehet magam kifejezni, már az Égnek légkörében volt? Az ő egész energiája a munkás és türelmes élete által felhasználva, nem maradt neki egyéb, mint a szelidség s aki a szószéken úgy tünt föl, mint egy oroszlán, itt az áldozatban bárány volt. Mintha csak akaratát és lelkét kivánta volna acélozni most utóljára a rettenetes szenvedéseiben. Neki elég volt, a jó Isten mint bizalmasa s az ő isteni Mestere példájára titokban izlelte a fájdalom hevességét és vigasztalva lett volna, vigasztalanul lenni. Távol állott minden csüggedéstől s e nagy megpróbáltatásban mindig a kath. vallásból merítette a segítséget s derült, szabad szívvel ment át minden nagy változáson. Mély csodálatial szemlélték a lelki gyermekei azt a türelmet szenvedésében és az ő csendjét a keserűségben; a jó lelkiatya fölismerte, hogy erőinek végére ért.

Szelid ajkáról soha panaszszó nem fakadt súlyos betegségében. Mivel nemes aszkéta lelke már érezte, hogy az örök élet kapuja előtt áll, fenséges lehetett az Úr Jézussal való társalgása. Naponta áldozott angyalokhoz hasonló áhitattal, s midőn egyszer a betegségéből származó tünet folytán félő volt, hogy a Szentostya a szinének a szervezetben való eloszlására lesz-e idő, összekulcsolva fölkent kezeit, fordult egy könyörgő tekintettel az Ég felé, amelyből kisugárzott a hős papi léleknek hős szeretete és ép azért annál mélységesebb aggodalma is és kiesdekelte a valódi szentáldozást, mely az utolsó is volt életében. Utolsó napig magánál volt s a kezében levő stációs feszületet, melyet lelki gyermeke Jeruzsálemből megáldva hozott, sokszor mélységes áhitattal megcsókolva, elárulta, hogy szüntelen Istenével van egyesülve. Három óráig tartó agonia után csendesen visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Utolsó sóhaját őt megértő lélek vette át! Bízzunk s reméljük, hogy már a Magnificat-ot zengi lelke a boldog választottak honában!

***

A Központi Oltáregyesületi házból való beteglátogatási fölszerelést átvitte egy lelki gyermeke a beteg szobájába s midőn először abba belépett, megérkezvén a szenvedések hajlékába s a jó Méltóságos Úr látta, mint készítik a gondos kezek az asztalkát, melyen az Úr Jézus nyugodni fog naponta, hogy a Szentostya igénytelen szinében a beteg nemes lelkét megerősítse, ekkor az ő különben igen megilletődött arca átszellemült s örömtől sugárzott, végtelen alázatosságában és megindultságában mondta: hogy köszönjem, hogy hálájam én ezt mind meg. Mélységes alázata s lelkének azon fölötte szép tulajdonsága — mindig a másének a javát előmozdítani — a kórágyon sem hagyta el. Fájlalta a világ ridegségét s azon lelkek közömbösségét, kik ebben az édes magyar hazánkban is nagyon meg vannak mételyezve s mint mondá, még azok is, kiknél nagy bőség van. Ezek hálátlanok a jóságos Isten gondviselése iránt, gőgösek, gyűlölködők s vakok. Úgy nyilatkozott, hogy *a közelmult rombolások utóhatásait még soká fogjuk érezni*; az ember azt szeretné hinni, hogy legalább a nép okult, de ebből vajmi keveset látni. Azért nem szabad tétleneknek lennünk, hanem még nagyobb buzgalommal *dolgozni s engesztelni.*

***

Ő edzette magát az élet nehézségeire és soha nem lankadt el, ha Isten dicsőségét előmozdíthatta, ő sohasem felejtette magában az apostolt.

***

Az Oltáregyletről, az Örökimádás jelen nagy hivatásáról szólva mondta: «Hány szegény kifosztott templom van most, ha hozzájuk eljutnának az egyházi szerek, mily sok öröm volna, mennyi áldás háramlana az úrnőkre, ha ezt az úrinők felfognák, akkor aligha volna nap, amidőn ne dolgoznának a szegény templomok javára.»

***

Az Oltáregyesület háza, temploma főgyönyörűsége volt s amelyeknek igazi atyja s gondozója volt, ezek mindig szeretetének kedvenc tárgyát képezték. Sok titkos ima szállott föl alázatos lelkéből az eucharisztikus Jézushoz érdekükben. S a jó Méltóságos Úr az ő fáradhatatlan buzgalmával, most már hatalmas közbenjáróvá vált s marad őrzőangyala az Üllői-út 75—77-nek.

Milyen élet volt az övé! Telítve jócselekedetekkel! Milyen épületes volt a betegsége! Milyen szent a halála! Vigasztalásról is gondoskodott lelki gyermekei számára, mikor ezt mondotta: «Jó lelkekre, szerető szivekre nincsen elválás, csak fizikai, a lelkek együtt maradnak s még szilárdabban, mint itt e földön, a valóságban mily egész közelünkben lehet az elköltözött lélek! Igy csak a jó Isten tud kárpótolni!»

Örködjön az ő szelleme onnan az örök szép hazából az ő templomán s e két házon, hogy bennük csakis kizárólag az ő nyomdokaiban haladhasson mindenki s igaz eucharisztikus szellemben élhessen s működhessen minden lélek ott. Adja meg nekünk lelki gyermekeinek az egykoroni találkozás örömének nagy kegyelmét a Mindenható Úr Isten!

Ave anima immortalis! *H. Sz.*

Kánter Károly

az Eucharistiának volt apostola. Közelében igazán otthon érezte magát. Megállás nélkül dolgozott — az ő szive telefonközponthoz volt hasonló, melybe ezer és ezer szív kapcsolódott és ezek állandóan lefoglalták őt, a segíteni mindig kész lelkiatyát — de óriási munkája mellett mégis talált időt, hogy a szentély csendjében hódoljon az oltáron trónoló Ura előtt. Várplebános korában legbiztosabban — a sekrestyében lehetett őt megtalálni. Az ő lelke állandóan a szentélyt járta, nem mint «bejáró», hanem mint «bennlakó». Azért is volt mindig táborhegyi örömmel, derüvel telve, bár életének útja különben nem volt paradicsomi út, hanem inkább keresztút, amelyen egynémely szúró tövis hevert. De a lelke mindig a Táborhegy énekével volt telve: Jó nekünk itt lenni! Ezt az éneket és azt a fényt hozta ő azok közé, kikkel érintkezett. S ez volt épen a lelkekre gyakorolt tüneményes hatásának titka: mindenki úgy érezte, hogy a vele való érintkezés gazdagabbá tette. A krisztusi szeretet, mellyel a Szeretet szentségében lelkét csordultig eltöltötte, átáradt a vele érintkező lelkekbe is!...

Csak az Eucharistia nevelhet apostolokat, lelkeket hódító apostolokat! Kánter Károly az volt. Az Eucharistia nevelte őt is.

Dr. Babura László

Kánter Károly prelátuskanonok, főszékesegyházi plébános utolsó éveiről.[1]

Alig öt éve, hogy személyesen megismertem Kánter Károly prelátuskanonok, főszékesegyházi plébánost. Nagy szerencsének, a jó Isten kegyelmének tartom, hogy több éven át közvetlen-közelről érintkezhettem vele; káplánja voltam.

Bizonyára sokan fognak róla avatott tollal, ihletett ecsettel megemlékezni; az ő jellemképéhez egy-egy mozaikkal én is hozzá akarok járulni.

[1] A megboldogult esztergomi káplánjától.

Mint ember: jószivű úr volt. Úr a szó nemes értelmében. Mint pap alter Christus; abban az értelemben, amelyben az egyház a papról, mint Krisztus képmásáról szokott szólani. Sokszor mondjuk, hogy a szentek életrajziról azon hibába esnek, hogy csupa dicshimnuszokat zengenek róluk, — emberi oldalukról sohase mutatják be, — hogyan küzdöttek, azaz esetleg hibáztak, s aztán hogyan emelkedtek a tökéletesség fokára. Úgy érzem, hogy ha ez hiba, akkor én is beleesem, mert a boldogult Kánter K. pr.-kanonokról csak jót, szépet lehet mondani.

Sokszor említette, hogy nem szivesen jött Esztergomba, mert lelkipásztori szivével Budapesthez nőtt. 33 évig működött a fővárosban. Budapest hitéletének fölkeltésében az úttörők között az első volt. Százakat térített meg. Ezreknek volt lelkiatyja, a szegények nagy tömegének pártfogója. Nagyon sokan vannak ma előkelő vezető állásokban egyháziak és világiak, akik neki köszönhetik előhaladásukat. 25 évig volt az Orsz. Közp. Oltáregylet igazgatója. Neki köszönheti az Örökimádás temploma és zárdája létezését. Itt fejtette ki az Eucharisztia iránt áldásos, lelki gyümölcsöket termő működését. Ebben a nagy munkában majdnem összeroppant fizikai ereje.

Esztergomba pihenni jött, de mégse nyugodott. A főszékesegyház kanonok-plébánosa lett; első dolga volt hiveit megismerni. Hogy ezt elérje, házról-házra járva meglátogatta őket.

Bár Esztergom megbecsülte a nagylelkű főpapot, de ő mégis csak a fővárosé maradt szivében. Odafűzte az Oltáregyesület, az a számtalan levél; ezernyi kérelem, melyekkel hozzáfordultak lelki és anyagi ügyekben.

Egyidőben komoly szándéka volt elhagyni Esztergomot és ismét visszamenni egy alkalmas, jól pasztorálható budai plébániára. Betegsége akadályozta meg benne.

Papi élete nagy vonásokban megállapított napirendben folyt le. Reggel 5 órakor kelt. A félórás elmélkedést nem mulasztotta el, pontosan végezte az adorációs órákat. Prédikációira úgy készült, hogy több könyvet olvasott át a beszéd tárgyáról, elmélkedett fölötte s így birtokában volt az anyagnak; maga a szentbeszéd inkább rögtönzés volt. Nagyobb alkalmakkor szentbeszédeit hazafias gondolatokkal és érzésekkel fűszerezte.

Bár külsőleg a legtökéletesebb összhangban látszott lenni személyisége, de a közvetlen figyelő észrevehette, hogy belsejében nagy harcok vívnak győzelmet. Alaptermészete heves, ingerlékeny volt, erősen reagáló a benyomásokra, de Isten iránt való szeretete és a bűn szenvedélyes gyűlölete a lelki egyensúlyt mindig fenntartotta benne. Olyan férfiú volt, aki ifjúkori idealizmusát megőrizte utolsó pillanatig.

Nem volt politikus, diplomatikus elintézésekhez nem fordult; apostoli egyszerűséggel, férfias bátorsággal, sokszor körültekintő gyöngédséggel adta elő észrevételeit, különösen, ha korholni kellett valakit.

Papi erényeit talán sokan fogják nálam hivatottabbak leírni, de leginkább kitűnt eleven hite, a legm. Oltáriszentség iránt alázatossága, szívtisztasága, adakozó jószivűsége által.

De ezen erényekre nem természete, hanem erős akarata nevelte. Szigorú egyházias felfogású főpap, de a bűnösökkel szemben a legmegértőbb atya volt.

Mindenki számíthatott reá, mint barátjára, aki csak jóindulatú hivő ember volt. Előnyökért senkit cserben nem hagyott. Elveihez szigorúan ragaszkodott, szinte a szentek makacsságával, de kész volt évtizedeken át tartott nézeteit is megváltoztatni, ha ellenkezőjéről alapos érvekkel meggyőzték.

Hires volt vendégszeretetéről. Sokszor figyelmeztetett, hogy szegény átutazó papokat meghívhatunk asztalához. Osztály- és rangkülönbség nélkül sokakat látott vendégül uri asztalánál. Kedélyes társalgó volt, előzékeny, gyengéd a legegyszerűbb emberekhez is. Szerette a tréfát, ha nem volt sikamlós. Általában vendégei, barátai rögtön fölismerték, hogy nála csak a legfinomabb, elegáns, keresztényi modorban lehet társalogni.

Bár szeretett protegálni, mindenkinek mindene akart lenni, de az egyháziaknál különösen nem szerette a túlságos előretörtetést. Az ilyeneket semmire sem tartotta alkalmasnak, de nem is támogatta őket.

Házában föltétlen úr volt. Bár idegen környezet szolgálta, akikhez szelid, de parancsoló volt, mégis nagyon jól érezték magukat házában. Mindenkinek urasan megszolgálta körülötte való fáradozását. Jól fizette a munkásokat, de viszont megkövetelte a hűséget. Sokszor hangsúlyozta, ha tőle egy fillért lopna el bármelyik alkalmazottja, azonnal elcsapná. Viszont ő is nagyon lelkiismeretes volt pénz dolgában. Hajszálnyira pontos volt tartozása megtérítésében, a sajátját pedig bőkezűen odaadta.

Szinte szabadulni igyekezett a nagy vagyontól, nehogy fejtörést okozzon neki a hagyaték. El lehet mondani, hogy mindenét szétosztotta életében, mert halálakor csak pár korona készpénze maradt.

Ha keresve kutatnék, se tudnék találni utolsó öt évében semmi hibát vagy árnyat. Életemben nem találkoztam oly tökéletes szivű, embertársaival törődő, jóindulatú férfiúval, mint Kánter Károly.

Mint főpap, ember és előljáró, a szent ember benyomását keltette föl bennem. Úgy is halt meg, mint egy szent, mint aki el van készülve a nagy útra, akinek nincs semmi adóssága itt a földön.

Emlékét áldani fogják hivei, rokonai, barátai és alantasai.

Legyen emléke szent mindenkinek. Adjon a jó Isten sok Kánter Károlyt egyházunknak, hazánknak. *Loczner Gusztáv.*

***

Kánter Károly nagy lelkét egy kolostori cella békés lehelete vonta körül, dacára annak, hogy az életnek minden mozgalmában, ha a jó Isten dicsősége s emeléséről volt szó, az ő szíve ott volt! Ő az erényesség volt, mely az igazságot prédikálta. Ennek a nagy keresztény léleknek a fájdalom mintegy hű kísérője volt munkás életének ösvényén! *H. Sz.*

A jó Méltóságos úrtól való igaz nyilatkozatok, melyeket lelkigyermekének tett, ki ápolta s ***szóról-szóra*** *vannak itt leírva.*

Most a «via crucis» iskolájában vagyunk.

***

Maradjon hű a tabernakulumhoz, úgy is oly kevesen tudnak teljesen együttérezni az Úr Jézussal még a jó lelkek közül is.

***

Kereszteltelés az élet mindenütt, de aztán nagy érdemekkel is jár, mert hát hiába, itt a földön mi sem tökéletes.

***

A jó Jézus áldja meg N. N. bőséges kegyelmekkel és adja, hogy egykor színről-színre láthassa s örökön örökké imádhassa Őt, kit itt a földön oly mélységesen szeret, — ez lelkiatyjának az óhaja.

***

Az alázatos ima elhat a legtávolabbra is. Bizony a «Geduld» most nagyon jó erény.

***

Imádkozunk, szenvedünk úgy-e, de bizunk a jó Istenben!

***

E szenvedések szépen előkészítik N. N.-nek a boldog mennyországot, ahol mindenekért bőségesen fogja a jó Jézus megjutalmazni. Jól esik, hogy N. N. érettem imádkozik, lehet-e megpróbáltatás idejében vigasztalóbb valami, mint hogy az Úr Jézus velünk van, ez a legnagyobb vigasztalása, ereje és lelkesítője a szívnek. Mivel a jó Isten akarata és megengedése nélkül semmi sem történik, bizalommal kell venni a jó Isten minden intézkedéseit.

***

Ime, így siet el és érkezik meg minden oly gyorsan, így van mindennel a földön. Csak a mennyországban van teljes boldog állandóság.

***

A jó Istent szerető lelkeknek nincs mitől félniök.

***

Itt a földön adja az Úr az «ő békéjét» és majd ott fönn a szép mennyországot.

***

Azért maradjon még itt s vigasztalja az Úr Jézust azokért, akik Őt megszomorítják.

***

Az igazi tökéletesség egyszersmind a legnagyobb lelki megnyugvás a jó Isten végzésében.

***

Az Úr Jézus adjon sok lelki vigaszt s lelki erősséget jó lelkek közötti apostolkodásra, mert ez igazi lelki felemelkedés is.

***

N. N. mindig egyesülve van az Úr Jézussal, miért is még a halál sem lesz egyéb, mint folytatása földi egyesülésének az Úr Jézussal; a jó Isten kezében vagyunk, legyen meg a jó Isten szent akarata, ez a legjobb s legüdvösebb jelszó.

***

Az Úr Jézus vezesse N. N. az életszentség útjain kegyelmeivel, melyért én is buzgón imádkozom.

***

Ezt a két imát mondta velem utolsó napjaiban: Jézus Szentséges Szive, könyörülj rajtam! — Mindenkor segítő Szűz Mária, könyörögj érettem!

Szerette ezt a két imát is: Szűz Mária édes Szive, légy az én menedékem! — Jézusom, teljes szivemből szeretlek!

Nagyon szerette: Krisztus Lelke, szentelj meg engem stb.

***

Utolsó napjaiban ezt a könyvet szerette nagyon, melyet elmélkedéskép elvittem: Neues Handbüchlein für tägliche Besucher des Allerheiligsten vom Verfasser A. Gräfin von Hoffelize. Erre azt mondta: de egy nagyon aranyos könyv ez. (Talán ezzel szolgálatot teszünk a többi lelkigyermekeknek, ha olvassák a cimét.)

TARTALOM.

Oldal

Dr. Csernoch János bibornok-hercegprimás: Kánter Károlyról 1
Dr. Mátrai Gyula: Kánter Károly élete 2
Dr. Makay Lajos udvari káplán: Kánter Károly jelleme 25
Dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök: Az Eucharisztia apostola 28
Dr. Breyer István prelátus, min. tanácsos: Lelkipásztori vonások Kánter Károly életéből 30
Dr. Saly László p. kamarás, tanulmányi felügyelő: Kánter Károly jótékonysága 34
Dr. Rottenbiller Fülöp államtitkár: Kánter Károly, a katholicizmus társadalmi apostola 37
Kánter Károly mondásaiból 39
Emléksorok: ... ... 40—55
Dr. Csernoch János bibornok-hercegprimás körleveléből; Dr. Hanauer Á. István váci püspök: † Kánter Károly; P. Zadravecz István tábori püspök: Kánter lelke; Dr. Mészáros János prelátus, érseki helynök: Az Oltáregyesület igazgatójáról; Dr. Wolff Károly, az udvari zárlati biróság elnöke: Kánter Károly; Dr. Tiefenthaler József pazmaneumi lelkiigazgató: Az igazi Kánter Károly; H. Sz.: A példás lelkiatya és jó pásztor; Dr. Babura László p. kamarás, a Központi Papnevelő lelkiigazgatója: Kánter Károly; Loczner Gusztáv karkáplán: Kánter Károly prelátus kanonok főszékesegyházi plébános utolsó éveiről; Nyilatkozatok a megboldogulttól.

A Központi Oltáregyesület Kánter Károly életrajzának megiratását tervezi. Ezen okból tisztelettel kéri a megboldogultnak lelkigyermekeit és ismerőseit, hogy amennyiben Kánter Károly életéről bármiféle adattal rendelkeznek, sziveskedjenek a központi iroda cimére (Budapest, IX., Üllői-út 77.) beküldeni. Nagyon hálásan vennők, ha a *megboldogulttól származó levelekből* — amelyek közül sokat bizonyára megőrzött a kegyelet — kaphatnánk. A leveleket leirás után visszaküldjük a tulajdonosának. Ezen levelek igen nagy fontosságúak volnának és az életrajzíró munkáját nagyban elősegítenék.

***

A Központi Oltáregyesület tervei között szerepel a megboldogult tetemének a temetőből az Örökimádásban építendő sírboltba való áthozatala is, amikor azt a körülmények megengedik.

Felelős szerkesztő: *Dr. Mátrai Gyula.* — Stephaneum nyomda r. t. Budapest.